

1955

Wopomnjeńske lěto Zejlerja–Kocora wuklinča

12. 2. 55

Ansambli poskičeše njeznate dźěla K. A. Kocora

(ND) Wutoru, 8. februara 1955, wuklinča z wulkim koncertom Statneho ansambla Serbskeje ludoweje kultury w domje SLA wopomnjeńske lěto Handrija Zejlerja—K. A. Kocora. Pod nawjedowanjom laureata Narodneho myta Jurja Winarja wuhotowachu chór, orchestr a solisca našeho ansambla program pod heslom „Njeznańi Kocor“, a tak slysáču wopytowarjo mnohe dotal njeznańi chłopšćeniki našeho wulkeho hudźbneho mištra, na kotrehož smě serbski lud wulce hordy być. Načolnik hlownego wotrjada Serbske ludowe kublanje, Achim Handrik, pokaza w krótkej narěci hišće jónu na zaměr wopomnjeńskiego lěta, wuzběhujo slawu a wulkosć basnika H. Zejlerja a K. A. Kocora.

Rěčnik wuwjedźe, zo chychmy skutkowanjom wuznamnje prinošowaļo k wuchowanju Serbstwa, dzenſa jeju twórby pomhaja skutkownje wozrodze Serbstwo. To je jeju histroska zaslužba.

Koncert Statneho ansambla serbskeje ludoweje kultury drje je koždeho přeswědčil wo wulkosći, genialnosći a tež mnohostronoski K. A. Kocora. Tak slyšachmy Kocora jako komponista spěvow a oratorijow kaž tež komorneje hudźby. Program zahaji orchestr z ouwertéru k operje „Jakub a Kata“, kotař so wuznamjenja z nimo měry bohatej melodiku. Chór a cappella zaspěva nam potom z oratorijs „Žně“, „Budź kralo postrowjeny“ a „Jónu, jónu“. Młoda pianistka knj. Mužikec z Budyšina a Max Böhme (husle) poskičešťaj Kocorowu „Třeću sonatu w D-Dur“.

Holči chór zanjese z oratorijs „Zyma“ wustojnje „Lubozne dźěco“ (solopart R. Rjeńcęc-Bukocy) a „Sněh mjechki z njebjes pada“. Knj. Mužikec zahra hišće raz na klawérje tři serbske reje, „Serbski“, „Allegro“ a „Moderato“. Dwójny kwartet překwapi posłucharjow z třomi rjanyimi pěsnjemi „Nóc je k nam postupila“ (Podlěčo), „My žnjenycy“ (Žně) a „Ha widžu-li ptačata čahnyć“ (Nazyma). Leňka Šołcina-Winarjec wustupi ze sopranowymaj solomaj „Wot wosocy we haju“ (Podlěčo) a „W lěci so mi wonka lubi“ (Nazyma). Siegfried Šram poskići tenorowej soli „Šol hólčik z kosu na luku“ (Podlěčo) a „Lećće, lećće mrócele“ (Nazyma). Muski chór zaspěva „Chór burow“ (Podlěčo) a „Trara, trara“ (Nazyma).

Program wuklinča z poskićenjom třoch chórów (z přewodom orchestra) z Kocoroweho rekwijs „Israelowa zrudoba a tróšť“. W tutych twórbach nabožneho charaktra jewješe so hišće raz cyla wulkosć Kocora, kiž móže so swěru měrić z druhiimi sławnymi hudźbnikami.

Zo tole spónzachmy, je tež ze zasužbu Jurja Winarja, kiž je orchesterne hudźbu ke chóram instrumentowaļ a z tym prinošowaļ k tomu, zo móžachu so tute Kocorowu s twórby w tutej skutkownosći předt njeſć.

Staatliches Ensemble für Sorbische Volkskunst

singt, spielt und tanzt

Sonntag, den 9. Januar 1955, 19.30 Uhr

in Dreikretscham

Ensembleprogramm
Leitung: Nationalpreisträger Jurij Winar,
Anschließend Tanz. — Saal ist geheizt.

Ansambli spěwaše a rejwaše za natwar Drježdánskeje opery

(ND) 13. februar 1955, na 10. ročnici bjezzmyslného rozbicia Drježdáñ přez anglo-ameriske terorne bombowcy, wustupi naš Statny ansambli serbskeje ludoweje kultury we wulkej Drježdánskej „Nordhalle“ z wulkim kulturnym programem. Wjeli stow přihladowarjow z 9. wobwoda Drježdáñ bě so zelo, kiž sc̄ehowachu z wulkim zajimom a kedźbliwie poskićenja našich wumělcov, kotřiž ze swojim wustupom přinošowachu natwarej rozbiteje Drježdánskeje opery, tu-

toho wulkotneho kulturneho pomnika.

Program ansambla wobsaňowaše chórzy z přewodom orchestra, chórzy a capella, serbske ludowe reje, solowe poskićenja a wustup serbskich hercov. Wosebje spodobaše so Leňka Šołcina-Winarjec ze solomaj jako serbska njewiesta a Siegfried Šram jako tenorsolist. Na kóncu džakowachu so přihladowarjo Statnemu ansamblej z wutrobnym a zahoričnym přikleskom za wšo pokazane a przedstajane.

Zahajmy w SLA nowu etapu džěławosće

Stejmy krótko před delegatnej konferencu našeje župy. Chcemy-li, zo by wona byla z dalšim wuznammnym měznikom we wuwiću serbskeje dorosáceje inteligency, tak je na času, zo wšě mocy za jeje poradženje mobilizujemy. Njewobhlagujmy to dlěje jeničce jako nadawk župneho sekretariata abo předsydstwa, ale rozmyslujmy chutnje, kóždy w swojej skupinje, kak móžemy wuspěšnemu poradženju najplónnišo přinošowač.

Dyrbju wuznać, zo smy to dotal w našeje skupinje zanjechali a zo sama jako člon Zwjazkowego předsydstwa, kiž čuju so za džělawosć našeje skupiny zamołwita, hakle přečitawi nastawk předsydy skupiny „Sorabije“ a zjawny list wšem čłonom župy wysoke šulstwo počach wo tym rozmyslować.

Župa nastupi z tutej delegatnej konferencu třeću etapu swojego wuwića. Po tym zo bě w druhéj etapie čežišo Domowinskeho džěla ležalo w systematiskim kublanju a wuwědomjenju jednotliwych čłonow skupin, steji nad nowej etapu hesło: „Z nabytej wědu won do luda!“

Tež naša skupina ma nastupi tutu nowu etapu. Njerěka pak to za nas a njesmě nihdy rěkač, zo směmy nětko nadawki, kiž smy sej stajili na spočatku zašlcho lěta, za wotbyte měć. Na župnej delegatnej konferency budžemy dyrbjeć rozprawjeć, kak daloko smy je realizowali. Snano njebudžemy jenička skupina, kiž budže dyrbjeć konstatowač, zo je zdaloka hišče spjeliňa njeje. Njeje so nam poradžilo, w našich rjadach zbudzić woprawdžitu atmosférę wuknjenja a wšem našim čłonom zaščepić strowe demokratische narodne wědomje. Njejsmy docpěli, zo je wobchadna rěč w SLA serbska. Nochu so nětkole bliże z příčinami tutoho njedostatka zaběrač. Jasne mi je, zo by stav wo wjele lěpši móhl być, bychmy-li ze strony skupinskeho předsydstwa wuwilli wjetšu skutkownosć a so mjenje spuščeli na pomoc a podpjeru ze strony wjednistwa našeje institucije.

Přemyslujo sej tuto stejach zwo-prědka před prašenjom: Je spomožne, zahajíci nowu etapu džělawosće z nowymi nadawkami bjez toho, zo su so stare wuspěšnie dopjeliče? Namakach scéhowacu wotmołu na to: Haj, najebač to, zo njejsmy zaměr druheje etapy 100 procentnje docpěli, mamy sej zwěrić na nowe nadawki. Sprěnja njemóžemy tola jako jedyn stawčk našeje župy za tymi druhimi chromic a zdruga sym měnjenja, zo nas nadawki, kiž budžemy sej pod heslem lětušeje delegatnej konferency stajeć, najlěpje k spjelnjenju dotal zanjechanych pohnuja.

Z wědu, w studijach nabytej, won

do Domowinskich skupin resp. serbskich wjeskow rěka za nas: Naše nazhonjenja, kiž smy sej w běhu dotalneho našeho wukublanja při-swojili, dyrbimy posrědkować našim lajskim kulturnym skupinam, kiž žadosciwje na to čakaja. Samo na sebi smy tuto hižo zahajili. Mamy hižo dobre příklady, kaž na příklad našu s. Wóršu Žurowu, kiž běžnje awjeduje wjacore serbske rejwar-ske skupiny. Tajke příklady dyrbimy zrozumic rozšerić. Nimamy jenož jednu rejwarku, kiž by za to kmana była, a nimamy jenož 3 kulturne skupiny, kiž tajku pomoc trjebač.

Na samsne wašnje dyrbjało so nam poradžić, tež z rjadow spěwarow tych najlěpšich wokmani tak daloko, zo zamóža nawiedowač abo znaj-mjeńša poradzowač pioněrske, młodžinske abo wjesne chóry. Njemóžu sej předstajeć, zo je serbskeje wjeski, w kotrejž njebychu rady spěwali. Wutworjenje chóra pak zwřešći z po-brachowanjom dirigenta. Po mojim měnjenju leži w našeje mocy, tutón stav wo wjele polěpšić.

Jako dalšu móžnosć, posrědkować našu wědu širokim masam našeho luda, předstajam sej, zarjadować małe kulturne wječorki w našich Domowinskich skupinach, na ko-trychž chcemy naš lud zeznajomić z twórbami našich najwyjeńšich hudźbnikow abo basníkow. Móžu sej derje předstajeć, zo črjódka z rjadow spěwarow sej zestaja mały program — kwartet, solo, recitacie a pře-nošk — a zo na tajke wašnje sobu-přinošuje, hódnje woswjeći „Lěto

Handrija Zejlerja“ abo . . . posmjert-niny K. A. Kocora. Domowinscy funkcionariojo na wjeskach budžea tajku pomoc wěsće z cyłej wutrobu witač.

Zawésće so hišče dalše příklady za tajke skutkowanje namakaja. Podawa-wam jenož tele jako nastork k wu-radzowanjam na našeje delegatnej konferency.

Što pak je z našeje strony jako njezbytne wuměnjenje za to trěbne? To, zo so zé wšeji energiju zhrabamy a nachwatamy, štož smy w zašlym lěče zakomdzili. Chcemy-li mjenujeć wědu posrědkować druhim, tak dyrbimy sej ju w wjetšej doraznosću při-swoječ hač dotal. Dyrbimy naše fachowe wukublanje chutnišo brać, dyrbimy studowač skutkowanje a wuznam našich wulkich wótčincow a dyrbimy so z wjetšej doraznosću wěnować kublanju w serbskej rěci.

Wěm, zō su mnozy dōwěru do našich mocow zhubili a jara skeptisice scéhuja wuwiću SLA, a při-znawam, zo činjach to sama tež z časami. Sym pak so předrěla k měnjenju, zo je tež w našich rjadach dobre žro a zo dotal jenož njejsmy zrozumili jeho džělawosć prawje wuwić.

Přeju sej z cyłej wutrobu, zo by so to lětušeje delegatnej konferency našeje župy poradžilo, a zaručam so na tutym městnje, z dobrým při-hotowanjom w našeje skupinje po swojich mocach tomu přinošować.

L. Šołćina
člon Zwjazkowego předsydstwa
Domowiny

Ze serbskeho kulturneho žiw'jenja

J. Winar hudźbu za další serbski film Wulki to dobytk za načolnika ansambla:

(nd) Lawreat Narodneho myta Jurij Winar je dokónčil partituru za hudźbu k serbskemu filmej „Hdyž Jan a Lenka kwas swiecítaj“. kotryž ie zhotowił studio DEFA za popularno-wědomostne filmy pod režiju G. Kadena. Mnohe sceny za tutón film wierčachu w serbskej wsw. Zabrodźe Džensa štvórtk komponišt hudźbu w Babelsbergu hižo za film diriguje, tak zo je nětko zaso nowy serbski film po knize Měrcina Nowaka a z hudźbu Juria Winarja hotowy.

Sławny hosc w Statnym ansamblu

(nd) Póndzelu, 7. a wutoru, 8. no-wembra wopyta sławny němski komponist a dirigent Kurt Striegler z Mnichowa na Statny ansambl serbskeje ludoweje kultury. Mištr Striegler, kiž je ze serbskim ludom přecelsce zwiazany, dirigowaše dwě wobšernej pruze orchestra, zo by so informował wo kwalifikaciji hudźnikow. Dale slubi waženy hosc načolniķej ansambla, zo je zwolnivw. w januaru a februaru 1956 na-wjedować dalše pruwy orchestra.

Kocor

Z našich wosadow

Z Budyšina. Njerozprawjamy wo koncertach, ale na Kocorowy wječor, kotryž poskići tu 8. februara Statny ansambl serbskeje ludoweje kultury, spominamy z radoscu, zo nam dari tři chóry z Kocorowego oratorium „Israelowa zrudoba a tróšt“. Z přewodom orchestra, kiž jara derje hudźeše, zaspěwachu nam najprjedy 129. psalm: „Z hľubiny woľamy so“, kiž naše wutroby woprawdze z hľubiny zběhaše, potom žałość Israeli-tow w zaječu „Při babylonskich rěkach“, hdźež z nimi płakachmy a płakachmy, naposled pak jich radosc we wyskach „O najswejčiša jutrownička“, hdźež jich „haleluja“, zas a zaso wospjetowane, budźeše we nas „haleluja“, to rěka „Chwalče Boha!“ Spěvarstwo tu pokaza, kelko docpěje horliwosć a próca! To bě přeni raz, zo někotre kruchi mišterskeho dźela „njeznateho“ Kocora tak krasnje podate zeznachmy. Laureatej J. Winarjej, kiž z cylej mocu a wutrobitoscu, wšo dirigowaše, za to naj-wutrobníši džák! A prosymy jeho

zdobom, zo by cyły oratorium naštudowały a nam wšitkim poskići. Kocor so tu jewi jako ženij; njech z rowa zabyća stanje!

MN

Trumpf im Weißen Saal des Zoo, wo die Münchener „Kabaretticé“, die Berliner „Distel“ und die Leipziger „Pfeffermühle“ auftreten. Walter Dobschinski mit seinen Solisten spielt in den Veranstaltungen, die unter dem Motto „Und nachts ins Capitol“ stehen. Auch den „Tanz im Wandel der Zeiten“ können die Messegäste miterleben.

Auf einem Autorenabend im Gohliser Schlößchen werden junge Schriftsteller über ihre Werke und über Probleme des literarischen Schaffens plaudern. Der Theaterspielplan wird unter anderem mit Johannes R. Bechers „Winterschlacht“ und dem „Teufelskreis“ von Hedda Zinner, der Opernspielplan mit „Iwan Szusaniń“, „Rusalka“ und vielen anderen Aufführungen den Beifall der Messegäste finden.

Vielseitiges Kulturprogramm zur Messe Künstler aus aller Welt werden in Leipzig gastieren

Den Ansprüchen eines internationa- len Publikums werden die vielseitigen kulturellen Veranstaltungen zur Leipziger Frühjahrsmesse entsprechen. Gleichzeitig werden sie ein Spiegelbild des aufblühenden Kulturlebens in der Deutschen Demokratischen Republik sein.

Künstler von Weltruf, bekannte Solisten und Tanzkapellen haben ihr Kommen angekündigt. So wird die bekannte Pianistin Prof. Elly Ney in der Kongreßhalle des Leipziger Zoo zusammen mit dem von Gewandhauskapellmeister Nationalpreisträger Prof. Franz Konwitschny geleiteten Gewandhausorchester konzertieren. Nationalpreisträger Prof. Hermann Abendroth wird ein Sinfoniekonzert des Staatlichen Rundfunksinfonieorchesters Leipzig dirigieren. Solist ist Prof. Ferdinand Danyi. Berlin, Cello. Einen Violinabend wird Kossuthpreisträger Prof. Zathuretzki aus Budapest geben. Prof. Hölscher aus München wird auf einem

Celloabend zu hören sein. Aus Prag wird das berühmte Smetana-Quartett erwartet.

Nationalpreisträger Prof. Dr. h. c. Günther Ramin gibt ein Cembalokonzert. Unter seiner Leitung wird in der Thomaskirche der Thomanerchor die Johannes-Passion singen. Die schönsten Lieder deutscher Komponisten wird in einer weiteren Veranstaltung die Sängerin Eva Fleischer den Messegästen interpretieren.

Einen Einblick in das Schaffen der Volkskünstler in der Republik geben in einer Volkskunstveranstaltung das Staatliche Ensemble für sorbische Volkskultur und das Stefan-Hermlin-Ensemble der Pädagogischen Hochschule Potsdam.

Die Freunde der leichten Muse kommen auf ihre Kosten bei der „Mustermesse mit Musik“, der „Schlagerlotterie“ und dem „Messemagazin“, Veranstaltungen, in denen bekannte Künstler mitwirken. Humor und Satire sind

Małopolska

Unbekannte Werke Katzers wurden uraufgeführt

Mit einem starkbesuchten Konzertabend, der unter dem Motto „Der unbekannte Katzer“ stand, fand im Saale des Staatlichen Ensembles für sorbische Volkskultur in Bautzen das Seiler-Katzer-Gedenkjahr seinen festlichen Abschluß. Dieses Gedenkjahr wurde anlässlich des 150. Geburtstages des sorbischen Dichters und Publizisten Andreas Seiler (Handrij Zejler), am 1. Februar 1954, und des 50. Todestages des sorbischen Komponisten Karl August Katzer (Kocor), am 19. Mai 1954, von der Domowina, Bund Lausitzer Sorben, und den sorbischen Kulturinstitutionen durchgeführt.

Andreas Seiler und August Katzer, diese beiden Vorkämpfer des kulturellen und nationalen Lebens der Sorben, sind durch ihr künstlerisches Schaffen untrennbar miteinander verbunden. Viele der Dichtungen Seilers wurden von Katzer vertont. Im Laufe des Gedenkjahres veranstaltete das Staatliche Ensemble für sorbische Volkskultur unter Leitung des Nationalpreisträgers Jurij Winar vier Katzer-Konzerte und drei Aufführungen des Katzerschen Oratoriums „Der Frühling“.

Die Abschlußveranstaltung „Der unbekannte Katzer“ vermittelte der

Öffentlichkeit erstmalig Werke Katzers, die 70 Jahre verschollen waren.

Das gesamte musikalische Schaffen Katzers wurde 1948 in Plauen im Nachlaß des Seminaroberlehrers Fiedler entdeckt. Dessen Sohn setzte 1948 Jurij Winar, der damals noch als Lehrer in Radibor und als Leiter des sorbischen Mädchenchores tätig war, in Kenntnis, der Katzers Lebenswerk für das sorbische Volk und die musikliebende Welt sicherte. Alle Darbietungen des Konzertes „Der unbekannte Katzer“ waren Uraufführungen. Jurij Winar hatte, um einen Querschnitt durch Katzers Schaffen zu geben, die Programmfolge bedacht-sam ausgewählt, und so lernte man an diesem Abend Katzer als Komponisten von Kammermusik, Liedern und Oratorien kennen. Die Vielfalt, Eigenartigkeit und Eindringlichkeit der Musikalität Katzers überraschte, zumal Jurij Winar als Dirigent es verstand, in fein differenzierter Einführung Orchester, Chor und Solisten (Lenka Schulze und Siegfried Schramm) zur ausgezeichneten Wiedergabe anzuleiten. Viele Blumen und lebhafter Beifall dankten am Schluß dem Ensemble und seinem Leiter,

So fand das Seiler-Katzer-Gedenkjahr einen würdigen Abschluß.

Ansambl spěwaše a rejwaše za natwar Drježdánskeje opere 1955

(ND) 13. februar 1955, na 10. róčnicy bjezzmyslného rozbíja Drježdán přez anglo-ameriske terorne bombowcy, wustupi naš Statny ansambl serbskeje ludoweje kultury we wulkej Drježdánskej „Nordhalle“ z wulkim kulturnym programom. Wjele stow přihladowarjow z 9. wobwoda Drježdáň bě so zelo, kiž scéhowachu z wulkim zajímom a kedžliwje poškićenja našich wumělcov, kotřiž ze swojim wustupom přinošowachu natwarej rozbiteje Drježdánskeje opere, tu-

toho wulkotneho kulturneho pomníka.

Program ansambla wobsahowaše chórzy z přewodom orchestra, chórzy a capella, serbske ludowe reje, sólowe poskićenja a wustup serbskich hercov. Wosebje spodobaše so Lejka Soćina-Winarjec ze solomaj jaké serbska njewista a Siegfried Šram jako tenorsolist, Na koncu džakowachu so přihladowarjo Statnemu ansamblej z wutrobnym a zahoričnym příkleskom za wšo pokazane a předstajano.

Wochenspost 15/65

So wie die Türme und Mauern der ehrwürdigen Stadt Bautzen erhielten sich auch die prächtigen Trachten durch viele Jahrhunderte

Foto: Jochen Mol

Osterfahrt ins Sorbenland

Wir rollen in Richtung Bautzen ins grünende, sprühende Land hinein. Es gibt nichts Schöneres als in den Frühling hinzufahren, besonders, wenn er solange auf sich warten ließ, wie in diesem Jahr.

Noch sind Bäume und Felder ziemlich kahl, aber es sieht doch alles schon nach Frühling aus. Die ersten Knospen haben sich hervorgewagt, zart schimmert ab und an schon das junge Grün der Felder und Wiesen, und erleichtert plätschern die Bäche und Flüsse wieder in ihren vom Eis befreiten Betten.

Weit ringsum im Land läßt die Sonne die Kirchtürme und Häuserdächer aufblitzen, und wir reckten uns wohl in der warmen Sonne und freuten uns wie die Kinder über die ersten Schneeglöckchen. Am liebsten hätten wir bei Petrus einen formlosen Antrag eingereicht mit der Bitte, die Sonne fürs erste auch nachts weiterscheinen zu lassen, schon damit die junge Biene, die etwas vorsichtig von der Frühlingssonne sich hatte herauslocken lassen und nun in unserem Wagen herumsummte (obwohl sie das gar nicht nötig hatte, denn sie kam ja sowieso vorwärts), am Leben bleiben konnte. In Hoyerswerda hielten wir an. Behäbige Bäuerinnen, alte Mütterchen und junge, hübsche Mädchen spazierten in der prächtigen Sonntagstracht der Sorbinnen gemächlich zur Kirche. Ich sah, wie eine junge Dame, die wohl auf der Durchreise war, etwas spöttisch auf die großen Flügelhauben blickte. Wahrscheinlich hätte sie es nicht getan, wenn sie gewußt hätte, daß diese Tracht sich durch Jahrhunderte der Unterdrückung und der Knechtschaft gehalten hat, so wie auch die sorbische Sprache, die alten Bräuche und Lieder.

Reisen ist schön, und wenn noch dazu eine alte Freundin in der Nähe ist, macht es doppelten Spaß. Da te Freundin, um gleich allen Mißverständnissen vorzubeugen, war in diesem Falle die liebe Spree, die uns auf der ganzen Fahrt immer wieder grüßte. Auch bei der Einfahrt in die „Stadt der Türme“, wie sich Bautzen gern nennen hört (und warum soll man der ehrwürdigen Stadt den Gefallen nicht tun?), winkte uns die Spree mit ihrem silbernen Band einen Willkommen zu.

„Ja“, sagen die Bautzener immer, „wenn wir hier mal abdrehen ist's aus mit eurem Wasser“. Aber ich kenne doch unsere Spree, sie würde sich bestimmt ein

Bautzen macht einen kriegerischen Eindruck mit seinen zahllosen Türmen, Bastionen, Befestigungen und den Stadtmauern. Das hat seinen Grund nicht etwa darin, daß die Sorben, die hier als rechtmäßige Siedler ansässig waren, so kriegerisch veranlagt waren. Leider aber waren es die Nachbarn. Thüringer, Franken und später – im 30jährigen Krieg – die Sachsen, bekriegten und eroberten das Land. Die Raubritter, die sich hier breit gemacht hatten, brandschatzten die Gegend, so daß sich 1346 die sechs Städte Bautzen, Löbau, Görlitz, Zittau und Kamenz zu einem Bund zusammenschlossen, um gemeinsam die Raubritter zu bekämpfen.

Mit Feuer und Schwert wurde das Land erobert. Mit Feuer und Schwert regierten die Junker in der Nieder- und Oberlausitz und mit Feuer und Schwert versuchten sie auch das Nationalbewußtsein der Sorben auszurotten. Aber es gelang ihnen nicht. Die Sorben haben harte Schädel, wenn es darauf ankommt.

In den Spinnstuben, an den langen Winterabenden in den Bauernhäusern wurden die alten Volkslieder gesungen, die sorbische Sprache gesprochen und es erhielten sich, trotz aller Bemühungen sie zu unterdrücken, die alten Bräuche, ganz besonders die Osterbräuche. Das Osterreiten ist heute noch überall im Schwange. Festlich geputzt werden Pferd und Reiter, und dann reiten die Männer eines Kirchdorfes in die nächste Kirchengemeinde und singen dabei fröhliche Osterlieder.

Harte Zusammenstöße der sorbischen Bauern mit den Junkern gab es, wenn es um diese Bräuche ging. In Radibor verbot der Gutsherr einmal das Osterreiten. Da verprügeln die Bauern dessen Leute so lange, bis sie sich im Schloß verschanzten. Freilich waren sie nachher trotz allem die Leidtragenden, denn der Junker rief die Junker der Nachbarschaft zusammen. Im ganzen Land findet man an den Feldrainen oder Straßen uralte Steinkreuze, auf denen völlig verwitterte Runen erkennbar sind. Wenn sie reden könnten, würden sie manche traurige Geschichte erzählen, vom jungen Bauern, den der Ritter erschlug, weil er sein Mädel nicht hergeben wollte, oder von hingerichteten Bauern, die sich gegen ihren Herrn erhoben hatten, weil sie der Knechtschaft müde waren.

Aber die Steine sind stumm, die Reste der Runen

Lebendiger als die Steine aber sind die alten Urkunden, die man im Stadtarchiv in der Ortenburg in Bautzen aufbewahrt. Man macht ein so gutes Papier damals, daß es noch heute wie neu ist. Und die Stadtschreiber waren gar gewissenhafte Leute und trugen alles ein, was sich ereignete. 1630, wie gesagt, eroberten die Sachsen unter Johann Georg I. das Land. Johann Georg kann man im herrlichen alten Stucksaal der Ortenburg in Öl gemalt bewundern. Der unbekannte Maler muß ihm nicht sehr hold gewesen sein, denn er malte ihn ohne jedes mildernde Detail. So sieht nun Johann Georg – mit Verlaub zu sagen – senil und versoffen aus, und er war es, wie Urkunden vermelden, so sehr, daß man ihm den Spitznamen „Bierjörge“ gab.

Da gibt es ferner ein genaues Verzeichnis, das Aufschluß darüber gibt, was die „Untertanen“ während der Ernte zu essen und zu trinken bekommen durften. Es war ein kärgliches Menü, das im wesentlichen aus Suppe und Pappe, das heißt Mehlabrei, und hineingebrocktem Brot bestand. An Getränken gab es nur eine Kanne Dünnbier für zwölf Personen.

So regierten die „Bierjörge“ durch Jahrhunderte, selbst als in ganz Deutschland die Leibeigenschaft aufgehoben war, blieb es für die Lausitz beim alten. Bis 1919 herrschten die Junker unumschränkt, bestimmten das Schulwesen, hatten das Recht, jede Versammlung zu verbieten und jeden Verkauf oder Kauf zu kontrollieren. Es gab natürlich auch Sorben, die versuchten, ihre Nationalität zu verleugnen, die ihre Sprache nicht mehr gebrauchten, ihre Volkslieder nicht mehr sangen. Es gibt nicht nur harte Schädel hier und nicht jeder Mensch bleibt unempfindlich gegen die Überheblichkeit anderer Menschen und materiellen und seelischen Druck. Hinzu kam, daß die sorbische Sprache, einen vorwiegend ländlichen Charakter trug. Sie entstand auf dem Lande, und Lieder und Tänze tragen ebenfalls dörflichen Charakter. Weiterentwickeln konnte sich die Sprache kaum, weil sie stets und ständig unterdrückt wurde, und so war ihr die deutsche Sprache an Ausdrucksreichtum überlegen. Der sorbische Arbeiter, der mit der beginnenden Industrialisierung des Landes in die Fabriken und Bergwerke kam, wurde wegen seiner Sprache verspottet, und in den Städten galt die Tracht als ein Zeichen der Zurückgebliebenheit.

oder aber als erste Fremdsprache, je nachdem, ob im Ort mehr deutsch oder mehr sorbisch gesprochen wird. In Bautzen ist ein schönes neues sorbisches Volkshaus erbaut worden, nachdem die SS noch kurz vor dem Einmarsch der Sowjetarmee in sinnloser Wut das alte angezündet hatte. Die Nazis überschütteten die Sorben mit einer Fülle von Schikanen. Man bemühte sich mit aller Kraft, sie ihrer nationalen Eigenarten zu berauben, und es existierte sogar ein Plan, der vorsah, die Sorben völlig zu zerstreuen und so als Volk untergehen zu lassen. Die sorbischen Druckereien wurden zerstört, Bücher eingestampft und sämtliche sorbischen Geistlichen und Lehrer entlassen. In der Schule bekamen die Kinder Prügel, wenn sie sorbisch sprachen. Seit 1945 erst ist es möglich geworden, das Nationalbewußtsein des sorbischen Volkes zu pflegen, die Sprache den Erfordernissen der Neuzeit anzupassen und die schönen und reichen kulturellen Traditionen wieder den Menschen zugänglich zu machen.

In Bautzen hat das Staatliche Ensemble für sorbische Volkskunst seinen Sitz. Es reist überall umher, wat auch schon im Ausland, und pflegt die alten Lieder und Tänze des sorbischen Volkes. Es gibt ferner ein Institut für sorbische Volksforschung, das der Akademie der Wissenschaften angeschlossen ist, und besonders die Weiterentwicklung der sorbischen Sprache betreibt: 25 000 neue Worte wurden in den letzten zwei Jahren eingeführt.

Vielelleicht sind manche Leser der Meinung, daß dies keine sehr österliche Reportage geworden sei. Aber ist nicht Ostern das Fest der Auferstehung? Und hier in diesem Teil unseres Vaterlandes vollzog und vollzicht sich die Auferstehung eines ganzen Volkes, das erstmalig in Frieden und gemeinsam mit den deutschen Menschen leben und arbeiten kann. Ein Volk besint sich wieder auf seine nationalen und kulturellen Schätze, die es sich durch Jahrhunderte der schweren Unterdrückung bewahrt hat. Schätze, die auch nicht durch Knute oder Richtschwert vernichtet werden konnten. Und wenn Sie vielleicht einmal eine Reise in die Lausitz machen sollten und ihnen begegnen die Frauen in ihren altertümlichen Trachten, dann erinnern Sie sich daran, daß sie Ausdruck des unbeugsamen Lebenswillens eines Volkes sind.

Arno Schmuckler

Tu myli so Budyšan

Pod nápisom „Kóždy ma při-
klaďne džělač na svojim mestnje“,
wozjewi dopisowar Budyšan w
„Nowej Dobje“, čo. 23, přinošk k na-
stawkej „Nationalität: Sorbe“ w
„Sächsische Zeitung“. Zaběra so w
nim ze wšelakimi problemami w
našich zawodach, wosebje ze spě-
chowanjom serbskich kadrow. Piše
dale, zo mamy so tež w našich
serbskich institucijach bôle starać
wo serbske kadry. Jako negatiwny
příklad poda Budyšan Statny an-
sambl serbskeje ludoweje kultury.
Piše: „Hdyž chce na příklad Statny
ansambl serbskeje ludoweje kultury
być z nošicelom serbskeje kultury,
dyrbi jemu być móžno, po doklad-
nym slědženju za serbskimi mocami
po cyłym serbskim kraju nadosć
Serbow namakać, kotřiž w jeho
rjadach so kubluja jako serbacy
wumělcy. Njejsym přečiwo němskim
sobukrajanam, ale sym toho ménje-
nia, zo dyrbi so w prěním rjedže
džiwač na Serbow.

Što chce nam Budyšan z tym pra-
jić? Snadź něšto noweho? Načolni-
stwo našeho ansambla je slědžilo a
slědzi hište wšudze po serbskim
kraju za serbskimi kadrami, kotrež
ze wšej swědomitosću kubluje. Bu-
dyšan ma njezbožo ze swojimi argu-
mentami.

Jeho přirunanie Serbskeho ludo-
weho džiwiadla ze Statnym ansam-
blom serbskeje ludoweje kultury
dopokazuje, zo wón njeznaće struk-
turu a wobsadženje personalneho
plana ani SLDZ ani našeho ansam-
bla, hewak njeby tak spodžiwnje
argumentował. Štož so w nowinach
zjawnje wozjewja, njedyrbi być són
abo fantazija jednotliwca, kotřiž
njeznaće wobstejnoscie, ale ma być
konkretnje a wědomostnje prawje,
dokelž ma dopisowar nadawk,
zjawnosć prawje informować, ale
nie zamylić. Podamy tu, zo bychmy
wšich prawje informowali, struk-
turu Statneho ansambla serbskeje
ludoweje kultury:

Načolnistwo 100 % Serbow

Kublanski personal: 20 % Serbow,
80 % Němcow

Wumělski personal (spěwarjo a
rejwarjo): 87 % Serbow, 13 %
Němcow

Běrow: mjez 5 přistajenymi 4
Serbia

Techniski personal: mjez 12 při-
stajenymi 8 Serbow

Šwalčownja: mjez 4 šwalčemi
3 Serbowki

Wše zamolwite funkcije, BGL a
stronska skupina SED su wob-
sadžene ze Serbami.

Orchester je dotal dožolétnego
kublania kadrow dla hišće
100 % wobsadženy z Němcami.

Wšitcy jako Serbia mjenowani
wobknježa serbsku rěč. Hačrunjež
su tuchwilu wše městna ansambla
wobsadžene, je nam móžno, w swo-
jim „studiju“ přijimać a kublać
stajne nowe serbske kadry. Kóžde-
ho Serba z wumělskimi kmanosće-
mi stajne witamy!

**Wumělski a zarjadniški běrow
Statneho ansambla serbskeje
ludoweje kultury**

Winar, Lejnik,
direktor načol. zarjadnistwa

Kocorow Pešot

Učar 55

Z našich wosadow

Z Budyšina. Njerozprawjamy wo
koncertach, ale na Kocorowy wječor,
kotriž poskići tu 8. februara Statny
ansambl serbskeje ludoweje kultury,
spominamy z radosću, zo nam dari
tri chóry z Kocorowego oratorija
„Israelowa zrudoba a tróš“. Z pře-
wodom orchestra, kiž jara derje hu-
dzieše, zaspěwachu nam najprijeđy
129. psalm: „Z hłubiny wołamy so“,
kiž naše wutroby wopravdze z hłu-
biny zběhaše, potom žałosć Israelito-
wów w zajeću „Při babylonskich rě-
kach“. hdžež z nimi płakachmy a
płakachmy, naposled pak jich radosć
we wyskach „O najswjjećiša jutrow-
nička“, hdžež jich „haleluja“, zas
a zaso wospjetowane, budzieše we
nas „haleluja“, to rěka „Chwalce
Boha!“ Spěwarstwo tu pokaza, kelko
docpěje horliwość a próca! To bě
prěni raz, zo někotre kruchi mišter-
skeho džela „njeznateho“ Kocora tak
krasne podate zeznachmy. Laureatej
J. Winarjej, kiž z cyłej mocu a wu-
trobitosću, wšo dirigowāše, za to naj-
wutrobnisi džak! A prosymy jeho

zdobom, zo by cyły oratorium naštudo-
wał a nam wšitkim poskići! Kocor
so tu jewi jako ženij; njech z rowa
zabyća stanje! MN

www.sorba.de 30.3.53

Wulkotná premjera Statneho ansambla

Nimale tři hodziny spěwachu, rejowachu a hudžachu wumělcý Statneho ansambla serbskeje ludoweje kultury pod nawodom swojego di-rektora, laureta Narodneho myta Jurja Winarja, posrědkujo Serbam z Hornjeje a Delnjeje Łužicy kaž tež němskim hosćom krasnosć našich starých kulturnych płodow a bohatosć našeho noweho kulturneho skutkowanja.

Přihladowarjo mytowachu kóžde jednotliwe poskićenje ze sylnym

(ND) Z wjerškom druheho dnja III. Zwjazkoweho kongresa Domowiny a pozběhowacym dožiwenjom bě premjera třečeho wulkeho programa Statneho ansambla serbskeje ludoweje kultury před wjac hač 1000 delegatami a hosćemi na žurlomaj hotela „Město Budyšin“. Mjez čestnymi hosćemi bě tež zastupnik Centralneho komiteja SED, laureat Narodneho myta prof. Fred Oelßner. Dale běchu přtomni zastupnicy wszech powolanskich ansamblov Němskeje demokratiskeje republiky, kotříž z wulkim zajimom poskićenja našeho ansambla sc̄ehowachu.

příkleskom, kotryž so stopnjowaše po wuklinčenju programa ze spěwom „Derje, derje je na zemí“ k hrimotacym owacijam. Wjele košow kwětkow a kwečelow tołmačačhu džak a připóznace publikuma za wulkotnu wumělsku chlóščenku, kotruž smědzeše dožiwić. Tež tow. Kurt Krjeńc džakowaše so Jurjej Winarjej a wšem wumělcam z hnujacymi slowami za wuběrnú pokazku wysokeho stawa serbskeho ludowego wumělstwa. (Nadrobnisa rozprawa wo premjerje hišće sc̄ehu.je.)

Hilfe und Unterstützung dem sorbischen Volke

Diskussion zum Rechenschaftsbericht / Zahlreiche Verpflichtungen zu Ehren des Kongresses

Bautzen. Der zweite Tag des III. Bundeskongresses brachte die Fortführung der Aussprache zum Rechenschaftsbericht des Bundesvorstandes. Voll Stolz berichteten die Delegierten von den bereits erreichten Erfolgen auf allen Gebieten des Lebens. Zahlreiche Verpflichtungen zu Ehren des Kongresses sind von der sorbischen Bevölkerung der beiden Bezirke Cottbus und Dresden abgegeben worden.

Breiten Raum nahm besonders die Verbesserung der Arbeit auf dem Lande ein. Kritisch wurde hier die Verwirklichung des Gleichberechtigungsgesetzes diskutiert und gleichzeitig Hinweise und Beispiele gebracht, um die noch auftretenden Mängel zu beseitigen. Delegationen des Kreisausschusses Bautzen der Nationalen Front, der Kasernierten Volkspolizei und des Bezirkes Cottbus mit Gewerkschaften, Eisenbahnnern, Bauern und Bergarbeitern des BKW Knappenrode begrüßten den Kongreß, berichteten von ihren Erfolgen und übergaben zahlreiche Verpflichtungen.

Begeistert von den über 900 Delegierten und Gästen, unter denen sich auch der Vorsitzende des Bezirksverbandes Cottbus unserer Partei, Parteidirektor Schumann, und das Mitglied des Bezirksvorstandes Cottbus, Parteidirektor Hennig, befanden, begrüßt, nahm das Mitglied des Zentralkomitees der SED, Professor Fred Oelßner, das Wort. Gefährlicher als der lokale sorbische Nationalismus sind die noch vorhandenen Reste des deutschen Großmachtchauvinismus. Radikal der III. Bundeskongreß hat

der bereits erreichten Entwicklung sorbischer Volkskunst ab. Und am Abend des zweiten Kongreßtages sang, tanzte und spielte sich das Staatliche Ensemble für sorbische Volkskultur mit seinem zu Ehren des Kongresses einstudierten dritten Programm in die Herzen der vielen Hundert Delegierten und Gäste. Heute abend ist die öffentliche Premiere des prachtvollen neuen Programms, und ebenso wie unsere sorbischen Freunde wird die deutsche Bevölkerung begeistert von den Leistungen des Ensembles sein. Nicht nur begeistert, sondern auch einen Schritt weiter in der Erkenntnis, daß Sorben und Deutsche in unserem gemeinsamen Vaterland die großen Aufgaben zum Bau einer glücklichen Zukunft gemeinsam lösen können und müssen.

Die schnelle Entwicklung der sorbischen Kultur zeigte sich nicht nur in den Diskussionsbeiträgen der Delegierten. So wurde zum Abschluß des ersten Kongreßtages der Wettbewerb um das beste sorbische Ensemble, um den besten Chor und die beste Musikgruppe durchgeführt. Im Saal des Hotels „Weißes Roß“ spielten die besten Laienspielgruppen fast sechs Stunden lang und legten Zeugnis von

Sorben verstärken Ringen um Frieden und Fortschritt

III. Bundeskongreß der Domowina beendet / Kurt Krenz zum Vorsitzenden wiedergewählt / Demonstration in Bautzen

Bautzen (Eig. Ber.). Der III. Bundeskongreß der Domowina (Bund Lausitzer Sorben) wurde am Dienstagnachmittag nach dreitägigen Beratungen abgeschlossen.

Die Delegierten und Gäste des Kongresses sandten dem Präsidenten der Deutschen Demokratischen Republik, Wilhelm Pieck, dem Ministerpräsidenten Otto Grotewohl und der dänischen Minderheit in Westdeutschland Grußschreiben.

Einstimmig wählten die Delegierten Kurt Krenz zum Vorsitzenden der Domowina wieder. Dem neuen Bundesvorstand gehören sorbische Arbeiter, werktätige Bauern, Jugendliche, Wissenschaftler und Künstler an. Der Kongreß nahm einstimmig die Satzungen der Domowina und eine Resolution an. In der Resolution heißt es:

„Groß sind die Aufgaben, die wir uns auf dem III. Bundeskongreß für unsere künftige Arbeit stellten. Groß ist aber auch die Verantwortung, die wir als aufrechte Patrioten in Deutschland vor allen friedliebenden Völkern im Kampf um die Erhaltung des Friedens haben. Seien auch wir Sorben uns dieser großen Verantwortung bewußt und reichen wir uns alle die Hand, um gemeinsam diese Aufgaben als unseren Beitrag im Ringen um Frieden und Fortschritt zu erfüllen. Keiner darf dabei abseits stehen, denn wir wollen, daß uns und unseren Kindern die erreichten Erfolge gesichert bleiben und daß wir ein in

Frieden gesichertes Leben in einem gemeinsamen demokratischen Vaterland, das wir in fester unverbrüchlicher Freundschaft mit den Deutschen besitzen, führen können.“

Am Nachmittag demonstrierten die Delegierten gemeinsam mit der deutschen und sorbischen Bevölkerung Bautzens gegen die Verwirklichung der Pariser Verträge, für die friedliche Wiedervereinigung unseres Vaterlandes.

★

Am Montag hatte der Kongreß die Diskussion zum Rechenschaftsbericht fortgesetzt.

Der Arbeiter Jakob Hanusch vom volkseigenen Schamottewerk Wetro bemängelte die schlechte Arbeit der Gewerkschaften, die den Beschuß des FDGB-Bundesvorstandes über die Gleichberechtigung der Sorben in der Produktion bisher nicht verwirklicht hätten. Unter dem Beifall des Kongresses überreichte er dem sorbischen Maler und Schriftsteller, Nationalpreisträger Mercin Nowak, drei Aufnahmen seiner Brigade, die den Namen des um das Sorbentum verdienten Künstlers trägt.

Von den Kreisvorsitzenden der Domowina aus Niesky und Bautzen wurde die Forderung erhoben, die Jugend mehr zur Mitarbeit in der Domowina heranzuziehen. Sie appellierten an die Betriebe, viel mehr von der Möglichkeit Gebrauch zu machen, junge Sorben

zu den Sprachschulen zu delegieren.

Im Namen aller sorbischen Kulturschaffenden dankte Nationalpreisträger Jurij Winar, der Leiter des Staatlichen Ensembles für sorbische Volkskultur, der Sozialistischen Einheitspartei Deutschlands für die unermüdliche Hilfe und Initiative beim Wiedererstehen der tief aus den Wurzeln der Geschichte kommenden sorbischen Volkskultur. Als sichtbares Zeichen dieser Dankbarkeit überreichte Jurij Winar Professor Fred Oelßner ein Ehrengeschenk.

Die Arbeiter der sorbischen Brigade „Kurt Krenz“ aus dem Schamottewerk Wetro verpflichteten sich, bis Jahresende 25 000 Schamotteziegel über den Plan hinaus zu produzieren, während die Traktoristen der MTS Luttwowitz im zweisprachigen Gebiet des Kreises Bautzen die in der Frühjahrsbestellung infolge ungünstiger Wetterverhältnisse entstandene Verzögerung durch Tag- und Nachtarbeit und durch rationelle Arbeitsmethoden aufholen wollen. Alle Mitarbeiter der MTS Luttwowitz ließen das Versprechen überbringen, einen Lehrgang zum Studium der Geschichte des sorbischen Volkes zu absolvieren.

Ein Höhepunkt des Kongresses war die festliche Premiere eines neuen Programms des Staatlichen

Ensembles für sorbische Volkskultur am Montagabend.

Am Dienstag, dem letzten Konferenztag, überbrachte Wilhelm Koenen die Grüße des Nationalrates der Nationalen Front des demokratischen Deutschland, für die die Delegierten mit herzlichem Beifall dankten.

Es kommt darauf an, sagte Wilhelm Koenen, das Gesetz zur Wahrung der Rechte der sorbischen Bevölkerung in seinem vollen Umfang zu verwirklichen. Wenn wir die deutsche nationale Frage lösen wollen, dann müssen wir auch die Kraft aufbringen, die nationale Frage der sorbischen Bevölkerung konsequent und für die Dauer zu lösen.

Wilhelm Koenen appellierte an die Delegierten, noch mehr als bisher in der Friedensbewegung, in der Nationalen Front und in der Domowina mitzuarbeiten. „Es gilt, alles einzusetzen, um die Durchführung unserer Gesetze zu sichern, damit wir gemeinsam nicht nur unsere Heimat schützen und verteidigen, sondern sie aufzubauen zu dem schönsten Land des Glücks und des Friedens unseres Volkes.“

Grußadressen hatten dem Kongreß auch der Präsident der Volkskammer der Deutschen Demokratischen Republik, Dr. Johannes Dieckmann, und der Vorsitzende der CDU, Dr. Otto Nuschke, übermittelt.

Šwicar (roztorha lisčinu a čisne šlebjerdy patrej mjez woči)

Z našimi kulkami wodaće! Preč, njeplecho! Praj swojemu senatej, kiž je tebje pósalał, zo mjez Moorowym pasmom nje-nadeńdzeš ani jeničkeho přeradnika! — Wumóžće, wumóžće hejtmana!

Wšitcy (harujo)

Wumóžće, wumóžće, wumóžće hejtmana!

Moor (so wutorhnywši, radostnje)

Nětko smy swobodni — towaršojo! Čuju cyłe wójsko w swojej pjascí! Smjerć abo swobodu! Znajmjeňša žaneho z nas žiweho njedóstanu!

(Trubi so k nadběhowanju. Hara přimańcy. Rubježnicy wotchadźeja z nahim tesakom.)

Přeserbšćił M. Nowak

M. Nowak / A. Brankač

Nowy program

Statneho ansambla serbskeje ludoweje kultury

Wjeršk kulturnych zarjadowanjow Třećeho zwjazkowego kongresa Domowiny bě bjez dwěla swjedženski wustup Statneho ansambla serbskeje ludoweje kultury, kiž při tej skladnosći wotmě premjera noweho programa.

Wustupy a wosebje premjery slawnego ansambla našeho Jurja Winarja bywaju přeco hodžinki wokřewjenja, radosće a zahoritosće serbskeho luda, z kotrychž so wróća napjelnjeny z hordoscu na dobytki a wuspěchi swojich wumělcow, spěwarzow, rejwarzow a hercow, ale tež z hordoscu na wysoku hódnotu swojeje ródneje serbskeje ludoweje kultury. Tež třeća premjera našeho ansambla nas wo tym přeswěđci, zo wón njeje wjaznył, njeje cofnył, ale nawopak zamérnje postupuje pod wjednistwom načolnika Jurja Winarja.

*

Ansaml zahaji swój program ze „Spěwom Serbow“, „Spěwom na Lenina“ a „Spěwom na Thälmann“. Jara wušiknje je so džiwało na wubér spěwów zahajenskeho čísła. Nowe Serbstwo twari sej džensa swój přichod w duchu Lenina a z rjekowskim wotmachom

Program so skónči ze spěwami „Signale der Jugend“, „Heimat, wir lassen dich nicht“ a z finale z Kocoroweho Nalěća „Derje, derje je na zemi!“ Tu w poslednim spěwie so jewi sylna sugestiwna móć chóra, kiž sputa poslednjeho připcsłucharja. Tole bohužel na wostatnych dypkach programa — nimo holčeho chóra — husto parowach.

Přispomnu hišće, zo ma orkestr hišće bóle zwučować přewodzowanje solistow a zdźela tež chóra. Často solisća ani slyšeć nje-běchu. Tež ma so wjace kedžbosće wěnować bjezporočnemu připowědowanju.

*

Z nowych rejow ansambla bě drje najkrasniša, najbóle swojorazna žortna reja „Zacpěte holičo“. Motiw starodawneje jakneje a trochu lózeje kwasneje pěśnički ze Slepjanskich stron je so tu jara zbożownje wobdžéłal. Tuta rejwarska scena budže drje „klu“ lětušeho programa, kajkež běše loňše „Camprowanje“. K tomu tež hłownje přinošuje wustup solistki Eriki Pěčkec. Tež wóhniwa mazurka z opery „Halka“ připosłucharjow mócnje zahori a předewšem dwě mongolskej reji „Šklickata“ a „Na koniku“. Je to hódny dobytk z loňšeje wuprawy rejwarskeje skupiny do Mongolskeje. Mjenje móžeše nas rozbudžić trochu konwencionalna reja „Naši traktorisća“.

Wustup Slepjanskoho „Džěćetka“ ze samo na sebi wulkotnje přednjesenym duetom hodowneho spěwa nas tak prawje spokojoć nje-móžeše. Scena měla so tola trochu zwusćić. Mać z džesciomaj a cyły wobradženja móhl so wuwostají.

Něsto słowčkow ma so hišće rjec wo wuhotowanju a drastach. Běla swjedženska dekoracija III. Zwjazkowego kongresa njeběše jara přihódny pozad za wustupy. Drasty rejwacych so na nim derje njewotzběhowachu. Chór wustupi w drohotnej swjedženskej drasće katolskich Serbowkow. To cyle wotpowědowaše swjatočnemu razej kongresoweho zarjadowanja. W přichodnych wustupach drje nimo toho tež zaso wjesoła pisaność našich holankow so zjewi? Wokřewjachu nas sapace barby pólskich a mongolskich rejow. W reji „Zacpěte holičo“ bychmy radšo widźeli Slepjansku drastu: pěseň džě pochadža z tamnych stron. Wjesni hercy wustupuja w nowej zastarskej drasće. Ale je njemόžno, wjazać sej rubješka po wašnju Młodych pionerow! To džě je „předoprědkarske“!

*

Naš Statny ansambl serbskeje ludoweje kultury je lubušk serbskeho luda. Tole džě tež pokaza njeskónčny přiklesk a wichorojte připóznaće, kiž wumělcow a jich wjednika, našeho Jurja Winarja,

Statny ansambl serbskeje ludoweje kultury

wupředate

Direktor: **Jurij Winar**, laureat Narodneho myta

wupředate

PREMJERA

Započatk: 20 hodž.

noweho programa
k česći III. kongresa Domowiny

Zastup: 3.- a 2.- hr.

28. měrca 1955 w žurlomaj hotela „Město Budyšin“
w Budyšinje

Prěnje wospjetowanje premjery srjedu, 30. měrca 1955 we samsnej žurli.
Zwěscće sebi hnydom lisčiki!

K dóstachu pola Koncertneje direkcije K. Joh. Guder & Co., w Budyšinje, na Kotolskej 17, tel. 3008

Nowa Dab

NOWINY SERB
JNEGO LUDA

we wobaczach

III. Zwjazkowy kongres Domowiny – wuznamny podawk w stawizna keho luda

Njezapomnите budžeta za tych, kiž su měli česce a skladnosć, so wobdzielić na III. Zwjazkowym kongresu Domowiny, doživjenjow polne tri dny w Budyšinie. Tři dny schadzowachu so tu najlepsze člony našich skupin a mnozy hosco z cyleje Němskeje, zo bychu tu zhromadnje a wzajomne wuradžowali wo přichodnym dźele našeje narodneje organizacie Domowiny. Běchu to płodne dny! Wone nam znowa dopokazachu, zo njejsmy sami, ale zo nam demokratiske mocy němskeho luda pomaha. Tole zwurazni so wosebje w referatomaj tow. Freda Oelßnera, člona politběrowa CK SED a tow. Wilhelma Koenena, sekretara nacionalneje rady Nacionalneje fronty demokratiskeje Němskeje. Z jejich wuwiedzenjow sapaštej starosć a zajim našeho stata, pomahać našemu ludej, hdźež je možno. Nimo tutejju wuznamneju mužow dokumentowachu tež mnozy druzy zamolwići ludzo našeho stata wusku zwiazanosć z nami, njech běchu to statna sekretarka dr. Böbeckowa, zasłużbny přečel Serbow, Otto Buchwald, předsyda Rady Drježdánskeho wobwoda, Rudi Jahn abo druzy. Jich wopyt je skručil našu dowěru do sprawneje politiki našeho knježerstwa, je nam znowa dopokazal, zo němska dželačerska klasa nihdy njebudže teptać zajimy druheje narodnosće.

Delegacie z našich zawodow, prodrustowow a druhich institucijow, kiž postrowicu kongres a kiž wotedachu kongresej k česći mnohe zawjazki, slubichu, zo budžeta w přichodze bôle dźiwać na zajimy serbske ludnosće, bôle podwierowac naše Domowinske dźelo.

To najnowše pak wésće na našim lětušim kongresu bě, zo bě zajim němskeje zjawnosće tak jara wulki, njech běchu to nowinarjo, sobudžela-

cerjo Dwdželk sej mózachmy mjojhlađać, sobudželaćerjo tełosa a druzy.

Naš I kongres Domowiny pak njeišlo wuradżowanowy o dželně, wón bě tež přirošk w lnu wótcinu Serbow a Němciem wójnskim planam něodejnukow ze zamórskeho. Szosudzeny, wojować zhromadzi bratrami a sotrami wo lěpšby so nihdy hižo wospjetow

je dyrb, přetrać, lerskeh. W tutym ničo nje swětona wěrywu narodno dopózna wésće bětci wuspětět. Naša srodná oj je so při wažnje z nowy serbski do rjeđa.

To běchu krasne hodžiny

Delegácia a hosćo běchu jednoho dňa: Tajke wulkotne poskičenja njejsmy dotalnymaj kongresom nowiny dožiwilli. Swédtym, zo naša serbska na wšech polach roz-

kčewa. Na našich vobidzímy horjeka chor z choz a serbsku kapalu z bina. Srjedža zahorja nasny ansambi serbskeje ludej kultury přihladowarjow leka kulturny ansamb z Choćebaru a instrumen skupina z Blunja.

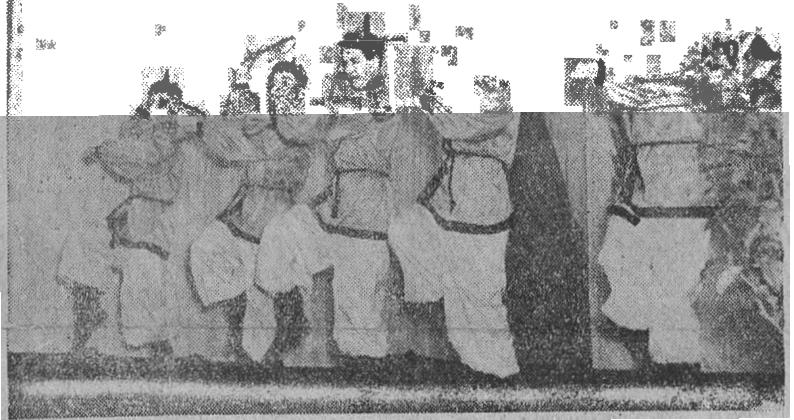

DOPŘEDNA K BUJNEMU
ROJCCEWEJ SERBSTWA W
TETRÓDNEJ WOŁATIĘ

DOPŘEDNA K BUJNEMU
ROJCCEWEJ ST JEDNOINEJ, DEM A MERLUROWANI

Wohniwa a temperamentna je reja „Na koniku“ kiž tohorunja pochodzi z Mongolskeje. Reja žada sej wulku wušiknosé a dokonjanosé.

— tuči J. Winarjowi spěwarjo a spěwarki to dokonjeja.

Rostli w swoich spěwnych wukonach su tež solistki a solisća ansambla. To wobkrucicu nam nimo Helmuta Jacki i Wernerowa Kowarja (w chóromaj „Spěw na Lenina“ a „Spěw na Stalina“) tež Leńka Šołćin-a - Winarjec, spěwajo ze swojim krasnym, połnym a wurunanim hłosom J. Brahmsovy nôcny spěw „Guten Abend, gut' Nacht“, S. Šram (tenor) w spěwje „A ženje ja njejsym tak wjesoly byl“, kaž tež wobaj hromadze w duetomaj „Du, du liegst mir im Herzen“ a „Wječor je ilisko“. Wosebje zwjeselace je, wobedžować, kak so tež S. Šram jako solist wot programa k programej wu-

wlwa a kak jeho njeskaženy hłos na połnosci a čistoscí přiběra.

Z bohatym přikleskom mytowaše říposlucharstwo tež wukon Rudolfa Dratnala. Předstajejo so w staročeské narodnej drasće zanjese wón jako wupruwowy, šibalsce so smějkotacy tenor ze swojim derje kublany hłosom tři wjesole českosłowacke ludowe pěsni „Vandrovala bleš-

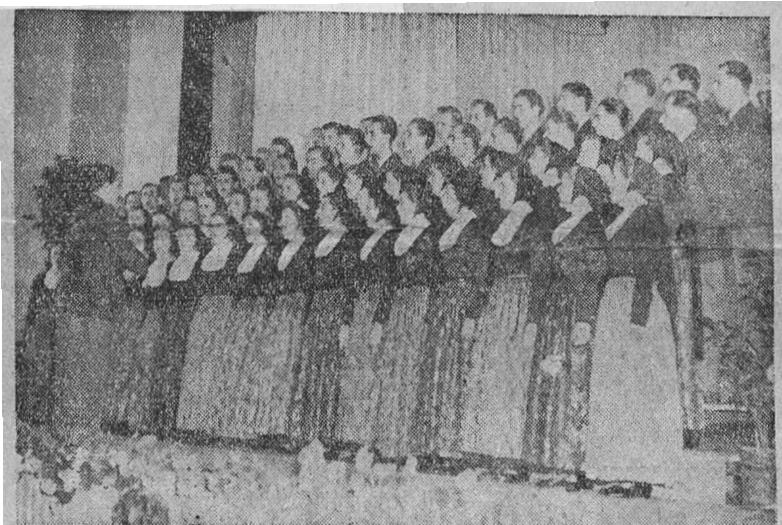
H. Friča) a wustup „Slepjanskeho džecatka“. Mamy za prawe — njech jedna so tu tež wo předstajenie hodownego nałożka w njewotpowiedzajacym pučasu — zo zapřija naš ansambl do kóždeho swojego programma jedyn z našich ludowych nałożkow a zo pyta za formami jich předstajenia na jewišcu. Bjez dwěla přinosaže to na jednej stronje k tomu, zo wostanu žive w našim lucze, a na druhzej stronje k tomu, zo spóznaje široka zjawnosć, kak bohaty naš lud tež w tutym nastupanju je.

Z chłóšcenkami cyle wosebije kwality běchu do programa zaplecone poskićenja rejwanskeje skupiny. Tež wona, kiž je nas hižo w předchadzajcym programomaj ansambla překwapija a zahorja, je rostla a so wudospolnila, a to na polu rejwanskeje techniki runje tak kaž na polu trébneho zaživjenja do wobsaha kóždeje jednotliweje reje. Wěscie je to wusłedk intensiwneho studija a džela pod stajnym fachowym nawodom baletneje mištrki Isoldy Weidenec. Wuspěch tutoho stajneho a dobrého nawoda je tak widzomny, zo mamy wšu přičinu, gratulować Isolde Weidenec z cyleje wutroby a wuprajić jej a cylemu rejwanskemu kolektiwej naš sprawny džak za tak swědomite dželo.

Wulce zahori wšich přihládowarjow nowa serbska reja „Zacpče holičo“, po choreografiji I. Weidenec. Tajke reje realistiskeho wobsaha sej přejemy a móžemy rejwanskej skupinje ansambla jenož přivolać: Dale po tutym puću!

Stó mjez wjace hač tysac přihládowarjemi drje njeje so zahoril, widzo, z jakim temperamentom a z jakiej eksaktnosću rejwario a rejwarki ansambla rejowachu w barbojtych originalnych drastach krasnu mazurku z pôlskeje narodneje opery „Halka“, kak scéhowachu překlad rejwarrow soloparta. Isoldy Weidenec a Jana Domaški! To běše žiwjenje, to běše wotblyś nutřkowneje radosće

ND čo 39 — 2. apryla 1955 — str. 5

Wulkotny napohlad poskići chor ansambla. Holcy běchu w nowych narodnych drastach katolskich Serbowkow a tež mužojo běchu jenak zdraseni.

ne. Z tulej reju je naš ansambl přijneš pření króć reju połnu žorta na serbske jewišco, kajkež znajemy podobne wosebje z programow sowjetiskich, českosłowackich a pôlskich ansamblow. Hłownej je k wuspêcej tuteje reje přinošowała Erika Pěček. Wona zława so nam być runjewon predestinowana jako rejwarka solistka w roli typu wjesneje burškeje holcy, kotruž mjeješe přestajeć. Jej je so to wuběrnje poradziło. (Nam

2. 4. 55

Ljuboš Dolar

53-

Derje, derje je na zemi..

Swjatočna premjera Štałneho ansambla serbskeje ludoweje kultury k česći III. Zwjazkowego kongresa Domowiny

III. Zwjazkowy kongres Domowiny, na kotrymž rozjimowachu woleni delegača ze wšich dwuręčnych kónčin Hornjeje a Delnjeje Łužicy kritisce zašlu dźěławosć našeje demokratiskeje narodneje organizacije a jej stajachu nowe wobšérne a zamołwite nadawki za přichodne dźělo, běše bohaty na wosebitych wjerškach, kaž tež na hłubokich wosobinskikh dožiwenjach. Jedyn z tuthych wjerškow a wěscie to najrjeňše z tuthych wosobinskikh dožiwenjow běše swjatočna premjera noweho programa, z kotrejž počešći naš Statny ansambl serbskeje ludoweje kultury III. Zwjazkowy kongres. Bohatosć tutoho cyłkownje derje zestajeneho programa a wysoka wumělska kwalita przednjesených jednotliwych chórow, duetow a solow kaž tež przedstajenych

turnych hódnottow, pomhajo z tym wuwiać nowu serbsku kulturę. Tu-to zwjeselace zwěśczenie rozbije tež wše wobmyslenja wšitkich tych, kiž njewědžo wo bohatosći našeje ludoweje kultury so často prašeja: Kak póndzie to dale? Kak dołho budže naš ansambl zamóc nam poskićeć něšto noweho? Mamy žórło, kotrež nihdy njezaprähnje a kotrež nam snano někotryžkuli druhj narod zawiđi: našu ludowu kulturę.

Premózacy hižo bě přeni dypk programa swjatočneje premjery z chórami „Spěw Serbow“, „Spěw na Lenina“ (w ruskej rěci) a „Spěw na Thälmanna“ (w němskej rěci), kiž su symboliske za našu wusku zwjazanosc z ludami Sowjetskeho

zwjazka a z němskim ludom a zdobom zwuraznjeja, kak sebi tež my Serbja noweho časa wažimy wulkeju rewolucionarow našeho lětstotka, W. I. Lenina a E. Thälmanna. Z przednoškom tuthych spěwów dopokazaštej chór a orchestr, kak stej zrostloj do hišće kručišeho kolektiva a kak hłuboko so zažiwiłojo do wobsaha spěwów. Je to jedne z wuměnijow za wumělsce tak dobru interpretaciju, kakuž ju tu slyšachmy. To płaci tež za solistow R. Dratnala (tenor), H. Jacku (bas) a W. Kowarja (bariton).

Nic mjenje jewješe so wumělska zrałosc chóra a orchestra w przednošku spěwneju nowotwórbow našeho młodeho hudźbnika Jana Bułanka „Serbski dom“ (tekst: F. Michałk) a direktora chóra H. Friče

Po programje džakowaše so K. Krjeńc direktorej ansambla J. Winarowej, wutrobnje za wulkotne poskićenja.

„Chodojća reja“ (tekst: J. Winar). Wosebje poslednja nowokompozicija z tałk zwažliwym ale wušiknym wjedzenjom hlosow a w tak modernej harmonizacji a furiozny tempje, wotpowiedującym cyle wobsahej teksta, żadaše sej wot chóra a orchestra wysoku technisku dokonjanosć. Pod nawodom Jurja Winarja wobaj připosłucharstwo hłuboko putajo a rozbudžo swój čežki nadawki spjelni-stej.

Z rjada a-capella-chórów, w kotrejž jewješe so bjez wuwzaća čistosć a wurunanoś hłosow, dyrbimy wosebje wuzběhny dalšu Fričowu nowotwórbu „Chwalba Łužicy“ (tekst J. Winar), nastatu k česći III. Zwjazkowego kongresa a zwuraznjacu wulku lubośc našeho luda k swojej rjanej lužiskej domiznje, štož jewi so tež w jeje melodiskim złożenju a wubérnej harmonizacji. Nic mjenje hłubokj začišć zawostaji przednošk J. Brahmsoweho znateho spěwa „Guten Abend, gut' Nacht“, kotryž je J. Winar wobdělał za chór, a V. Wangenheimoweho wobdělania němskeho ludowe spěwa „Vogelhochzeit“. We woběmaj przednoškomaj bě znowa spóznac wulka disciplinowanosc chóra, reagowaceho wot najcunišeho pianissima hač k wyskacemu fortissimej tež na kóždy najmjeňsi pokiw swojego dirigenta.

Cyle wosebje jewješe so tuta disciplinowanosc a zwjazanosc z dirigen-tom w poskićenjach holčeho chóra a spěwneje kupki. Slyšo wumělsce tak dokonjanu interpretaciju, kak běše to przednošk K. A. Kocoroweho „Daj nam swój měr“ (solistka: Rodisława Rjeńc), chyli so skoro prašeć, hač nježada sebi Jurij Winar wot swojich spěwarkow a spěwarjow to najwyše, a hač njeńdże z tutym żadanjom hač k mjezam jich spěwneje zamóžnosće. To płaci tež za chóry „An den Fluß will ich gehen“ (A. Swešnikow) a „Heimat, wir lassen dich nichť“ (E. H. Meyer). A tola

pak klinči přeco hišće we wušomaj
jej šibaše „Daj nam jene jajko . . .“).

Tež loňši wopyt skupinku člonow ansambla w Mongolskej ludowej republike njeje wostał bjez wuskuťka na program ansambla. Předstajenie mongoliskej rejow „Reja ze škličkami“ a „Na koniku“ (hudźbne wobdzělanje: H. Friča; choreografija: I. Weidenec) stej jedyn z widzomnych wuslědkow tutoho wopyta. Widzo chutnje so pohibować hluboko do myslow zanurjenu skupinu holcov w drohotnych drastach, žehlacych so w blyšće swětlomjetakow, a w krutym rytmje kročałkować, nóžkować, poskakować a so zawjertować skupinu młodych mongolskich jěcharow, zdawachmy so być za mjeńšiny přesadzeni do spřečeleneho kraja w Dalkim ranju, kotrehož lud je nastupił po Oktobrskej rewoluciji puć swobodnego wuvića, po kótrymž kročimy nětkole tež my w našej republice. Wobě

reji, cyle wosebje pak reja „Na koniku“, žadatej sej wurunanoś hłosow, kotruž smy zwučeni wot cyłkownego chóra a holčego chóra. A jako třeće mamy za trébne, dirigenta a orchestr na to skedźbić, zo nimataj přewodźejo chór wosabje při fortissimach zapomnić, zo niesměja so zadusyć hłosy spěwarjow, kaž so to jewješe dys a dys při spěwanju „Chodojčeje reje“ a skónčenego chóra „Derje, derje je na zemi“.

Z dalších rejow ma so hišće wuběhnyć ludowa reja „Naši traktorisca“, w kotrejž zetkaja so młodzi traktorisca z wjesnymi holcami při wjesolej rejce, zwuraznjacej spokojnosć a radosć nad wuspěšne dokonjanym wšednym džělom a zwjazanosć mjez dželačerjemi a wjesnym ludom, mjez Serbami a Němcami.

Zwěsciwi hižo zawodnje, zo bě program cyłkownje derje zestajeny, mamy pak za trébne tu naspomnić, zo zdawa so nam wopřijeć jeho pření džěl hižo přewjele wjerškow. Bychmy radzili, zarjadować znajmjeňša jednu z najrjeňšeu rejow (mazurku z opery „Halka“ abo „Zacpěte holico“) do druheho džěla programa a snano samo druhi džěl programa wo něsto skrótši. Mamy dwuhodžinski program tajkeje hódnaty za dosahacy. Dale parowachmy w pření króć so

předstajacym muškim chórome hišće tu wurunanoś hłosow, kotruž smy zwučeni wot cyłkownego chóra a holčego chóra. A jako třeće mamy za trébne, dirigenta a orchestr na to skedźbić, zo nimataj přewodźejo chór wosabje při fortissimach zapomnić, zo niesměja so zadusyć hłosy spěwarjow, kaž so to jewješe dys a dys při spěwanju „Chodojčeje reje“ a skónčenego chóra „Derje, derje je na zemi“.

Hdyž wuklinča tuta swjatočna premjera z posledními połnymi akordami skónčenego chóra z K. A. Kocoroweho „Naléća“, docpě zahoritość připosłucharjow swoju wyšinu. Z wutrobnymi owacijemi džakowaše so wjace hač tysac rozradowaných wutrobow zasłużbnemu načolnikue ansambla, laureatę Narodneho myta Juriej Winarnej, wšem jeho sobudželačerjam a cylemu jeho kolektivě za tak wulkotny wukon. md.

Z Mongolskeje pochadža tuta „Reja ze šalkami“, kotruž wustojnje předstajichu holey rejwanskeje skupiny ansambla.

čd 39
2.4. 1955

Rudolf Draňal zaspěva jara rjenje
lři české ludowe pěśnički

Pónđelu wječor, na druhim dnju
III. Zwjazkowego kongresa, wustu-
pi Statny ansambl serbskeje ludo-
weje kultury pod nawodom laureata
Narodneho myta Jurja Winarja
prěni raz ze swojim nowym progra-
mom. Wulki překlesk zarža po kóž-
dym wustupje. Z kajkim zajimom a
kajkej nutrnosću wobdžiwachu na
přiklad sobudžělaćerjo DEFA pro-
gram, byrnjež to jich nadawk nje-
był! To tola swědči wo tym, kak

✓ci

30.3.1955

50. wustüp Statneho ansambla

(nd) Hižo popuću k Baltiskemu morju wustupi Statny ansambl serbskej je ludoweje kultury pod nawodom swojego direktora, laureata Narodneho myta Jurja Winarja, hiše w Boršći (Delnja Lužica). Bě to jubi- lejny 50. wustup ansambla z nowym programom, kotryž dožiwi swoju premjera na III. Zwjazkowym kongresu Domowiny 28. měrca 1955.

Je to nimo měry wulkí wukon hdže 138 000 ludži je w tutym času mlodych wumělcov ansambla, w jednym štvorcľče na počtu wulkich a zdobom so zeznało z kulturu na-wustupach nimale po cylej republice šeho luda. Swój lětny finančny plan' sobuskuťkować a džěławu ludnosć ze dochodow je ansambl hižo 1. junij w swojimi poskićenjemi zahorjeć. Ně- ze 100% spjeliňl.

Statny ansambl serbskeje ludoweje kultury

Direktor: **Jurij Winar**, laureat Narodneho myta

PREMJERA

noweho programa
k česći III. kongresa Domowiny

Započatk: 20 hodž.

Zastup: 3.- a 2.- hr.

28. měrca 1955 w žurlomaj hotela „Město Budyšin“
w Budyšinje

Wulkotna premjera Statnega ansambla

Nimale tři hodziny spěwachu, rejowachu a hudžachu wumělcy Statnega ansambla serbskeje ludoweje kultury pod nawodom swojego direktora, laureta Narodneho myta Jurja Winarja, posrđuko Serbam z Horňeje a Delnjeje Lužicy kaže tež němskim hoscem krasnosć našich starych kulturalnych płodow a bohatosć našeho noweho kulturalnego skutkowanja.

Přihladowarjo mytowachu kóžde jednotliwe poskićenje ze sylnym

(ND) Z wjerškom druheho dnja III. Zwjazkowego kongresa Domowiny a pozběhowacym doživjenjom bě premjera třečeho wulkeho programa Stańego ansambla serbskeje ludoweje kultury před wjac hač 1000 delegatami a hosćemi na žurlomaj hotela „Město Budyšin“. Mjez čestnymi hosćemi bě tež zastupnik Centralneho komiteja SED, laureat Narodneho myta prof. Fred Oelßner. Dale běchu přitomni zastupnicy wšech powołanskich ansamblow Němskeje demokratiskeje republiky, kotřiž z wulkim zajimom poskićenja našeho ansambla sc̄ehowachu.

přikleskom, kotryž so stopnjowaše po wuklinčenju programa ze spěwom „Derje, derje je na zemi“ k hrimotacym owacijam. Wjele košow kwětkow a kwěcelow tolmača-chu džak a připóznaće publikuma za wulkotnu wumělsku chlóščenku, kótruž smědžeše doživić. Tež tow. Kurt Krjeńc džakowaše so Jurjej Winarjej a wšem wumělcam z hnujacymi słowami za wuběrnu pokazku wysokeho stava sevbskeho ludoweho wumělstwa. (Nadrobniaša rozprawa wo premjerje hišće sc̄ehuje.)

Aus dem sorbischen Kulturleben

Der Beifall wollte kein Ende nehmen

Das Staatliche Ensemble für sorbische Volkskultur brachte zum Abschluß des III. Domowina-Bundeskongresses vor 1000 Delegierten und geladenen Vertretern der Volkskunst-Ensembles aus allen Teilen Deutschlands erstmalig sein neues Volkskunst-Programm, das begeistert aufgenommen wurde. Unter Leitung von Nationalpreisträger Jurij Winar wurden sorbische Chöre mit und ohne Orchester, Volksmusik und Tänze geboten. Besonders umjubelt wurden der sorbische Volksbrauch, „Das Schleifer Christkind“, Dichtung von Brezan, Musik von Winar, und die humorvollen Volkstänze, die von der neuen Tanzleiterin Weiden mit Musik von Helmut Fritsche bearbeitet wurden. Nach dem Finale für Chor, Solo und Orchester „Wie herrlich ist es, in Frieden leben zu können“ von Kocor, wollten der Beifall und die Blumen kein Ende nehmen.

Allen Teilnehmern dieses denkwürdigen Abends werden diese sorbischen Nationalmelodien, die noch durch polnische und tschechoslowa-

kische Weisen, ja sogar mongolische Volksmusik, bereichert wurden und das Bild der herrlichen farbenfreudigen Volkstrachten unvergesslich bleiben. Hoffen wir, daß wir dieses neue Volksmusikprogramm einmal vor Tausenden auf unserer Hutberg-Freilichtbühne geboten bekommen können.

E. B.

Sorbisches Volkskunst-Ensemble begeisterte

Auf dem Marienberg herrschte am 1. Mai Hochbetrieb

Zehntausende mögen es gewesen sein, deren Ziel Sonntagnachmittag der Marienberg war. Viele ließen ihre Blicke von der Bismarckwarte über das Häusermeer schweifen, aus dem sie und da die hellgrünen Wipfel der Bäume herüberleuchteten. Die warmen Tage hatten die Knospen aufspringen lassen, so daß sich ein malerisches Bild dem Auge bot. Wie schön ist doch unsere Heimat. Und manch einer, der es versäumt hatte, lenkte seine Schritte direkt vom Marienberg zu seinem Einzeichnungsklokal, um den Wiener Appell zu unterschreiben, um zu verhindern, daß Atombomben unsere schöne Heimat vernichten.

Wie schön unsere Heimat ist, das kam auch in vielen Liedern zum Ausdruck, die von den Kulturensembles auf der großen Festwiese von einer mit zahlreichen Fahnen geschmückten Bühne vorgetragen wurden. Das Ku-

baensemble, die Artistengruppe des Jugendklubhauses „Philipp Müller“, das Ensemble der Theodor-Neubauer-Oberschule erhielten großen Beifall. Doch den größten Eindruck hinterließ zweifellos das staatliche sorbische Volkskunstensemble, das mit dem Lied „Thälmann ist niemals gefallen“ sein Programm eröffnete. In bunter Reihenfolge folgten Lieder mit und ohne Orchesterbegleitung und viele Tänze, die den größten Anklang fanden. Hier ragte besonders der „Niedersorbische Brautamz“, „Das verschmähte Mädchen“ und eine turbulente Tanzszene aus dem Faschingsumzug hervor. Wir sahen einen Storch über die Bühne stelzen, ein Pferd springen und einen Bären, der die Zuschauer immer wieder zu Beifall hinküßt.

Nicht nur das Dargebotene, auch die schönen Kostüme gaben uns einen Einblick in das sorbische Kulturleben.

Der Chor verkörperte einen vollendeten Klangkörper mit vielen Einzelsolisten. Hieraus können vor allem unsere Brandenburger Ensembles lernen. Das staatliche sorbische Volkskunstensemble zeigte uns, wie mit einer Kollektivarbeit auch gleichzeitig die Einzelpersönlichkeiten zum Ausdruck kommen können. Auffallend war, daß der Chor nicht nur über einen, sondern über viele Einzelsolisten verfügt.

Wir danken unseren Freunden aus der Lausitz, die uns so schöne Stunden bereiteten und hoffen, sie bald wieder in den Mauern unserer Stadt begrüßen zu können,

Esbe

So war es gut, Freunde!

(SZ) Zum Abschluß des Monats der Deutsch-Sowjetischen Freundschaft hatte das Kreissekretariat zu einer Festveranstaltung eingeladen. Man muß es den Freunden bestätigen, daß sie mit diesem Abend das Richtige getroffen hatten. Das Staatliche Ensemble für sorbische Volkskultur wartete mit einem auserlesenen Programm auf und verstand es, sich in die Herzen der Teilnehmer hineinzusingen, zu tanzen und zu spielen. Unter der Leitung unseres bekannten Nationalpreisträgers Jurij Winar war es ein Genuß, das Ensemble zu hören. In einem zweistündigen Pro-

gramm wechselten sorbische und deutsche Lieder sowie Volkstänze miteinander ab. Besondere Begeisterung lösten die Tänze aus der Mongolischen Volksrepublik aus.

Eine Abordnung der sowjetischen Kommandantur in Bautzen hatte es sich nicht nehmen lassen, zu diesem Abend ebenfalls zu erscheinen.

Als Abschluß dieses schönen Abends spielte die Tanzkapelle des Ensembles zu flottem Tanz auf, so daß es den Freunden schwer fiel, den Heimweg anzutreten.

Unser Lied - keine Macht bringt's zum Schweigen

Täglich studieren die Jenaer ihr Paradiesfestprogramm, damit ihnen keine der wirklich wertvollen Veranstaltungen entgeht. Man muß tatsächlich feststellen, daß das diesjährige Organisationskomitee ein außerordentlich gutes und interessantes Programm zusammengestellt hat.

Ein besonders großes Erlebnis war wohl für alle Teilnehmer das Gastspiel des sorbischen Volkskunstensembles unter Leitung des Nationalpreisträgers Jurij Winar. Was jahrzehntelang vom sorbischen Volk nur in stillen betrieben werden konnte, all die alte Volkskunst, überliefert von Vätern und Vorvätern, die während der Herrschaft des Chauvinismus und Faschismus in Deutschland verpönt war, fand endlich nach dem Zusammenbruch Hitlers-Deutschlands seine volle Anerkennung. Denn der Grundsatz einer Regierung der Arbeiter und Bauern ist die Anerkennung aller Völker, der großen und kleinen Nationen und deren Traditionen.

In ihren Liedern und Tänzen, die sehr ausdrucksvoil vorgetragen werden, bringen die 200 Mitglieder des Ensembles ihre große Liebe zur Heimat und ihren Dank dafür zum Ausdruck, daß sie jetzt als freie und gleichberechtigte Menschen in unserem deutschen Arbeiter-und-Bauern-Staat leben können. Sie grüßten auch die Menschen der befreundeten Nachbarstaaten mit russischen und tschechischen Volksliedern und einer feurigen polnischen Mazurka.

Vor etwa 7000 Zuschauern rollte zwei Stunden lang ein Programm ab,

das jeden mit seiner Farbenpracht und Vielfalt in den Bann zog. Schöne Stimmen wechselten mit lebensprühenden Tänzen und immer neue prächtige Trachten (insgesamt 700) erfreuten das Auge. Reicher Beifall belohnte die Künstler für jede Darbietung, und es gab wohl keinen unter den Zuschauern, der nicht begeistert war. Ob nun der niedersorbische Brauttanz mit den sittsam-verschämten Bräuten, der urwüchsige Tanz mit dem verschmähten Mädchen oder die deutschen und sorbischen Liebeslieder, jedes Stück fand den ungeteilten Beifall der Zuschauer. Erstaunlich, mit wieviel Gefühl und Innigkeit diese Lieder vorgetragen wurden, besonders kam das bei dem Braunschweischen Lied „Guten Abend, gute Nacht“ zum Ausdruck.

Die Begeisterung der Zuschauer wollte kein Ende nehmen, als das Ensemble ein fröhliches Faschingstreiben auf der Bühne veranstaltete — das Zampen —, wo der grimmige Winter in Gestalt eines dicken Tanzbären vom schönen jungen Frühling, der als Schimmelreiter erscheint, besiegt wird.

Alles in allem war die Veranstaltung ein voller Erfolg, und wir freuen uns sehr, daß das Ensemble einen weiteren Besuch versprochen hat: Denn, so sagte Nationalpreisträger Jurij Winar, auch er war mit der Veranstaltung sehr zufrieden. Es war eine seiner besten Aufführungen im Freien, an deren Erfolg das Jenaer Publikum mit seiner Aufgeschlossenheit wesentlichen Anteil hat:

In paradiesischer Harmonie geht es weiter 15.5.65

Tonanlage klappt wieder — Konzert bitte länger — Modevorschläge auf dem Laufsteg — Begeisterung um das sorbische Volkskunstensemble

Jena (Gt). Das Paradiesfest geht fröhlich weiter — um so fröhlicher, als das Aufstellen der Besucher in den Gängen zwischen den Sitzreihen vor der großen Bühne nunmehr unterbunden ist, indem auch hier noch einige Bankreihen aufgestellt wurden. Somit herrscht im Gegensatz zum Sonntag abend während der Vorführungen eine geradezu paradiesische Atmosphäre. Auch die am Sonntag abend durch eine technische Störung sehr schlecht funktionierende Tonanlage wurde wieder in Ordnung gebracht, so daß die Dinge auch in akustischer Hinsicht bei weitem günstiger liegen.

Am Montag abend eröffnete zunächst MD Gerhard Hergert mit dem Sinfonieorchester im Musikpavillon den Reigen mit einem gehaltvollen Konzertprogramm. Eine große Anzahl von Musikfreunden hatte sich in dieser malerischen Ecke des Paradieses versammelt, um den mit gewohnter Präzision und Klangschönheit musizierenden Jenaer Sinfonikern zu lauschen. Das Konzert hätte für die meisten noch lange fortgehen können.

Doch eine neue, zwar ganz anders gelagerte Darbietung erfreute nun auf der großen Bühne — die Modellmodenschau des Verlages „Für die Frau“, Leipzig — Berlin. Hier zeigte sich mal wieder die Vielseitigkeit der Interessen der Herren. Sie waren nicht gerade in der Überzahl, aber doch in beachtlicher Schar mitgekommen und waren in der Tat nicht weniger angetan von den geschmackvollen Kleidungsstücken, die da über den langen Laufsteg getragen wurden als die weiblichen Besucherinnen. Dabei wurden für die Herren nur einige wenige sommerliche Kombinationen gezeigt, dunkle Hose und heller Sacco mit Golffalten, Tennis-Shorts und Pullover und noch einige andere praktische, dabei flotte, sportliche Kleidungsstücke. Für die Damen aber gab es eine Fülle wirklich verlockender Modelle zu sehen, die verständlicherweise heiße Wünsche weckten. Ja, wir dürfen mit Freude anerkennen, daß sich unser Modeschaffen auf ein beachtlich gutes Niveau begeben hat, daß wir den Anschluß an die internationale Mode gefunden haben. Sei es beim eleganten Nachmittagskleid, beim flotten Sportkleid, bei der geschmackvollen Kombination von Rock und Pullover oder bei der luftigen Kombination für den Strand, beim Hauskleid, beim Gesellschaftskleid oder Kostüm — überall war größter Wert auf die gute harmonische Zusammensetzung der Farben und elegante und wohl ausgewogene Linienführung gelegt. Außerdem wurden die guten Tips für den Urlaub an der See und im Gebirge begrüßt, desgleichen eine Reihe reizender Modelle für Bub und Mädel. Auf jeden Fall hat jeder einen Sack voller modischer Anregungen mit nach Hause genommen und wird nun sehr intensiv die Modezeitschriften des Verlages „Für die Frau“ zu Rate ziehen.

Auf der Leinwand am Musikpavillon waren inzwischen schöne Fleckchen

unserer deutschen Heimat zu sehen, ein kleiner, verlockender Vorgeschnack auf die Ferienzeit. Rostbratwürste wurden wieder in großen Mengen verspeist, und im großen Konsumzelt konnte man den Durst bei Blaskonzert löschen.

Sehr schön war es auch am Dienstag abend. Am Musikpavillon hatte zunächst das Bandoneonorchester des VEB Schott unter Leitung von Robert Rust ein stimmungsvolles volkstümliches Konzert gegeben, bis auf der großen Bühne das Staatliche Ensemble für sorbische Volkskultur unter der Gesamtleitung von Nationalpreisträger Jürgi Winar sein ebenso gehaltvolles wie schönes Programm vorführte. Chöre mit Orchesterbegleitung und a cappella, solistische gesangliche Vorträge und echte sorbische Volkstänze wechselten in gut abgestimmter Folge. Dabei lag der Schwerpunkt selbstverständlich auf der Interpretation der sorbischen Volkskunst. Doch neben den Liedern seines Volksstammes trug der gepflegte und sehr klangschöne Chor auch einige deutsche, sowjetische und tschechische Volkslieder aus alter und neuer Zeit vor. Hervorragend schöne Frauen- und Männerstimmen ließen sich dabei auch in so listischen Partien, auch als Vorsänger begleitet vom Chor, hören. Größte Freude bereiteten vor allem immer wieder die malerischen Volkstänze, die große Könnerschaft bezüglich der Choreographie verrieten und ausgezeichnete tänzerische Leistungen zeigten. Jedes Mitglied der Gruppe ist gut durchgebildet und beweist feines musikalisches wie rhythmisches Empfinden, so daß das Gesamtbild der lebendig bewegten Tanz-Figuren stets harmonisch und schön war. Wir sahen Tänze feierlichen Inhalts, wie Hochzeitstänze, aber auch ausgelassene, in denen der Humor die Oberhand hatte, wie der entzückende Karnevalstanz oder das kleine Tanzspiel „Die Verschmähte“ und einen sehr temperamentvollen polnischen Volks Tanz. Bezaubernd waren vor allem die stilechten, prächtigen Kostüme mit ihren schön abgestimmten Farben. Es gab sehr viel Beifall und vom Ensemble das Versprechen, im nächsten Jahr wiederzukommen.

Im Anschluß daran ging es in vollem paradiesfestlichem Betrieb in allen Ecken weiter. — Wie lang mag bloß inzwischen die Schlange der verätzten Bratwürste sein?

Von der Ostsee nach Warschau

Staatliches Ensemble für sorbische Volkskultur erfreute Werktätige in den Ostseebädern

In einer mehrwöchigen Tournee bereiste das Staatliche Ensemble für sorbische Volkskultur die Bäder der Ostseeküste auf dem Gebiet der Deutschen Demokratischen Republik. Von Usedom bis Wismar, von der deutsch-polnischen Grenze bis zur westdeutschen Grenze boten die jungen Sorben und Sorbinnen des Ensembles in 19 Auftritten den erholungssuchenden Werktätigen in den Seebädern und Küstenstädten Ausschnitte aus der reichen sorbischen Volkskunst und gaben ihnen einen Einblick in das kulturelle Leben des sorbischen Volkes. Das Ensemble, das Nationalpreisträger Jurij Winar leitete, erntete überall begeisterten Beifall.

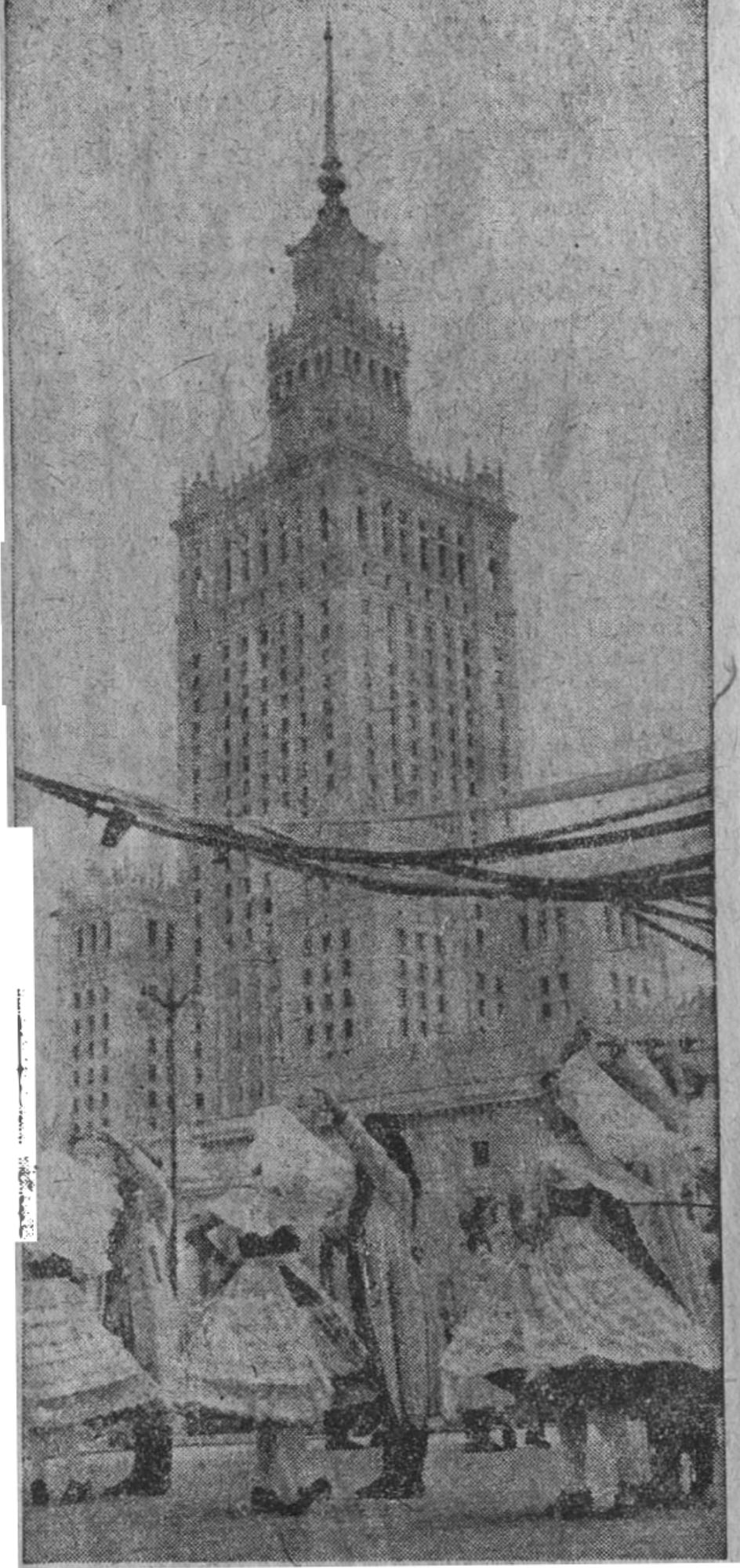
Auf der Anreise zur Ostsee gab das Ensemble in der Tuchmacherstadt Forst in der Niederlausitz die 50. Aufführung seines dritten Jahrespro-

gramms, das auf dem III. Bundeskongress der Domowina am 28. März 1955 mit großem Erfolg uraufgeführt worden war. In diesen 50 Auftritten sahen 138 000 Menschen das Programm des Ensembles und lernten so die Kultur des sorbischen Volkes auf dem Gebiet des Volkstanzen, des Gesanges und der Musik kennen. Das Ensemble hatte bereits am 1. Juni seinen Jahresfinanzplan in den Einnahmen mit 100 Prozent erfüllt.

Am Sonntagabend traf ein Teil des Ensembles wieder in Bautzen ein; ein anderer Teil aber — 50 Mitglieder der Tanzgruppe und der Singgruppe, sowie Solisten — war von der Ostsee direkt nach Berlin gefahren und nahm hier an den Proben für das deutsche Nationalprogramm teil, das für die V. Weltfestspiele für Frieden und Freundschaft in Warschau vorbereitet wurde. Im Rahmen dieses Nationalprogrammes bringt das sor-

bische Ensemble den bis auf den heutigen Tag in der Niederlausitz erhaltenen buntbewegten sorbischen Faschingsbrauch des „Camperns“ zur Aufführung.

In seinem eigenen Programm, das mit Darbietungen westdeutscher Freunde bereichert ist, bietet das Ensemble in Warschau sorbische Lieder, Tänze und Volksbräuche. Die Singgruppe des für Warschau ausgewählten Teils des Ensembles, der von Jurij Winar geleitet wird, führt sämtliche heute noch getragenen sorbischen Trachten mit, nämlich die Tracht der katholischen Sorbinnen, die Schleifer Tracht, die Hoyerswerdaer Tracht und die farbenfreudige Spreewälder Tracht, um in Warschau vor der Weltjugend zu dokumentieren, wie sich in der Deutschen Demokratischen Republik die Kultur des sorbischen Volkes erhält und neu entfaltet;

Die Plätze Warschaus waren tagtäglich erfüllt von bunten Tanzbildern. Im Hintergrund der Kulturnpalast J. W. Stalin.

Sorbisches Volkskunstensemble - seltener Gast in unserem Bezirk

In der näheren Umgebung des Industrieortes Welzow liegen Landgemeinden mit überwiegend sorbischen Einwohnern. Wir müssen jedoch offen eingestehen, daß viele Menschen die sorbische Kultur überhaupt nicht kennen. Zur sorbischen Kultur gehören nämlich nicht nur solche Bräuche wie das Ostereiermalen, das Osterwasserholen und die Brautzüge. Dazu gehören auch die Lieder und Tänze. Leider ist bisher wenig getan worden, die breite Öffentlichkeit damit bekannt zu machen. Die Kulturfunktionäre der Domowina sollten darauf ihr Augenmerk richten. Gerade die Kulturarbeit kann dazu beitragen, daß wei-

tere Menschen, die heute noch ihre Zugehörigkeit zur nationalen Minderheit der Sorben leugnen, sich als Sorben bekennen; gerade die Kulturarbeit kann das Verständnis zwischen Deutschen und Sorben fördern.

Stiller, Volkskorrespondent

*

(LR). Wir möchten diesen Beitrag des Volkskorrespondenten Stiller noch etwas ergänzen.

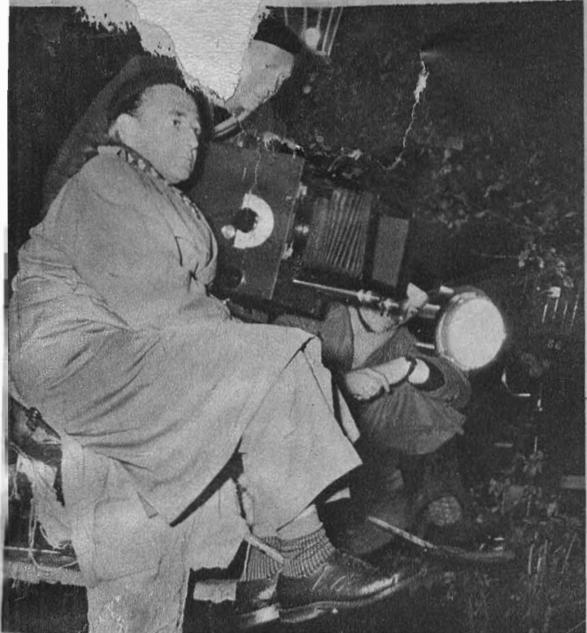
In vielen Betrieben unseres Bezirkes gibt es Kulturgruppen. Bisweilen gehören ihnen deutsche und sorbische Werktätige an. Oft ist es jedoch so, daß diese Kulturgruppen deutsche, russische, sowjetische, tschechische und polnische Lieder singen, jedoch kaum sorbische Lieder in ihr Programm aufnehmen. Ebenso verhält es sich bei den Tänzen. Wäre es nicht an der Zeit, die Repertoires durch sorbische Lieder und Tänze zu bereichern?

Ferner: Das Sorbische Volkstheater, das Stücke in sorbischer Sprache aufführt, betreut zwar eine ganze Reihe

Dörfer. Seiner Leitung könnte man empfehlen, des öfteren in Betrieben vor den Arbeitern zu spielen.

Und schließlich: Eigens zur Pflege der sorbischen Lieder und Tänze wurde ein Staatliches Sorbisches Volkskunstensemble gegründet. Im Laufe des Sommers unternahm es eine Tournee an der Ostseeküste, um die Urlauber zu betreuen. Es fuhr nach Warschau zu den Weltfestspielen der Jugend und Studenten. Dagegen ist nichts einzuwenden. Aber unseres Erachtens zeigt das Staatliche Sorbische Volkskunstensemble sein Können viel zuwenig in den Betrieben, Dörfern und Städten des zweisprachiger Gebietes unseres Bezirkes. Welche reichen Möglichkeiten bieten sich jedoch ihm gerade hier, durch sein Wirken das Nationalbewußtsein der sorbischen Menschen zu stärken und gleichzeitig den deutschen Menschen das Verständnis für die Kultur der Sorben zu erschließen!

Wir bitten den Bezirksvorstand der Domowina, uns seine Meinung dazu zu schreiben.

Von höherer Warte aus sieht man die Dinge ernster an. Regisseur Richard Groschopp, der mit Jurij Brzozan das Drehbuch schrieb, und Kameramann Joachim Haster leiten mit sicherer Hand und unbestechlichem Auge die Sache von oben. Das ländliche Milieu — ein sorbisches Dorf und ein Volksgut — ist der DEFA noch neu. In der Film wird schließlich von kritischen Augen betrachtet. Es muß jede Einstellung genau überlegt sein

Juni 1955
Ende gut, alles gut. Man sieht es den Gesichtern an, daß alle Mißverständnisse und Hindernisse überwunden sind. Zwar geht der Film jetzt erst ins Atelier, und dort müssen Lena (Irene Körb), Peter (Kurt Gollmiller), Sonja (Lore Frisch) und Krestan (Hans Wehr) noch alle dramatischen Konflikte vor der Kamera bestehen, ehe wir sie am Ende des Filmes so fröhlich vor uns sehen

Juni 1955

Fotos: DEFA. Friedemann, Peter jr. (3)

◀ Sie ist als Braut selbstverständlich der Mittelpunkt. Lore Frisch, die junge west-deutsche Schauspielerin, dreht nun — nach „Der Ochse von Kulm“ — ihren zweiten Film bei der DEFA (Dr. Schoepe-Produktion). Im festlichen Schmuck einer sorbischen Braut wartet sie mit ihren Brautjungfern auf den Beginn der Aufnahmen

Na ja, zu lebhaft getanzt! Gleich ist Herr Ledzbor, der Kostümberater, bei der Hand, um alles wieder zurechtzupfen, zu stecken, oder sogar mit der Zange zurechtzubiegen. Die Kostüme sind nach den Originaltrachten geschaffen worden, und er weiß genau, wie und wo jede Rüsche oder Spitze zu sitzen hat. Die Musik zu diesem Film schuf Hans Hendrik Wehding ▶

Da ist nun auch der Bräutigam. Es ist Egon Wender, und im Film heißt er Herbert. Nachdem er seine Schüchternheit überwunden hat, kann er seine Sonja heimführen. Wir gratulieren dazu herzlich ▼

FILM HÖCHZET Ihre Hochzeit geschlossen

Ist eine Hochzeit schon im täglichen Leben Anziehungspunkt für Zuschauer, wieviel mehr erst eine im Film. Kein Wunder also, daß wir uns bei den Außenaufnahmen der DEFA zu „52 Wochen sind ein Jahr“ einfanden, um so nebenbei dem Trubel zuzusehen. Ganz romantisch müßte das bei Nacht sein, glauben wir. Es ging allerdings sehr sachlich zu, denn selbst die kleinste Szene wurde geprobt, immer wieder geprobt; und trotz empfindlicher Temperatur war es nicht leicht.

ROSTOCK 1955

Sorbische Volkskünstler begeistert gefeiert

Während immer noch über die Veranstaltungen „Per Draht gefragt“ und „Berlin grüßt das Pressefest“ gesprochen wird, stellte sich am Sonnabend das Staatliche Sorbische Volkskunstensemble unter der Leitung von Nationalpreisträger Jurij Winar zum ersten Mal dem Rostocker Publikum auf dem Platz der Jugend vor. Frohe, glückliche Menschen aus der schönen Lausitz machten uns mit den sorbischen Volksbräuchen bekannt, die sie erst wieder seit Bestehen unseres ersten Arbeiter-und-Bauern-Staates pflegen dürfen ... und das werden sie bei den V. Weltfestspielen in Warschau dokumentieren. Nicht nur ihr Gesang, Spiel und Tanz, sondern auch das bunte Bild der vielfältigen farbenprächtigen Volkstrachten der Sorben setzten uns in Erstaunen. Immer wieder brauste der Beifall der vielen Hundert auf, wenn die Volkskünstler auftraten und sich verabschiedeten. Das Ensemble brachte neben sowjetischen Liedern auch Lieder aus der CSR und

Jugoslawien zu Gehör. Gut gefiel der mongolische „Mädchen-tanz mit Schalen“.

Zum Abschluß brachte das gesamte Ensemble den sorbischen Rundtanz. Der Beifall wollte nicht enden, als hinter dem Ensemble die Fahne unserer Republik, die Friedenstaube und die Fahne der Sorben sichtbar wurden.

Als Dank für ihre ausgezeichneten Darbietungen erhielt unter Beifall das Ensemble einen großen Korb mit roten Rosen. Ein Wort an den Veranstalter. Das Auftreten des Ensembles war zweifellos ein sehr großes Ereignis, jedoch wurden die Bühnendekoration und Fahnen vermißt, erschwert wurde die Arbeit der Sorben auch dadurch, daß sie sich nur in ihren weit entfernten Wagen umkleiden konnten. Hätte man den Auftritt des Ensembles besser vorbereitet, wäre der Gesamteindruck des Abends weitaus wirkungsvoller gewesen. Am Sonntag trat das Ensemble in Warnemünde auf.

Ka

Das „Maibaumwerfen“ ist der Mittelpunkt des neuen Programms

Rumänische Gäste bei Jurij Winar / Experten der Volkskunst im Gespräch

Bautzen. Mein Besuch beim Staatlichen Ensemble für sorbische Volkskultur stand offensichtlich unter einem glücklichen Stern, denn sein Leiter, Nationalpreisträger Jurij Winar, sagte mir gleich zu Beginn meines Besuches, daß er heute rumänische Gäste erwarte. Aber bis dahin war immer noch ein gutes halbes Stündchen Zeit, und wir plauderten ein bißchen in Zahlen.

„Über 900 000 Besucher hatten wir in den vier Jahren unseres Bestehens“, zählte Jurij Winar zusammen. Im nächsten Jahr wird der millionste Besucher erwartet. Er darf sich schon heute auf einen prächtigen Blumenstrauß freuen. Bisher fanden drei Sinfoniekonzerte statt und ebensoviel Oratorien. „Das vierte Ensembleprogramm ist jetzt gerade in Arbeit.“ Wir haken ein: „Und was erwarten uns im nächsten Jahr?“ „Da müßte ich Ihnen etwas verraten, was ich selber noch nicht weiß“, lachte Herr Winar, aber so viel konnte er uns schon sagen: Das Programm ist vorwiegend auf die Volkskultur der Niederlausitz abgestimmt. Ein Spinnräder-tanz wird einstudiert.

Aha, deshalb das Spinnrad in einer Ecke des Zimmers. „Ja, von der Sorte werden zehn Stück angeschafft.“ Der Mittelpunkt des ganzen Programms wird ein großes Tanzbild „Maibaumwerfen“.

Mit der Einstudierung des ganzen Programms sind die ersten Monate des neuen Jahres schon besetzt. „Aber auch vom übrigen Jahr ist nichts mehr frei, alles völlig ausverkauft“, blättert Jurij Winar stolz in seinem Terminkalender. Uns interessierten noch die übrigen Pläne für 1956: Die „Schöpfung“ soll endlich herauskommen, außerdem ein Oratorium von Schostakowitsch „Das Lied von den Wäldern“.

Aber da mußten wir schon unser Plauderstündchen beenden, denn die beiden rumänischen Freunde waren eingetroffen und mit ihnen der Vorsitzende der Domowina, Kurt Krenz, und ein Vertreter der Gesellschaft für kulturelle Verbindungen mit dem Ausland, der auch als Dolmetscher fungierte. Vom ersten Moment an herrschte eine herzliche Atmosphäre, wie sie nur unter Freunden möglich ist. Und vom ersten Moment an war

auch ein reges Gespräch im Gange. Worüber? Was liegt näher als das weite und interessante Gebiet der Volkskunst, wo doch die beiden Gäste Experten waren: der Direktor vom Zentralhaus für Laienkunst und ein Vertreter des Ministeriums für Kultur der Rumänischen Volksrepublik.

Jurij Winar langte ein flötenähnliches Instrument vom Schrank. „Das ist 2000 Jahre alt und wurde bei uns über 200 Jahre nicht mehr gespielt“, kommentierte er. Ein altes Hirtenlied klang getragen durch den Raum, und die Rumänen lauschten interessiert. Dann ließen sie übersetzen: „Bei uns in Rumänien ist ein ganz ähnliches Instrument noch sehr beliebt und wird noch gern gespielt.“

So kam im Gespräch ein lebendiger Erfahrungsaustausch zustande, der in dem Wunsche mündete, daß die Zusammenarbeit auf volkskünstlerischem Gebiete in unseren beiden Ländern noch enger gestaltet werden möchte. Vieles Interessante und Wertvolle birgt die Volkskunst. Das wurde an diesem Nachmittag überzeugend sichtbar.

E. U.

Altsorbischer Rundtanz begeisterte

Vielseitige Darbietungen des sorbischen Kulturensembles

Rostock (ck). Zu einem besonderen Höhepunkt im musikalisch-künstlerischen Leben unserer Stadt Rostock, das meist in den Sommermonaten auf diesem Gebiete vor allem in Freilichtveranstaltungen sehr arm darsteht, wurde das Gastspiel des Staatlichen Sorbischen Volkskunstensembles. Der Besuch dieses Abends entsprach nicht der großen Bedeutung, die diesem Ensemble als Kulturträger eines heute gleichberechtigten Volksstamms zukommt. Nur wenig über zweitausend erwartungsfrohe Menschen füllten den Platz der Jugend, aber diese begeisterten sich an der großartigen Kollektivleistung des gesamten Ensembles.

Zu welchen geschlossenen künstlerischen Leistungen der Leiter des Ensembles, Nationalpreisträger Jurij Winar, seine Sänger, Instrumentalisten und die Tanzgruppe in den drei Jahren des Bestehens ihrer gemeinschaftlichen Arbeit geführt hat, ist höchst bewundernswert. In der Wiedergabe der reinen sorbischen Volkskunst erfreute die harmonische Einheit von Sprache und Musik. Aber auch das überaus reiche Farbenbild der verschiedenen sorbischen Volkstrachten überraschte immer wieder das Auge.

Vielseitig war das Programm und schwer festzustellen, welcher der einzelnen Darbietungen in Lied, Tanz oder Spiel der Vorzug zu geben war, gleich ob sie aus dem heimischen sorbischen Schaffen oder dem der befreundeten Volksdemokratien kamen. Der Beifall und der Jubel

begleitete gleichmäßig jede der einzelnen Nummern, um nach dem abschließenden „Altsorbischen Rundtanz“ seinen Höhepunkt zu erreichen.

Unvergesslich der Eindruck, als hinter dem sich verabschiedenden Ensemble die Fahne unserer Deutschen Demokratischen Republik, des sorbischen Volkes und die Friedenstaube erschienen und den Gästen als Dank für ihr erstes, aber hoffentlich nicht einmalig bleibendes Auftreten in Rostock ein Korb roter Rosen überreicht wurde,

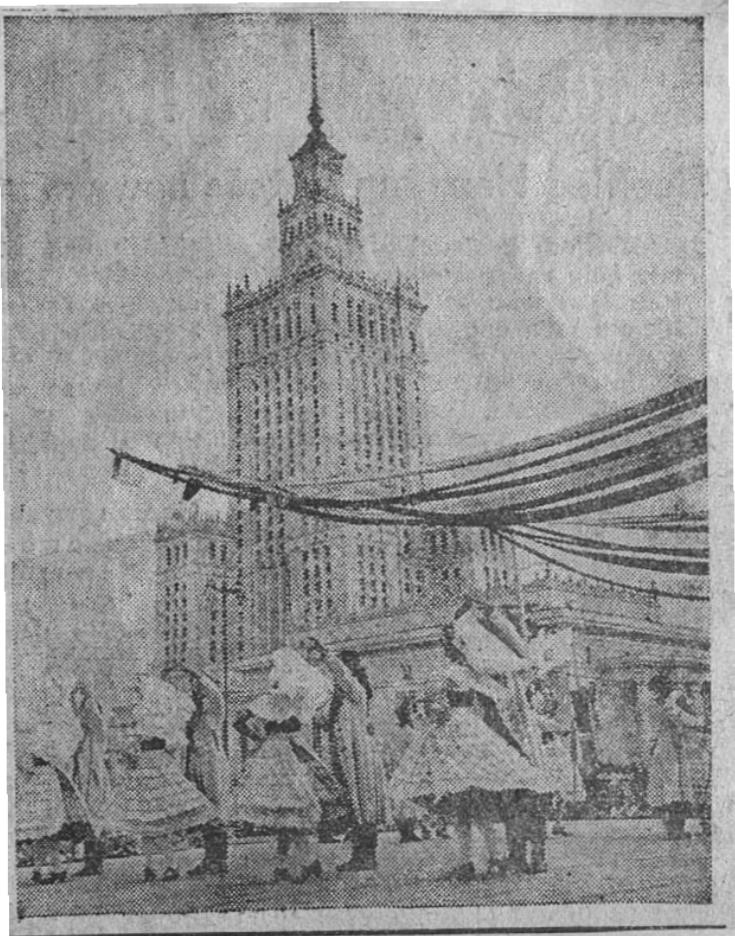
Po tym zo přewjedźechu njezdawn o w Barlinje kulturne skupiny něm-skeje młodziny, mjez nimi rejwarska skupina Statneho ansambla serbskeje ludoweje kultury, hlownu pruwu za V. festiwal, wotpućowachu nětko do stolicy Pôlskeje.

(Foto: ZB)

28. Juli 1955 Vol

Tysacy a tysacy młodostnych ze wšich kónin swěta wobdžiwachu na V. Swětowym festiwalu młodziny a studentow w stolicy Pólskeje njedawno z najwjetšej zahoritoścú wukony najlepších kulturnych ansamblow. Tež rejwanska skupina Statneho ansambla serbskeje lubeje kultury, měješe česc, wustupić przed hordoznym Palastom kultury a wědomosćow „J. W. Stalin“ ze swojim programom.

(Foto: ZB)

Sorbische Volkskünstler in Rostock

Das Staatliche Sorbische Volkskunstensemble begeisterte am Wochenende in einer großen Freilichtveranstaltung auf dem Rostocker Platz der Jugend mit sorbischen Volkstänzen und -liedern mehrere tausend Einwohner der Hauptstadt des Ostseebezirkes.

(ADN)

Haus Deutsch-Slowenol
13. Juli 1955

Wustup SLA w pôlskim posudzowanju

(nd) Naši serbscy wumělcy, člony Statneho ansambla serbskeje ludoweje kultury, žnějachu w stolicy Pôlskeje, Waršawje, mjez mnohimi ansamblemi swěta jara wulke wuspěchi. Wo tom čitachmy a slyšachmy poslednie dny jara často. Wjeseli nas, zo so tež naši pôlscy bratřa tak žiwje zajimuja za našu kulturu. Wo tom swědči nastawk Romana Szydłowskeho z Waršawy w nowinach „Neues Deutschland“. Tu wučah z jeho nastawka:

„Ochc so jenož na to wobmjezo-wać, što je so mi najlepje lubiło. A to běchu bjez dwěla ludowe reje: Předewšem „Hesynska suita“, kotruž předstaji rejwanska skupina Stat-

neho ansambla ludoweho wuměl-stwa NDR z jara rjanej karuselowej reju a rjonymi narodnymi drastami; potom tež wokřewjaca serbska ludowa reja „Wětrník“, kotruž su tak derje pod nawodom prof. Bjarnata Wosiena z Nürnberka nastudowali. Jich drasty a reje su často podobne našim pôlskim narodnym drastam a rejam . . .“

„Norddeutsches Echo“ wo našim ansamblu

16.8.59
(nd) Hdyž mózachmy wam štvortk rozprawjeć wo tom, jak posudžuja Polacy wustup našego Statneho ansambla serbskeje ludoweje kultury na V. Festiwalu młodziny a studentow we Waršawje, tak móžemy wam díensa z wulkej radoscu pisać wo tom, jak naši přečeljo w nawječornej Němskej wukony młodych serbskich wumělcov posudžuja. Swědči to wo tem, zo doprědkarske kruhi w nawječornej Němskej so žiwje zajimuja wo postup našego serbskeho luda w nášej republice.

Nowiny „Norddeutsches Echo“, wuchadzace w Hamburku, pišu w rozprawje wo programje młodziny Němskeje na festiwalu mjez druhiem takle:

„A nětko so wšitko na jewišcu pisani, Rejwanska skupina Statne-

ho ansambla serbskeje ludoweje kultury rejuje „Camprowanie“. „Camprowanie“ je nalětnja reja. Jěchar na šumjelu, mijedwědž, bacon a mnohe druhé figury slušeja k tomu, ludowje a symbolisce zdobom. Jěchar na šumjelu, kotryž zwobraznja

nalěčo, da so do boja z bórčatym, njelepym mijedwědžom, ze zymu, a dobužde, dokelž jemu wšitcy pom-haju:

Serbscy přečeljo předstajeja tutu reju tak prosće, hibičiwje a přirodnje, zo sej myslíš, zo sy na na-wsy.“

Na tuto posudžowanje w nawječornoněmskich nowinach směmy hordži być. Widžimy z toho, zo našu kulturu, naš lud docyla, sej wšudže česca. Našemu ansamblej pak přejemy dale mnoho wuspěchow, zo by bórze wšón, swět zhonił wo naleču serbskeho luda.

Zawčerawšim za-končichu w stolicy Pôlskeje ludoweje republiky, Waršawje, V. Festiwal młodziny a stu-dentow. Ze wšeho swěta běchu so młodostni zešli we Waršawje, zo by-chu wuradzowali wo boju młodziny za mér. Wuklinčenne festiwna bě wulka demonstra-cija wole młodziny, wo-jować wo trajny mér na swěće,

(Foto: ZB)

Von der Ostsee nach Warschau

Staatliches Ensemble für sorbische Volkskultur erfreute Werktägige in den Ostseebädern

In einer mehrwöchigen Tournee bereiste das Staatliche Ensemble für sorbische Volkskultur die Bäder der Ostseeküste auf dem Gebiet der Deutschen Demokratischen Republik. Von Usedom bis Wismar, von der deutsch-polnischen Grenze bis zur westdeutschen Grenze boten die jungen Sorben und Sorbinnen des Ensembles in 19 Auftritten den erholungssuchenden Werktagen in den Seebädern und Küstenstädten Ausschnitte aus der reichen sorbischen Volkskunst und gaben ihnen einen Einblick in das kulturelle Leben des sorbischen Volkes. Das Ensemble, das Nationalpreisträger Jurij Winar leitete, erntete überall begeisterten Beifall.

Auf der Anreise zur Ostsee gab das Ensemble in der Tuchmacherstadt Forst in der Niederlausitz die 50. Aufführung seines dritten Jahrespro-

gramms, das auf dem III. Bundeskongress der Domowina am 28. März 1955 mit großem Erfolg uraufgeführt worden war. In diesen 50 Auftritten sahen 138 000 Menschen das Programm des Ensembles und lernten so die Kultur des sorbischen Volkes auf dem Gebiet des Volkstanzen, des Gesanges und der Musik kennen. Das Ensemble hatte bereits am 1. Juni seinen Jahresfinanzplan in den Einnahmen mit 100 Prozent erfüllt.

Am Sonntagabend traf ein Teil des Ensembles wieder in Bautzen ein; ein anderer Teil aber — 50 Mitglieder der Tanzgruppe und der Singgruppe, sowie Solisten — war von der Ostsee direkt nach Berlin gefahren und nahm hier an den Proben für das deutsche Nationalprogramm teil, das für die V. Weltfestspiele für Freiden und Freundschaft in Warschau vorbereitet wurde. Im Rahmen dieses Nationalprogrammes bringt das sor-

bische Ensemble den bis auf den heutigen Tag in der Niederlausitz erhaltenen buntbewegten sorbischen Faschingsbrauch des „Campers“ zur Aufführung.

In seinem eigenen Programm, das mit Darbietungen westdeutscher Freunde bereichert ist, bietet das Ensemble in Warschau sorbische Lieder, Tänze und Volksbräuche. Die Singgruppe des für Warschau ausgewählten Teils des Ensembles, der von Jurij Winar geleitet wird, führt sämtliche heute noch getragenen sorbischen Trachten mit, nämlich die Tracht der katholischen Sorbinnen, die Schleifer Tracht, die Hoyerswerdaer Tracht und die farbenfreudige Spreewälder Tracht, um in Warschau vor der Weltjugend zu dokumentieren, wie sich in der Deutschen Demokratischen Republik die Kultur des sorbischen Volkes erhält und neu entfaltet.

-i.

19.7.53

Jurij Winar: Rep blika je naša domizna a wótcina

Wulki wuspěch našeho Statneho ansambla w Rostocku

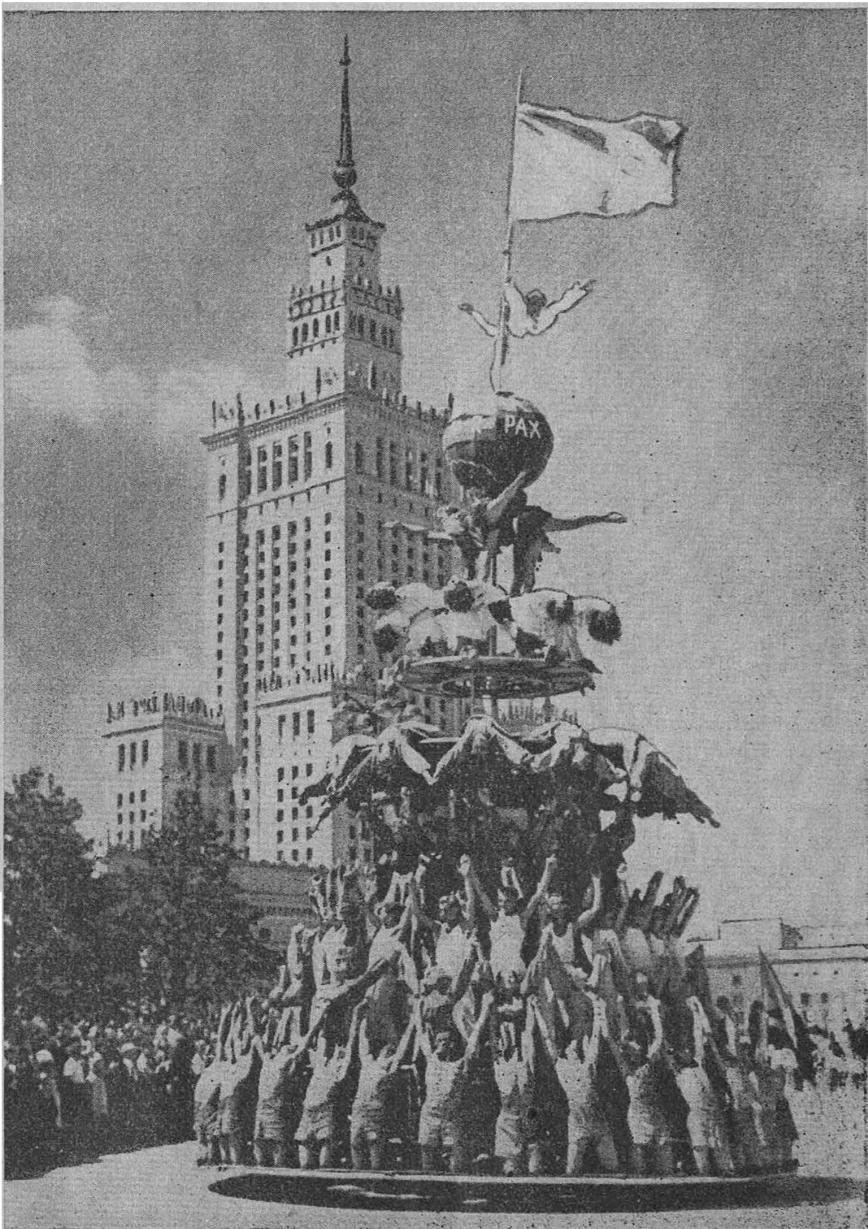
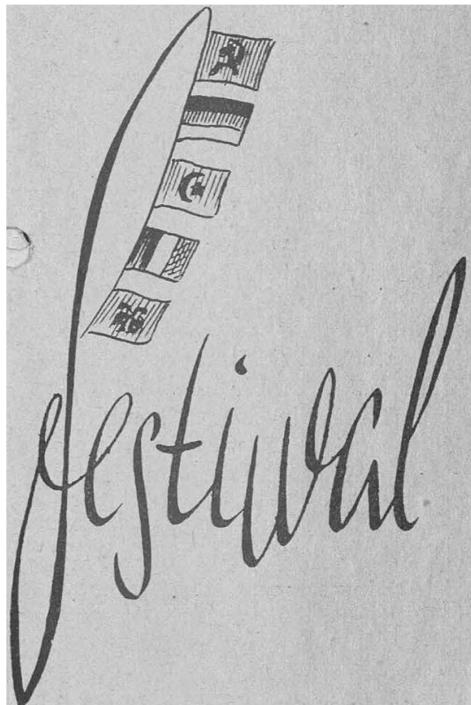
(ADN/nd.) Kaž smj, njedawno rozprawjeli, je ſtat ansambl serbskeje ludoveje kultury tu-chwilu na wulkej turneji při Baltickim morju. Konec zašleho tyděnja zahori wón na wulkim zarjadowanju pod holym njebjom w Rostocku na Naměšće młodziny pěšto tysac wobydljerow hlowneho města přítrjózneho wobwoda. Wolebitý přiklesk dosta ansambl za swoju rejtwańsku scenu „Camprowanje“, w kotrejž so předstajeja delnjoserbske poštinske wašnja. Z wulkej zahoritostu pljimachu přihladowarjo tež holcu reju „Ze škličkami“ a temperamentnu reju „Na koniku“, kotrejž je sej rejtwańska skupina ansambla přivjezla ze swojego zajézda do Mongolskeje ludoveje republiky.

Po představenju rystwaše direktor Statneho ansambla serbskeje ludoveje kultury, laureat Narodneho myta Jurij Winar, kak ečko su Serbja za čas hitlerskeho fašizma dyrbjeli wojoawač za wuchowanie swojeje narodneje kultury. Hakle z wutworjenjom mócnarstwa dželačerjow a ratarjow w ranju Němskeje je so serbska ludowa kultura ebudžila k nowemu rozkćewej. „Džensa mamy my Serbja samsne prawa kaž kózdy Němu. Knježerstwo Němskeje demokratiskeje republiki naš ansambl wulkomyslnje podpřere. Republika je za nas domizna a wótcina“, wuzděchny Jurij Winar. „Zo by to tak wostalo a zo njebychu hišo ženje škórnje esesakov serbku kulturu teptali, za to dyrbilmy wojoawač, zhromadnje wojoawač, wslityc Serbja a wslityc Němcy.“

Séptember 1955

ČASOPIS SWOBODNEJE NĚMSKEJE MŁODŽINY ZA SERBSKU MŁODŽINU

Hubert Žur:

„Što sy we Waršawje dožiwił?“ — „Kak je so či lubiło?“ — „Po-bywši na štyrjoch festiwalach praj, kotry je byl dotal najrješi!“ — Prašenja so waleja a kopja a dowotmołwjeć njemóžu. Přewjely začiščow, dopomnjenekow a začućow sym z V. Swětoweho festiwalu młodžiny a studentow sobupřivjez. Nježadaj tuž nichtó, zo wo wšich napišu. To pak njerěkaj, zo wuběram rjane z njerjanych; přetož njerjanych nimam. Čim češo je wuběrać!

HOSĆIČEL

Sluša drje so, zo najprjedy předstaju hosćiela. Je to pólski lud, je to Waršawa.

Po 15 hodžinskej jězbje z Berlina připowědži wótferěčak w čahu,

zo bližimy so pólskej stolicy. Nichtó njewesta na swojim městnje. Wšityc tłóčachmy so k wo-knam. Štó drje přeni wuhlada symbol noweje Waršawy, Palast kultury a wědomosće? Doňo wubědžowanje njetraješe. Z raňszej mhly so w slónku zazyboli kónčoja wěža, kotruž z fotografijow znajachmy. Kotriž na prawym boku stejachmy, kaž z jedneho erta zakřičachmy: „Tamle!“ A

wěža rosćeše a wutroba so nam dale horcyšo horješe: Waršawa — zaprijeće rjekowstwa we wótčinskéj woborje a měrniwym natwarje!

AWTOGRAMY

Před domom němskeje delegacie, kiž hewak služi pólskim studen-tam za internat, žožmitez a howritej hołk a tolk. Zrědka w swojim módro-šěrym delegacijnym

wobleku z domu abo do domu dwóchnejš bjez toho, zo či něchtó swój festiwalny zapisnik a wojojník pod nós sunje ze zdwórlivym: „Przepraszam“, štož rěka: „Wodajće“. Po stach pišu awtogramy, tu a na hasach a na městach Waršawy. Lědma sy počal pisać wo přečelstwie, dobrým susodstwie, kiž sebi, swojemu a pôlskemu ludej přeješ, wobkruža če syła ludži z runje tajkimi zapisnikami a wojojnikami. A hdyž přeradžiš, zo pôlsce rozumiš a rěčiš, so scyla wobróć njemóžeš. Potom dyrbiš powědać, wotkel pochadžeš, što dželaš, kelko zaslužes, kajke su pola nas płacizny, kak so či Waršawa lubi. Najbóle pak so zajimuja za naš bój wo jednotu naseje wótčiny a jara derje rozeznawaja mjez Němskej demokratiskej republiku a nawječornej Němskej. Wobkručeja či, zo sej pôlski narod přeje zjednocenu demokratisku Němsku za susodku a zo maja našu bědženču wo nju za swoju.

GRAŽYNA — JEDNA Z NICH

Na karnewalu w parku „Agricola“ zeznachmy so Klaus, Sigurd a ja z Wysiu, Gražynu, Irinu, Anitu, Tadeuszom, Stefanom a Zbigniewom z měščanského komiteja ZMP. Často smy so zetkavali, pak wšitcy zhromadnje, pak po dwěmaj. Towaršnosć nas wjazaše w rejach a bjesadže, žorče a chutnej rozmołwje.

Gražyna Nawrocka, 22 lětna čornowłosata nezna tovarška, je jedna z nich. Po swjatoku — džela jako sekretarka ministra za ratarstwo — mje po měsće, kulturnych programach abo na stadion přewodźeše. Powědachmoj sej wo swojim žiwjenju, wo swojim krajomaj a ludomaj. Wězo smój tež pod hołym njebjom rejwałojo a sej wjesele pěśnički zyncaloj.

Cežki je byl Gražyniny wosud! Pječlēnej holčce wotwiedźechu fašisca nana. W Oświęcimiu jeho bestialnje morichu. Mać-wudowu stysk a horjo storhaštej. Hižo zahé je Gražyna dyrbjała swojego bratřika a swoju sotřičku zežiwjeć pomhać. A w struchlych wójnskich a cežkich powójnskich lětach to w Pôlskej zawérno loch-

ko bylo njeje. Ze zmorščenym čołom mi skoržeše, kak surowje su hitlerowcy we Waršawje cychnowali, kak su člowjeka po člowjeku, twarjenje po twarjenju ničili. Z hordosú pak zdobom rysowaše, kak je so Waršawska ludnosć zmužita wobarała.

Što sym ja — drje tehdom hišće młody a tola hižo dorostły — činił, zo by Gražyna njetrjebała wo swojego nana żarować a z njej miliony pôlskich swójbow wo lubych přiwuznych? Gražyna pytny, zo mje swědomje hrjebaše. „Ty, Huberto, njejsy na tym wi-na“, pokoješe mje. „My Polacy rozeznawamy mjez ludnosću Něm-

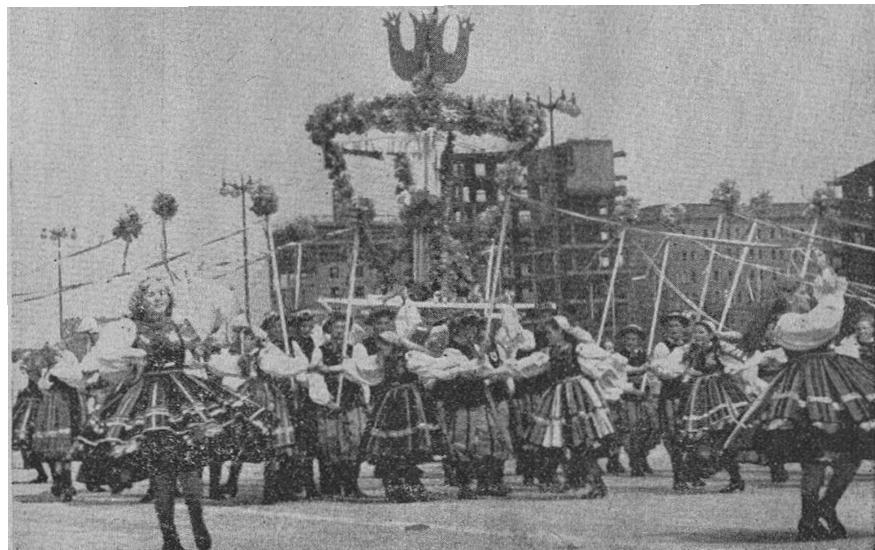
skeje a fašistami. Starajmy so zhromadnje wo to, zo so nihdy njeby wospjetowało, štož je bylo!“ Kajke su to wulkomysne słowa! Kajka žahla sapa z nich dowěra do demokratiskich mocow noweje Němskeje! Tejele dowěry hódny być, Gražynje do ruki slabich, a jeje woči so z radosú zabłyščištej a jeje ruce mojej ruce kručišo stlöčištej

SERBOW ZNAJA A SEJ WAŽA
Wrócejo so w późnej nocu z kulturneho programa zechcych wupić škleńcu piwa W korčmje pôdla našeho kwartéra so swěca do ranja njehašeše. Spochi w njej

němšcy festiwalnicy z pôlskimi hosćícelemi na zhromadne zaměry popiwachu a mnohe wuske styki nawjazowachu. Ani so hišće nje-běch rozhlaďał za městnom, a hižo mje třo starši Polacy za blido prošachu. Počachu němsce ze mnú rěčeć. Hdyž pak pôlsce wotmôł-wich, so swojeje prócy hnydom wzdachu. Džensa hišće prawje njewém, wotkel měješe mje jedyn z nich naraz za Serba. Hač je to jenož zhódał? Ale ně, chodžachu džé tež do korčmički naši spěwa-rjo a rejwarjo ze Statneho an-sambla serbskeje ludoveje kultury. A woni a Polacy dorozumja-chu so serbsce a pôlsce — a to dosć derje!

Diskutowachmy — haj, diskuto-wa-ch-my wo „serbskim pra-šenju“. Wšitcy třo Serbow znaja-chu. Nahlady wo wuwiú a per-spektiwach Serbstwa běchu wšak wšelakore. Jedyn zběhny škleńčku „wiśniówka“ na to, zo by so serbskemu ludej dostała swoboda. Tón druhri hromadže ze mnú pro-testowaše: „Serbja su swobodni. Dže wo to, zo bychu swobodu za-chowali. To pak rěka, zo dyribi cyła Němska być demokratiska a zo dyribi so měr zachować“, wu-jasnjowaše bratr bratnej. „Wupij-my tuž na měr a přečelstwo!“ Njeběše ani tak lochko, přeswěd-čić zastupnika samostatnosće abo přizamknjenja Łužicy k Českoslo-wakskej abo Pôlskej wo prawosći

rozrisanja serbskeho prašenja w Němskej demokratiskej republice. Hakle, hdyž rozložich z příkladami, zo dóstawa serbski lud wšě-žkuli možnosće narodneho a so-cialneho wuwića na zakladze ru-noprawosće z němskim narodom, to dowidža, a čoło so jemu wje-sele wotmoršći. „Potajkim wupij-my na demokratisku Němsku!“ zběhny dalšu škleńčku, a wšitcy běchmy přezjedni!

NOWA WARŠAWA

Jedyn cyły džen wěnowach tomu, zo bych sej dokladnje wožhladał Waršawu. Sym ju posledni raz

widział przed wósom lětami. Teh-dom sym bludžil mjez rozwalina-mi, haj, sym zdźela dyrbjal łazyć přez šlahancy rozpadankow. Na-wječornicy su křičeli a mórali, zo Waršawa so hižo nihdy z procia njezběhnje. Mikołajczyk a jeho přiwiśnicy su chyli stolicu pře-njesć do Łódze. Waršawska ludnosć pak do toho njezwoli, ale pušći so z wotmachom do džela. Njeličomnych mozlow, rěki potu a runjewon nadčlowjeskeje ener-gije je sej natwar žadał; cyły pôlski narod je pomhał. W lěće 1947 je w měsće bydliło něhdže 400 000 ludži w pincach, mjez poškodze-nymi murjemi; džensa pobrachuje

Na turnej našeho ansambla po Albanskej běchu so zeznałe; we Waršawje swjećachu zasowidže-nje - albanske a serbske rejwarki! (na 2. stronje horjeka)

We wšeh barbach so žiwjenje na festiwalu pisani... Horjeka pôlska młodžina rejwajo demon-struje - demonstracija, kajkež bychu tež pola nas były na času. Deleka Indičanka ze šlewjerjom a čornuška z křinu na hłowie.

lědma džesać tysac do miliona wobydljerow Waršawy, kotřiž bydla wšitcy člowjeka hódnje, haj, zwjetša hižo jara pohodnje.

*

Pobych na dwajatřicetym poschode Palasta kultury a wědomosće. Cyłe město pod sobu widzach a wšudze dokoławokoło so smějachu nowe džele města. Waršawjan podarmo njepraji, zo na kózdej róčnicy wozrodzenja Pôlskeje wódnicia z mječom a škitom (Waršawski wopon) nowy džel města rodzi. A kajke jakne a čile . . . a tola pře wšo miłe džéci to su!

Hdžez je před džesać lětami seriła pusčina po geče, steji džensa Muranów — džel města, kiž su dla njedostatka bagrow w přenich powojenskich lětach natwarili na zruňanych rozwalinach. Marszałkowska wjedze runu smuhu — wobrubjena ze swětlymi wysokimi twarjenjem — z noweho Naměsta Zbóžnika na nowe Naměsto Dzierżynskiego. přečinajo nowe impozantne Naměsto konstitucije a strowjo zléwa nowe hobriske Naměsto Stalina z nowym Palastom kultury a wědomosće.

Zo by so rosćacy wobchad móhl njehaćeny hibać, je so twariła Wóska z ranja na wječor a twari so Wóska z połnocy na połdno.

Kulturne pomniki, cyrkwy, džiwadla a muzeje šuskaja w młodszej pyše ze zemje.

Stare město, potřelane a spalene, je z morvych stanylo tajke, kajkež je do smjerće bylo. Kelko lubosće, kelko wušiknosće a wumělstwa we tym tci! Kóždy kućik, kóždy ornamenčik, kóžda starožitna latarnja — skrótka wšo, štož ma dobre tradicije. je so zachowało. Znutřka je so wězo džiwało na potreby člowjeka 20. lěstočka.

Stare měščanske murje, wot fašistickich zadobywarjow spowalane džensa zaso ze swojimi wobornymi wěžemi wobkružeja Waršawu z jeje spočatkow.

A mjeze wšem tym nowym pletu so parki, zelenjace so ze strowymi štomami a ze swědomiće hladnymi trawnikami, pisanjace so z kćejacymi kwětkami, šumjace z pluskotom wodopryskow, šćekotom džeci a šukotom zalubowanych porikow, dychace čerstwu wón a wokřewjacu mōc do plucow

a wutrobów Waršawskich džela-wych . . .

To je Waršawa, kajkuž sej pôlski narod twari, woprujo a lutujo z kóždeho złoteho někotre groše. Waršawske tempo pak jenož symbolizuje tempo natwara po cylej Pôlskej.

*

Ale k Waršawje festiwalu słuša hiše wjac! Tak čisteho festiwalneho města dotal widział njejsym. Njepřestawajacy jězdžachu awtajrjedźadla po drôhach. Byrnjež měli z prěnjeje do poslednjeje hodžiny — wothladajo wot mjeňsich deščikow — słónčne wjedro, njezapróšachmy so; dróhi a naměsta běchu krjepjene spochi wložne. Na Stalinowym naměscē sy sej lědma zwěřil, dokurjenu cigaretu na plestr čisnyé. Po swjatočnym zakónčenju festiwalu wšak so tam walachu programy a papjerkí z hromadami. Hdyž pak so w třoch hodžinach rano, wupiwi z přečelemi blešku wina, domoj wróćach, běše čistuške kaž parket w salonje.

Waršawski wobchad ma tohorunja swoje wosebitosće. Hiše pobrachuje podzemnska železnica. Tramwaje, trolley-busy a normalne busy njedokonjachu wězo cyle hladce dopřewozyć ludnosć města a festiwalnych hosći. Tuž bywachu bjez džiwa přepjelnjene. Kaž winowe kiće na nich ludžo wišachu. A tola so njeswarzaje. Nawopak: Kóždy so prócowaše, wolóże naskoki z połnego rozběha. Zo awta we Waršawje do 22 hodž. trubić njesmědža, drje tež hiše

wěželi njejsće. Mam to za jara rozumnu naprawu. Hdyž pěši hasu křižuješ a naraz cyle blisko truba zauje, so druhdy do smjerće stróžiš a skakaš dopředka a oazady. Tak pak šoferojo a pěšcy trochu kedžbuja, a wobchad so wotměwa hladce a bjez hary.

HOSČO ČUJA SO KAŽ DOMA
Pola tajkeho přečelneho, lubeho, sylneho a hospodliweho hošćicela. w tajkimle čistym, wjesołym a nahladnym domje čuješ so kaž doma. Tak smy so my festiwalniči z wjac hač sto krajow zemskeje kule we Waršawje pola pôlskeho luda čuli kaž pola maćerje. To wobkruća Wam wšitcy spěwarjo a rejwarjo Statneho ansambla serbskeje ludoweje kultury runje tak, kaž čorna Kambodžanka, swětłowlosaty Skandinawjan abo wuskowočaty Japanjan. Zromadnje smy swjećili, zhromadnje smy wurdżowali, zhromadnje smy so zabawjeli, zhromadnje smy so kulturnje a sportowje wubědžowali.

RADOSTNE ZAHAJENJE FESTIWALA

Nihdy njezapomnju zahajenje festiwalu na nowym Stadionje 10. róčnicy. Po alfabeće jedna delegacija po druhej na stadion přichádžeše, ale nic sebi kročo — ně, rejwajo; samo Jendželčenjo rejwachu — a k tomu něsto sluša! Sto wšo tak w swoim swjedženskim čahu sobunošachu! Bołharojo na příklad njesechu hobrsku — tri metry zawěsće wysoku — wazu

z krasnymi róžemi. A ta waza ze sebje pryskaše róžowy wolij, tak zo po cyłym stadionje za róžemi wonješe. Źnjeńska króny, chorhaje, transparenty, kwěcele a rubiška spožachu nimo najwšelakorich drastow wobrażej slepjacu pisanosć, kajkež drje na žanym eksotiskim mozaiku njenaídžeš. Wulke bloki třoch tysac wobdželnikow, kaž němskeje delegacie, wotměnjachu so z móličkimi skupinkami, kaž z Hondurasu z 3 wosobami abo z Kostariki z dwemaj delegatomaj. Owacije delegacijow čestnej tribunje a přihladowarstwu a přiklesk přihladowarstwa delegacijam znošowachu so nad stadion a wowědomjachu ludstwo hotowosće swětoweje młodziny, zhromadnje sej wubědžić zbožowne a swobodne živjenje.

Hdyž delegacija Sowjetskeho dwójzjazka so před tribunu zjewi, walichu so jej z hrajnišča stotki młodostnych wšich barbow napřečo, zašlahachu jej puć . . . a naraz wobjimachu so Američenjo z Russami a ameriška chorhoj zmahowaše pôdla sowjetskeje. Nikoho hižo na městnje njezdžerža, byrnjež za nim hiše wótřišo „siadać“ rjejili. Genfski duch so tu sčlowjeći!

Wo tym tež rěčeše ministrski předsyda Ludoweje Pôlskeje, Cyrankiewicz, witajo hosći ze wšich kontinentow do swojego kraja. Wo tym powěsc roznejsechu do wšich stron tysacy hołbjow. Wo tym ze sčezora wěješe běla chorhoj swětoweje młodziny. Wo tym hudzeše himna młodziny swěta, spěwana we wšich rěčach . . . Wo tym swědčachu wutřelene chorhoje wšich statow, kapitalistiskich pôdla socialistiskich — jenak wjeſe zmahujo a do publika nježiwajo wšelakorosće swětonahladow a rasow přistawajo . . .

*

Iědma běchu so delegacie na tribunach zesydale, nastupi rjad sportowcow Pôlskeje ludoweje armeje po kromje hrajnišča a za 3 mjeňsiny a 7 sekundow běše hrajniščo, do toho z papjerkami posypane, kaž wumjećene. A hižo kružachu nad stadionem čichuško kaž muchi pļujadla, wjerco loo-

Hdže su mjezy? Hdže su zašlahi? Jako by młodzinu swěta zamóhlo něsto pačić . . .

pingi, formuju najkomplikowanije skupinki a rjady. Deleka pak so wočomaj a wušomaj poskići dalša chlóščenka: Rejwarske skupiny z cyłeje Pôlskeje po cyłym hrajnišcu po stach rejwachu pôlske reje: lajkoniki, polonezy, krakowiaki, mazurki . . . Hdže hladać, horjeabo dele?

Mje jako bywšeho lětarja putachu pļujadla ze swojej lětarskej precizności a chroblosću runje tak kaž reje w swojej pisanej, bajkojtej živosci. Spytach woboje zapopadać — chlóščić, a móžu rjec, zo slodnišeho w swojim 32 lětnym živjenju hiše chlóščil njejsym . . . Tuž wodajće, zo to njedowopišu! Nimam za to slowow .

MŁODZINSKI TOŁK A HOŁK

A nětko won do festiwalneho tolka a hołka!

Wutoru dopołdňa rozsudžich so, podundać po Sakskim parku. Dunadac wšak na festiwalu jako nowinar ani njesměš. Wšudze džě něsto zajimaweho nazhonješ abo doživješ. Dołho tež njetraje, a bliži so mi skupinka lesnych holcow w . . . haj, kak bych jenož rjekl . . . w njewšednje něžnych drastach. (Barbojty film bych nětko trjebal, kaž scyla na festiwalu. Jenož za časopis so barbojte fotografije stajnje njeħodža.) Wotkel nož budžewa? Z Azije na kóždy pad! Ze Sowjetskeho zwjazka? Z Chiny? Z Mongolskeje? Z Chiny! Wězo, zanimi dže tola Chinjan. Nadžiomenne znaće někajku ewropsku rěč!

Rusce budže drje rozumić. Po-spytam!

Prašam so Chinjana: „Otkuda?“ — „Kitai!“ Jakotam něsto rusce, měšam do ruščiny pôlščinu, chiba skerje nawopak něsto ruskich čwačkow do pôlščiny. Znajmjeňa chinski přečel naraz měni: „Móže sie lepiej po polsku porozumiemy!“ a so směje. Nô, ja so tež z lóšej wutrobu směju. Pôlsce džě cyle derje rěču. Wšak sym často Polakow dołho přeswědčić dyrbjal, zo Polak njejsym. Tuž do džela!

Chinjan Liu tołmači. Prašam so, kajka je to drasta. Holčka, do kotrejež drje by so kóždy rozumny člowjek zalubował — tak lesnej čornej woči ma — powěda, zo pochadža z prowincy Sindžang, je rejwarka a rěka Basia Išamoa. Prošu ju wo awtogram, a wona piše z prawa na lewo. Chcu sej wot swojego chinskeho přečela-tołmača přełožić dać. Wón spytacítać, a widžu po jeho mjezwoču, zo wučitać njemóže. Rěci z njej a wujasnja mi, zo je Basia pisała w swojej maćernej rěci, a ta njeje chinska. Basia přisluša narodnej mjeňsinje Weuč a tale narodna mjeňsina je na festiwal pôslała rejwarsku skupinu. (Pozdžišo, na přečelskim zetkanju němskeje delegacie z chinskej sym ju w našim kwartérje rejwać widžał. Ow jejjdyrko, to cí wutroba pozastawa: tale gracijs, tónle wuraz!) Powědam, zo tohorunja přislušam narodnej mjeňsinje — slowjanskemu ludej w Němskej, a zo w nowej Němskej Serbia doznavamy

wšeje podpjery w našim narodnym wuwiću. Zbożowny posměwk, błyścatej woči Basie a jeje přečelkow a skromne ale wutrobeniwe Basine słowa: „My tež w nowej Chinje!“ zwuraznjeja, zo so Weučenjo w Chinje raduja swojeje a našeje swobody.

*

Na Stalinowym naměscé pod Pałastom kultury a wědomosće su kózdy wječor reje pod hołym njebjom. Tu rejwaja Pólki z Francozami, Němki z Chinjanami, Čornuši z Nigerije z finskimi blondinkami . . . Ničo nikoho njedželi, wšitkich wšo wjaza. Indičanka wuknje woť Rakušana Wienski walčik, ja wuknu wot Brazilianki braziliski rumba — a to wšo bjez tołmača. Rad bych z njej pobachtał, ale bohužel wona na mojej prašeni: „Parlevous francais?“ — „Do you speak english?“ jenož ramjeni sčaha a z hłowu kiwa. Najskerje rěči španisce, ale to ja nje-dokonjam. Sto pak to škodzi? Tuž mjełcicy rejwamoj. A bjez toho so pót ze mnje lije . . . Ryzy rumba rejwač za mnje njejsu smorže!

*

Na zetkanju redaktorow a čitarjow časopisa „Młodžina swěta“, kiž wuchadza w džesaćoch rěčach, zeńdzechu so zastupnicy z mno-hich krajow. Redakcija časopisa bě zetkanje zwoała, zo by so jej radžilo, kak móhl so časopis po-lěpšić. A wjèle radow, pokiwow je sobuważała.

*

Diskutowali su přečeljo z Tunisa, ze Sowjetskeho zwiazka, z Polskeje, Rumunskeje, Danskeje, Jendželskeje, Egiptowskeje, Koreje a tež ja. Sym prosył, zo by časopis wjac wo žiwjenju mjeńšich narodow — tež Serbow — rozprawjal a so bôle kulturnym prašenjam wěnował, posředužno znajomosće narodnych kulturow jednotliwych ludow. Hdyž wo Serbach rěčach, pytnych ro wobličach, zo běše jim to cyle nowe zapřijeće. A po konferency chycchu mnozy wote mnje wo našim žiwjenju něsto zhonić. Sym jim powědał a wospjet zwěsćił, zo přijmuja rozprawy wo runoprawosći Serbow w Němskej demokratiskej republice za jedno z měritkow demokratiskego wu-wiça noweje Němskeje.

Dlěje bjesadowach z Mariu Corres.

Wona je juristka z Guatemale. Jara so zajimowaše za Serbow. Runje tak sylne zajimowach pak so ja za wuviće w Guatemale. Čežki je wosud jeje luda. W liberalno - demokratiskej rewoluciji z lěta 1934 bě sej wubědžil ležomnostnu reformu, zakoń džela, swobodne rozvíce kultury a wědomosće a mnohe druhe demokratiske prawa. A džensa? Ameriskemu monopolizmę so to dawno lubiło njebě, a tuž nadpadných cwólby, naštikane a pokupjene wot „United Fruit Company“, zjednočenstwa monopolistow-wuklukowa-

rjow, loni měrniwy kraj a lud a spowalichu demokratiski porjad. Džensa w Guatemale prawnistwa njeje; za to zachadža prut a křud. „Ale guatemalski lud sej to wěčne lubić njeda“, pozběhny Maria horoda hłowu! „Njepřihladujemy. Podzemksa organizacija wojuje přeciwo zadobywarjam a potlóčowarjam, a dobudžemy sej zaso swobodu!“

A tu strowi wona serbsku młodžinu w mjenje guatemalskeje, přejo swojemu a našemu ludej přečelstwo a měr mjez narodami cyłego swěta:

*Para la Juventud alemana de Łužice un saludo de la juventud Guatemalteca estrechando los lazos de amistad y los deseos de Paz del mundo entero -
Maria Canes.
Guatemala.*

polsce. Trochu spodžiwny akcent wšak ma, ale hewak bjezporočne pólčinu znaje. Poskića mi cigaretu a powěda mi po mojej próstwie ze swojego žiwjenja. Jako zdwórliwy Korejčan so najprjedy předstaja: Nam Don-Im. Pochadža z přistawneho města połnoco-neje Koreje, Čen-Zin. Ródne město su Američenjo a Lisingmanowe cwólby dospolne zničili. Z jeho swójby bohudžak nichčo zahinył njeje. Ma staršeu, młodšeho bratra a tři sotry . . . Džiwam so, hdě je tak pôlsce nauknył. Njetriebam so prašeć; wón to sam pytnje: Z 19½ lětami sym do Polskeje na studije přijél. Studuju w Krakowje metalurgiju. Wosebje zajimuju so za pisane kowy. Za to džě w Koreji wjèle fachowcow trjebamy. Dostudowawši wróću so do wótčiny a budu pomhać twarić sylnu korejsku industriju.

Mějo rozprawu wo sebi za dosahacu, so nětko mje praša, wotkel móžu pôlsce. Nó, rozprawjam jemu wo swojim žiwjenju a zo sym Serb z Łužicy. „Što, lužiski Serb? To tola znaju kolegu, kiž je w Krakowje studoval. Jenož mjenio hižo njespomjatuju.“ — „Snano kolega Hinc Šewc“, jemu pomham. „Haj, to trjechi!“ přihłosuje. „Hdě wón nětkole je?“ Powědam Namej, zo je Hinc dobył doktorat a skutkuje w Instituće za serbski ludospyt . . . Wjac chce zhonić

wo serbskim ludže a z bachtańcy wuwiwa so seminarik wo serbskim prašenju. A runja wšem, z kotrymiž sym we Waršawje wo

bywši wšo, štož smy jim horja a żaroby načinili, a přeswědčeni, zo nihdy hižo so wospjetować njebudźe, štož je było.

Mje bjerjetej pod pažu holcy, jedna swizna kaž witka, druha zróstna kaž dub. Dacy do žurle to najwažniše wo sebi wěmy: Irina je rejwarka Moskowskeho baleta Tamara spěwarka chóra Piatnickeho a ja serbski nowinar . . .

Němske pěsne, akordeonowe sola měšaja so z moldawskim, samsaworskim spěwom, uzbekskej, tatarskej a wukrajinskej reju, z ruskim baletom a trumpetowym solom — wuržki z programow Sowjetskeho zwiazka a Němskeje. Kak chceš to wopisać? Widčeć dyrbis a slyšeć, kak uzbekske rejwarki z dołhimi wuhločornymi wopušemi rejwaju reju ze šlewjerjom, přewodźane wot jeničkeho bubona, rytmisce . . . a tak pře wšu našu měru graciozne ruce a hłowu pohibuju. Widčeć a slyšeć dyrbis, kak lesna Tatarka lubo-znje a rozwólnejo po jewišču so suwa a skače, ze zwónčkami na rukomaj cunjo takt šćerkotajo. Widčeć dyrbis a slyšeć, kak Lenigradska baletnica předstaja z nje-naslědomnej dokonjanoscu sceny z baleta „Korsar“ abo Moldawjanka zanoša moldawsku lubościnsku pěseň wo zbožu zalubowanemu w moldawskich winicach.

Ale w tym wšem njewjercholi přečelske zetkanje! Wjercholi wno w tym, štož scěhuje. Wonka,

Chcych Wam Mariu na fotografiji przedstajić. Bohužel to njemóžu. Šarmantne wona wotpokaza, daß so fotografować; přetož „je to pře-strašne.“ W Guatemale lakaja na wšech, kotriž su so skradžu do Waršawy zwažili.

*

Podobne zeńdze so mi z alžirskim přečelom w dolhim bělym kaftanje a z čerwjenym fecom (sewjerno-afriska čapka) na hłowie. Njech dosahaju jeho lakonisce krótke słowa, kiž napisa. Wone — „Zachowajće Alžirsku alžirsku!“ — bjesadujemoj. Ničo naju we tym njehači Wón rěči pôlsce, ja rěču

*Souvenir d'un
algerien
Ethnokultúrny muzeum
Teres ulyez algerie
Jasut*

Připadnje, kaž tomu pola nowinajrow husto bywa, zhonju, zo džěl němskeje delegacie jědže k sowjetskej delegaci na přečelske zetkanje. Ničo hač do busa! Jědzemy. Něhdže 15 kilometrow za Waršawu leži wosrđež wysokich bukow nowa nanajmoderniša zarjadowa-

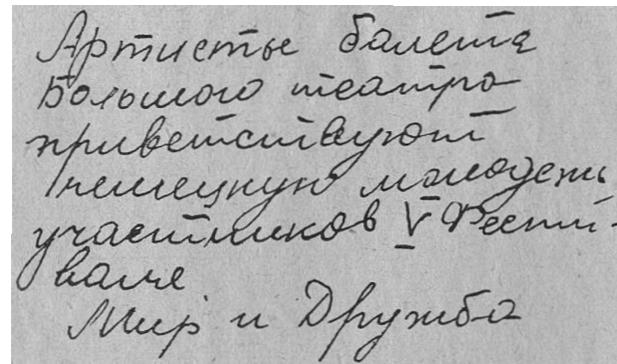

우거즈 고 수술 보스카
파랑화 흥호 경연을 아기나
파랑화를 가한 흑강아기나
여우 큰 성과가 있기를
파란색 카드
조선 주재 파란
우한성
국립극

na šula. Wrota su wotewrjene, a nače busy njehačene na dwór jědu. To rěka, tak cyle njehačene njejedu. Před nimi kiwaja, skakaja a placaja holcy a hólcy w narodnych drastach z cyłego Sowjetskeho zwiazka. Sowjetycy ludžo witaja Němcow! Wobjimaja nas jako swojich přečelov, za-

pod zelenymi bukami, mjez běle pokrytymi blidami z wódku, wi-nom a mineralnej wodu so wutroby k sebi tula. W skupinkach po třoch, štyrjoch a tež dwěmaj němcsy a sowjetscy młodostni na wzajomne zbožo popiwaja, so směja a sej powědaja, sej zna-mješka na hrudze přitykuja, sej do zapisnikow adresy a postrowy

zapisuja . . . a zhromadnje něm-ske a sowjetske reje rejwaja. Što sej chceš, hdyž če uzbekska rjanolinka pod pažu wozmje a z tobú džiwi wukrajinski gopak reja. Spočiš drje so a so kopo-liš . . . ale rejwaš, byrnjež jej tež raz na nózce stupiš. Woda či z posměwkem, pod kajkimž wšón lód roztawa.

Rebieniuna Ipiria

LUDOWA KULTURA

NAJDOSLÉDNIŠO WJAZA

To su jenož někotre z kopicy dopokazmow přečelstwa mjez narodami, kiž sym na festiwalu dožiwl. Přeco znova pak sym zwěsála, zo ludowa kultura najdoslēdnišo zamóže ludži najwšelakorišich barbow, wěrywuznačow, swětonahladow a powołanjaw sebi bližić. Tež džel našeho Statneho ansambla serbskeje ludoweje kultury pod nawodom lawreata Narodneho myta Jurja Winarja je tule nadobnu misiju we Waršawje z čescu spjelnjal.

*

Raz wjechor — slónco so runje po cyldnjowym njesmilnym praženju chowa — jedu sej z nasimi serbskimi rejwarjem a spěwarjem do Praskeho parka na přestajenie. Směch a wjesoly šékot stej so w tutym mlodym kolektiwe hižo tak zadomiloj, zo drje jón hižo nihdy njewopušcít. A miły domček stej sej wuzwolił. Je radosć. přebywać mjez nasimi holcami a hólcami. Woni něšto mózeja, wědza so zadéržeć a k sebi steja.

Bjez džiwa tuž rozprawjeja wojanych wuspěchach we Waršawje. Na kóždym wustupje su jich

warstwu rozjasnja, štó Serbja su a wotkel pochadžeja. Přiklesk jej za to džakuje a dokoławokoło mnje šeptaja: „Serbołužyczanie!“ Jako by so džiwi staw!

Hižo naš chór spěwa. Wše pěsňe wuwabjeja podžiwa a džakowne připóznaće. Derje skutkuje, zo připowědarjej (Korla Lejnik serbsce a młoda Pólka pôlsce) skrótka podawataj wobsah kóždeho spěwa. (Wothlós mjez publikom je tak sylny, zo zady mnje třilětny hólčik z polnym hlosom sobuspěwa, doniž mać z nim čežkeje wutroby domoj njeńdže.) Tak hižo při připowědzi so rozlěha směch, hdyž so traktor a kruwa wo knještvo na roli wubědžujetej, hdyž prošerjo chcedža rejwač hić, hdyž wšička po swojim rewérje pućuje. A wumělstwo našich spěwarow — chóra runje tak kaž solistow Siegfrieda Šrama, Leńki Šołcineje w njewjesčinskej drasče a Rudolfa Dratnala z jeho nazornej mimiku — jima publikum tak, zo husto ze swojim „bis — bis — bis“ a aplawsom sej žada wospjetowanje. Kak móhlo hinak być, hdyž tola z našich spěwów „Sołobik a róza“ abo „Wjechor je blisko“ a wšich tych druhich sapa strowa słowjanska dušina bohatosć, kiž drje na přenim městnje puta a hnuje Słowjana, ale nje-mjenje kóždeho člowjeka, lubowaceho sprawnje člowjeka a přirodu.

To same hodži a dyrbi so rjec wo našich rejach. Hdyžkuli rejwarjo jewišo nastupuju w spochi hina-je serbskej narodnej drasče, šu-

mi wokoło mnje: „oh!“ — „Jakie wspaniałe stroje!“ (Kajke překrasne drasty!) — „Poprostu bajecze!“ (Cyle jednorje bajkoje!) Ale to je jenož zazběh podžiwa. Reje same hakle doputuja. Tak pola „Wětrnika“ přiklesk wosrjedź reje zahrima a, hdyž so wulkej křidle napřeo sebi wjerćitej, čuješ, kak přihladowarjo dych zadéržu-ja, strachočo so, zo do so zrazytej. „Stup dałe“, „Sewc“ a „Kolo“ nje-dadža so wězo z „Wětrníkom“ zasčinjeć, ale kóžda reja sej ze swojej wosebitosću dobywa zaslu-žene myto. Najbóle wšak rozpław-ja wjesele „Zacpěte holičo“. Jo přiklesk, wysk a jusk přewodzeja ze spočatka do kónca; tekst, hudžba a pohiby su džé tak originelne, zo so ani najchutniši samotar směchej zapowěsć njedokonja. Nó, a Erika Pječkec to zacpěte holičo rejwa, jako by byla k tomu stwo-rjena (stož wšak njewěrju).

Jurjej Winarjej jako načolnikej a dirigentej sluša wosebita česć! Je zamohl skować rejwarow a spěwarow z orchestrem, kiž su sej z Lipska za festiwal požili. do harmoniskeho cyłka — najebač krótki čas zhromadněho zvučowania.

Mnohe tysacy festiwalnikow ze wšich dželov swěta su našemu ansamblej z přikleskom proumytowały a zachowaja jón w dobrym pomjatku; serbski lud so je-mu džakuje, zo je wo nim šerił dobru powěsć a jón hódnje za-stupował!

Zrozumiće wěsće, zo njeje mi móžno, wopisać wše te kulturne programy, kiž sym na festiwalu wopýtał. Městna by njedosaħalo a ani kmany so nječuju, pohódno-sćeć wumělstwo jednotliwych — tak wšelakorych narodow. Kajke džé su to kolosalne rozdžèle mjez formami kultury danskeho a indiskeho luda, němskeho a madžarskeho, jendželskeho a nigeriskeho abo ludow Sowjetskeho zwjazka! Jedno zwěrju wšak sej twjerdží: Wše programy poskićeja z ničim njekažene, čiste, strowe ludowe wumělstwo — tajke, kajkež je jo lud. džělawy člowjek po lětstotkach, po lěttysach plodžil. Ni-hdže so ludowa kultura narodow pječoch kontinentow — chiba še-scoch, dželiš-li Ameriku do dweju — tak šedriwje z jedneho žrólka

njekužoli a tak džakownych a za njej lačnjacych wobdžiwarow njenachadža kaž na festiwalu mło-džiny a studentow.

Z Indiskeje je do Waršawy pri-jelo 260 delegatow — 180 wjac hač před dwěmaj lětomaj do Bu-karešta. Mjez nimi je sylny kul-turny ansambl. Wupłaći so potaj-kiem zawérno, dónic sej na indiski galowy program.

Cyły program natwarja so w sce-nach. Zhromadny titul „Spěw ze-mje“ wopřima stawizny indiskeho kraja, stawizny 450 milionow jeho wobydlerjow, stawizny jich žiwenja a džela, jich česnosćow a radosćow.

Na nawsy so wšo wotměwa. W pěsňach a rejach proša wo dešć, zbožo a žohnowanje, raduja so bohatych žnijow a přeja nje-wjesće a nawiżeni, zo byštaj so lubo měloj hač do rowa. Orig-i-nalne ludowe instrumenty, kaž si-tara — cybawa z dołhei šrokej-šiju a kulowatym brjuchom — abo bubony z bambusa na melony podobne abo zwónčki na nohomaj a rukomaj, přewodzeja spěw a reje, wahace mjez žałoscacej me-lancholiu a džiwej wóhniwo-sću . . .

Našemu wuchu a woku niezwučene zwuki a pohiby wše-ho če vutaja a dadža či sonić wo dalokich pralésach, wo waśniach a wěrje indiskeho člowjeka. Pisane židzane drasty z blyščatymi šnihelemi a frinkolatymi debjen-kami, čorne a čerwjene blečki na rôle rejwarkow a spěwarkow pi-sania bjez toho hižo pisany na-pohlad . . .

A ze wšeho sonjenja će naraz budža znate słowa a hi-še značiša melodija pôlskeje pěs-nje „Szła dziewczka do laseczka“ — šlagra V. Swětoweho festiwa-la —, kiž cyły indischi ansambl na kóncu swojego programu spěwa. Wšon zamotany wróćeš so z indiskeho potajného kraja do festi-walnego jaskraweho raja . . .

*

Wo madžarskim programje noch-cu wjèle pisać. Jenož jedno mi dowolē nadrobne wopisać! Hobrski orchestr, sylny holci chór w znatych plisejowych suknič-kach, na artistow motani rejwarjo, solisca spěwa a reje zahorja-chu tři tysacy přihladowarow w překrasnej kongresowni tak, zo po kóždym jednotliwym wustupje

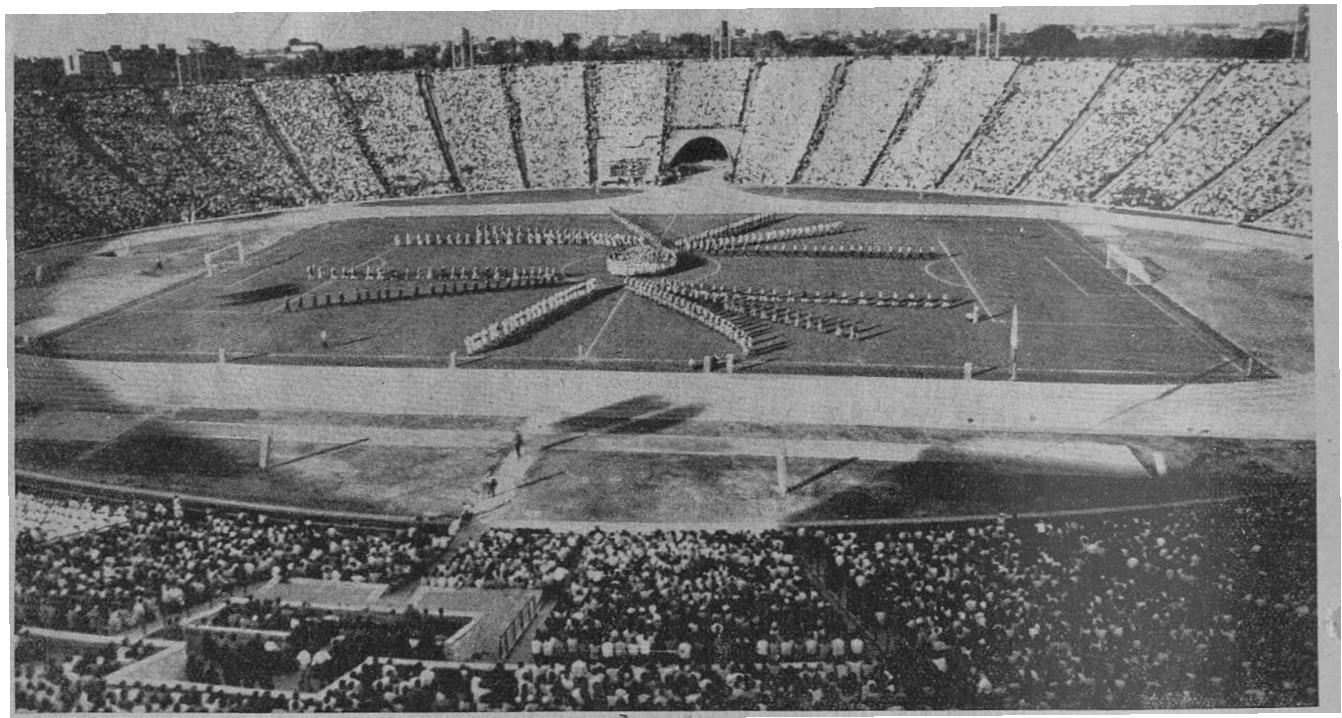
Z Dalekoho ranja přichwatachu, zo bychu swědčili wo nowym žiwenju w Aziji. Na hornim wobrazu holcy z chinskeje prowincy Sindžang a na lěwym delním z Wjetnamu.

žurla z přikleskom ržeše. Ale wjeršk wšeho drje běše poskićen-ka młodžinskeje kapaly ludowych instrumentow.

Hižo hdyž něhdže 15lětna cygan-ka před kapału stupi, zo by ju z huslemi nawjedowała — z posměwkem do publika, jako by ze swojim lubym pod lipu so ščeka-ła —, sej tale lajska kapała wšu sympatiu doby. Hdyž pak hakle swój csardas zahra, nó, to po nim přihladowarstwo rjeješe a teptaše. Ale to njeje hiše wšo! Kapała hudži Lisztowu 2. wuhersku rapsodiju . . . Přiklesk w také so rozhovrja. Po chwili přicha-dža připowědarka před mikrofon další dypk připowěsć. Čaka . . . přiklesk so njekónči. Wotchadža! Za chwilu přichadža znova. Čaka . . . přiklesk traje dale a syl-nišo. Bjezradna připowědarka wot-chadža. Za chwilu wjedże diri-genta na jewisço. Čakataj . . . přiklesk dale cychnuje a křiki:

„bis, bis“ so do njeho měšeja. Wotchadžetaj. Po chwili wjedže-taj cylu kapału na jewišo. Při-klesk so posylnja. Wotchadže-ja . . . Što sej chcedža? Dyrbj a stolcy a instrumenty zaso na je-wišo zestajeć; kapała zaso při-

chadža a so syda, zo by něšto do-
dała. Nětko hakle žurla woichnje
a kapała hraje Budyšanam po
wustupje ansambla madžarskeho
ludoweho wójska znatu „Ła-
stojčku“.

Rjeňšeho myta a lěpšeje interpre-
tacie drje so njeboh Liszt za svoju
rapsodiju nihdy nadžal njeje!

*

Wjele wjac sym we Waršawje
dožiwił. Wšedny program džě bě-
še tak wjelestronski a bohaty, zo

cyle prosće doběhać njemozese:
Kulturne zarjadowanja po stach,
sportowe wubědžowanja za cyły
čas, zetkanja a znajomstwa, za-
bawu a wuléty, wopyty wustajen-
cow, twornjow a šulow — skrót-
ka wšo, štož čłowjeka raduje, ku-
bla a wobohaća, sy jako festiwal-
nik wužiwał.

Sylzy tuž će njezahańbichu, hdýž
rěkaše. dać božemje wšemu. Na
same nastupišćo pólscy hospičel-
jo nas wukrajnych hosći přewo-
džichu. Lokomotivník dyrbješe so

z nami čerpliwić. Njerad lokomo-
tiwny hwizd slyšachmy. „Pisaj-
če!“ a „Příndzée strowi zas!“ nam
Wysia, Irina, Anita a Gražyna.
Tadeusz, Stefan a Zbigniew pódla
čaha spěchajo wospjet přivoła-
chu, a my jim wotmoļwjachmy:
„Wutrobny džak!“ a „Wopytajće
raz nas w našim kraju!“ Kiwach-
my jim z kwěcelemi, kiž běchu
nam na žohnowanje přinjesli . . .
doniž so nam z wočow njezhubi-
chu; z pomjatka so nam nihdy
njezhubja!

Kamješki za wusadženje

Sće hižo wědželi, . . .

. . . zo so na V. swětowym festi-
walu młodziny we Waršawje ni-
mo 150 000 młodostnych z Polske-
je wobdželi 30 000 hólcow a hol-
cow ze 114 druhich krajow? Do
nich ličimy młodych zastupjerow
wobeju dželow Němskeje. Bě jich
3000, přislušacych 56 organizaci-
jam.

*

. . . zo bu 10. oktobra 1945 za-
łożeny Zwjazk swětowej młodziežiny
(WBdJ). 30 milionow młodostnych
ze 60 krajow přislušeše tehdy
zwjazkej. 1949 zrosće sobustaw-
stwo na 60 milionow z 72 krajow
a 1955 je jich hižo 95 milionow
młodostnych ze 97 krajow organi-

zowanych. Tež na festiwalu wob-
dželi so 300 młodzinskich organi-
zacijow, kotrež dotal hišće njejsu
zwjazkej přistupile.

. . . zo je so we Waršawje na fe-
stiwalu cyłkownje 420 naciona-
lnych programow 86 internacio-
nalnych a 52 koncertow poskićo-
wało?

. . . zo su sobudželaćerjo „Polske-
je filmoweje króniki“ dnjowsce
pjeć filmowych reportažow zh-
towili wo wšelakich zarjadowa-
njach na festiwalu? Mnohe z nich
su hnydom synchronizowali w
jendželskej, fransoskej a špani-

skej rěci a wukrajnym delegaci-
jam jako dar přepodali.

*

. . . zo so wotmě we Waršawskej
Nacionalnej filharmoniji mjezy-
narodne kulturne wubědžowanje?
Na nim so wobdželi 943 młodych
wumělcow. Z nich bě 33 pianis-
tow, 87 spěwarjow klasiskich
spěwow, 60 spěwarjow ludowych
pěsni, 494 rejwarjow, 98 balet-
owych solistow, 31 dujerjow, 25
hrajerjow na akordeonach, har-
monikach a gitarcach a 28 panto-
mimikarjow. Hobrski přiklesk
žněješe Halina Szerny-Stefanska
ze swojim koncertom na klawě-
rje. Stefanska je znata jako 1. do-
byćerka IV. internacinalneho
Chopinoweho wubědžowanja.

Wo dźěławosći Statneho ansambla serbskeje ludoweje kultury

W měsacu juliju poda so naš Statny ansambl serbskeje ludoweje kultury na wjetši turnej do Meklenburskeje a je tam wustupował w najwažnišich městach a přimórkich kupjełach.

W žnjeńcu podaſtej so rejwanska skupina ansambla a mały chór do Warſawy, zo byſtaj so wobdzeliſſoi na přewjedzenjach Festiwala swětoweje młodziny. Rejwarska skupina je z reju „Wětrnički“ sobuskutkowała w němskim nacionalnym programje. Nimo toho su rejwarjo a spěwarjo ansambla něſto króć wustupowali z wosebitym swjedženskim programom a žnějachu při tym před pôlskej a mjezynarednej zjawnosći wulki wuspěch a připóznaće. Takle

je Statnemu ansamblej serbskej ludoweje kultury prěni króć so poſkićiła składnosć, w šeršim rozmérje pokazowaſ tež zwonka mjezow naſeje republiki wukony a wysoki schodženk stareje a' noweje serbskeje ludoweje kultury. Wočakujemy nětko, zo tutomu ansamblej bórze so zmóžni wosebity zajézd do spřečleneho kraja!

Auch aus Ägypten kommen Briefe an die sorbischen Freunde

Nationalpreisträger Jurij Winar erzählt von der Arbeit des Staatlichen Volkskunstensembles

Wenn an diesem Sonntag der III. Bundeskongreß der Domowina zusammentrifft, um über die Probleme zu beraten, die dem Sorbentum am Herzen liegen, dann wird auch von der weiteren Entwicklung des sorbischen kulturellen Lebens die Rede sein. Es ist außerordentlich rege und hat sich dank der Unterstützung durch die Regierung seit nunmehr zehn Jahren wieder die Gelung verschafft, die ihm während der Faschistenzzeit verwehrt war.

Wer im Zentrum des zweisprachigen Gebietes der Oberlausitz, in Bautzen, am ehemaligen Bürgergarten in der Lauenstraße vorbeigeht, der wird kaum vermuten, daß hinter der unscheinbaren Fassade des mehrflügeligen Hauses jenes Instituts sein Standquartier aufgeschlagen hat, das die sorbischen kulturellen Traditionen erhält, pflegt und weitergibt: das Staatliche Sorbische Volkskunstensemble. Es ist nicht nur in unserer Republik, sondern in vielen Ländern bekannt und beliebt. Seine Mitglieder haben unter der Leitung von Nationalpreisträger Jurij Winar nach den mühsamen Anfängen in den Jahren 1945/46 die Kultur des sorbischen Volkes, vom Lied bis zum Tanz, in vollendet künstlerischer Form den Menschen anderer Nationen nahegebracht.

Wir betreten das „Haus der Musik“ in der Lauenstraße an einem Vormittag, gerade im intensivsten Probetrieb, denn in wenigen Tagen wird das Ensemble anlässlich des III. Bundeskongresses der Domowina ein neues Programm herausbringen, von dessen ausgezeichneter Qualität wir uns überzeugen konnten und das nach der Premiere am kommenden Montag nicht nur in der DDR, sondern auch in Warschau und Kopenhagen — wie uns Jurij Winar verriet — begeistert aufgenommen werden dürfte. Während eines Rundgangs durch das Haus erlebte man eine Überraschung nach der anderen: Im großen Saal probte die Tanzgruppe unter I. Weidens Leitung, die für die vielen Tänze auch die Choreographie besorgte, während zwei Türen weiter das Orchester und im nächsten Raum der Chor den letzten Schliff

für das neue Programm erhielten. Verblüfft stand man schließlich in der Schneiderei, wo viele fleißige Hände nach Originalentwürfen Trachten und Kostüme von geradezu märchenhafter Schönheit anfertigten. In einem Riesengewölbe des Erdgeschosses hängen buchstäblich stangenweise zu Hunderten abgezählt Kostüme mit

Foto: Heine, Bautzen

den dazugehörigen Kopfbedeckungen (für jedes Ensemblemitglied nach Maß gefertigt) stets griffbereit, denn wenn es auf Reisen geht, wird der ganze Kostümfundus in einen modernen, staubdichten fahrbaren Kleider-

schrank verstaut. Hier würde das Herz jeder Frau höher schlagen, denn vom Brokat bis zur Chinaseide sind nur die allerfeinsten Stoffarten verarbeitet worden.

Nach diesem Rundgang sitzen wir im Arbeitszimmer zwischen Partituren, Kostüm-entwürfen, Bildern und allerlei Reiseandenken Nationalpreisträger Winar gegenüber, dem „Spiritus rector“ des 150 Mitglieder zählenden Ensembles. Er berichtet von der großen Reise in die Mongolei — von dort hat man ein musikalisch-tänzerisches Reiseandenken mitgebracht —, von den Erlebnissen in Albanien, er erzählt uns launig von einem Brief, den er aus Aegypten erhielt und worin ein besorgter Aegypter anfragt, ob Jurij Winar die schwere Krankheit bereits überwunden habe (dabei ist er kerngesund), und er zeigt uns viele Bilder, auch aus den ersten schweren Jahren, als man noch nicht über eine eigene Reisebühne und eine vollständige technische Anlage einschließlich Beleuchtung und Mikrophone verfügte. Als Ensembleleiter hat Jurij Winar den größten Teil der musikalischen Arrangements selbst geschrieben. Daneben kümmert er sich aber auch um alle Einzelheiten bei der Einstudierung eines Programms. Er sieht in musikalischer Hinsicht, als auch bei der Anfertigung der Trachten auf Stilechtheit und feinen Geschmack, um stets der guten Volkskunst — nicht der „Schau“ — zu dienen. Die ständige Verbindung mit sorbischen Volkskundlern und solchen aus der CSR bereichert ständig die Erfahrung und die Vielfalt des slawischen, sorbischen Kulturerbes, das weit über die Grenzen der DDR hinaus zur Geltung gebracht zu haben, das Verdienst Jurij Winars und seines Ensembles ist. Das neue Programm, das in der nächsten Woche seine Premiere erleben wird, dürfte wiederum von der Kraft und echten Lebensfähigkeit des Sorbentums Zeugnis ablegen, das mit dem III. Bundeskongreß in Bautzen einen neuen Abschnitt seiner Entwicklung beginnen wird.

Prěni powojenski nazymski koncert w Budyšinje

Nel

25.11.1955

Statny ansambl serbskeje ludo-weje kultury je ze swojim lětušim nazymskim koncertom zahalil pěstowanje stareje dobré serbskeje tradicije. Ansambl započa svůj program z přednej sadžbu Strieglerowie „Serbskeje rapsodie“. Orchestr hraješe eksaktne pod nawodom našeho lawreata Narodneho myta Juria Winarja. Snamo tak by so interpretacija hišće lěpje poradžila, by-li orchestr na kóždy pokiv dirigenta reagoval. Myslu vři tom wosebie na kontrasty miez cunim pianissimo a wótrym fortissimo. Orchestr je dla toho někotre efekty stabilil. Wosebie ma so riec oboistam a klarinetistam zo měmeli tak iara po swojim hrać. ale wiele bóle po voli dirisenta.

Spěwy, kiž nam chor zaniese, je ansambl zděla hižo jónu poskíti. To pak nas niele na žadyn nad wostudžilo, nawobak, dokelž je chor w posledním času kvalitativně chětro postupil, běstei přednošk a interpretaci dokonjanišej.

Mały chor a cancella nas wosebie zwieseli ze spěwom wo lizaniu smietany. Wulkotnje ie J. Winar jón wobdžela, tak zo žada sei wot spěwarow wěstu wumělsku zralosc. Naše wiesne skupiny bychu wšak za taiky a podobne spěwy triebale trochu lóše wobdželania. Čehodla nieje mały chor w podobnej formie wustupil

Serbski lud ma cyly rjad rjanych a dobrych tradicijow. Mnohe z nich su džensa hišće žive, a jara so prócujem, zo sej je zděržimy a druhe wožiwimy. Nazymske koncerty docpěchu za čas Wajmarskeje republiky wuznam, kajkiž ma jón něhdze džensa Ptači kwas. Z koncertami su zwiazane mjenia wuznamnych serbskich prôcowarow, kaž n. p. Michała N awki, Jurja Šoldenka a druhich, su zwiazane mjenia dobrých serbskich vjesnych chórow.

Po druhéj swětovéj wójnje pospytachu někotre chóry župy „Michał Hórník“ tradiciju nazymskich koncertow wobnowiť. Mějachu samo chwalobne wuspěchi; myslu wosebie na skutkowanje zjednočeneho župného chóra. Je wulka škoda, zo někotre chóry hižo njespěwaja. Naša narodna organizacija Domowina so džensa prócuje, cyly naši lud dobyć za hajenje a pěstowanje našeje narodneje kultury, kiž je naše najdrohotniše kublo.

Bóle so wulkaďkować; běše přejara nytnyc, štò ie wotmoļwał. Z wulkej dokonjanosć interpretowaše chor Krawcowu idylku, kiž nač je skomponowana w $\frac{6}{8}$ a nic w $\frac{9}{8}$ také. Zejlerjowa „Myslička.. nazymna“ bě jenički nazymski spěv, kiž slyšachmy na tutym přením powojenskim nazymskim koncerće.

kaž na poslednjei premjerje? Wobraz bě, tehdys žiwiš a wuzběhowaše bóle wobsah spěva. To same móhlo so riec wo lěsnej hospozy. Je čežko riec, komu lud bóle přikleskowaše: S. Šramej, kiž spěwaše solo abo J. Winarje, kiž ie „Smietanilizanje“ wobdžela. Mi so zda, zo poslednjiemu.

Holci chor nam zaniese „Za Ka-

mjencom“, „Dželenje“ a „Lubozne džěćo“. Ze wšich woskičenjow bě wustup holčeho chóra nailépši.

Zónske mysl ansambla, wosebie soprany, su derje zdělano. Zestaievje holčeho chóra pak nimam za najbožowniše; soprany je přesviny a dusy pření a druhí alt. Nieby snano lěpie bylo, solistam hižo w chórie souboséwać niedlač? Někotre sylniše.

derie skublany soprany časťo přesyly spěwachu a tak přednoškej škodžachu. Holci chor nam wospiet dopokaza, zo je J. Winar mištrski interpret serbskeho spěva:

Jara wušiknje ie J. Winar wypala spěwy za solistow. Stó njeby so radoval, zasívšo „Wječor ie blisko“ abo „Mi réžička je zakčela“? Naši lud ie tola sam hišće po wšednym čežkem džele spěwa. Solist Rudolfa Dratnala znajemy z posledniei premiery. Tehdy spěwaše žiwie a bě wšitkym sympatiski. Hinak skutkowaše zašlu wutoru: Mi so zda, zo nieje spěv tak prawie zrozumil. Je nam nětko skoro fatalne, přeco zaso wo tym pisać, zo špatne wriekowanie chětro myli. Pola druhich solistow směny swěru riec, zo jara pěknje spěwachu, wosebie L. Šolcina-Winarje a S.

Sram „Wječor ie blisko“. Škoda, zo ie orchestr tak wótře přewodžal: w dueče za sobran a alt nieběstei L. Šolcina-Winarje a L. Meseršmitc nimale scyla slyšec.

Bě dobra mysl, zapříjeć do programma koncerta recitacie. Žadyn druhý nieby basnie Čišinského, M. Witkojc a J. Nowaka wustoinišo předniesi hač intendant SLDZ, Jan

Krawc. Wón derie zamó, publikum sputać a basnie zrozumliwie přednjes.

Někotre słowa hišće k programie samemu Dolho so wieselich na tutón koncert. Myslach, zo zeznaju so z nowymi chěrami z Kočoroweho oratoria „Nazyma“. Sym pak so myli. Słysachmy po wobsahu a forme nanaiwšelakorise běśnie, ale ienož jednu nazymsku. Manž džensa móznosće, wuhotować rjane kon-

certy. Chcemy pak na to džiwać, zo spěwamy w naleču spěv převažnie z „Naleća“, nazymu převažnie z „Nazymy“, we wotpowědnym róčnym času „Israelowu, zrudobu a tröst“ a k hodam, znaiměša pak nic do adventa, hodowne spěvy Prošu, miecnic wopak zrozumić, nochcemy na žadyn nad šablonawać. Prajac hižo, zo bě program do wobsahu a forme chětro barbojtv. Wobsahowaše načasne a nabožne, ludowe a narodne spěvy, běśnie chutneho a wiesłeho razu atd. Niebě pak přeco lochko, prawie program scěhować, dokelž nieje tak jednorie, zažiwić so wot nabožnego do wobsaha nowočasnego spěva. Poslednie číslo, „Pěseň wo měřie“, potajikm nieskutkowaše a tež niemožše skutkować. Bě to zbytny přiklesk a nje tuž docpěl zaměr, tworíc wieršk programu. Bych-u-li po wobsahu češe a chutniše spěvy na spočatku so spěwale a lóše, wieselše a načasne w durhim dželu programu, niebchu triebali slucharjo tak často so překoncentrować a koncentracia by byla lópsa.

Zjimujo chcu hišće raz wuzběhnyć, zo je přen nazymski koncert so poradžil a zo je chor jara derje wobstał. Někotři wotypowarjo pak njech sej dadža prajić, zo njeje jara zdwrliwie, přestawku swojowólnje podlešić a druhich slucharjow a sobu-skutkowacych mylić.

Lětsa wuhotowaſtej so nazymské koncertaj w Budyšinje a Pančicach. Njech je to započat wozwolenja stareje rjaneje tradicije. Nieby sej staja naše kulturne skupiny zaměr, k lětu někotre nazymské koncerty wuhotować. Chcemy docpěć, zo so wotměja w kóždej centralnej ležacej wsi nazymské koncerty.

A. Brankačk

Prěni powojenski nazymski koncert w Budyšinje

Statnyj ansambl serbskeje ludo-weje kultury je ze swoim lětušim nazymskim koncertom zahajil děstovanie stareje dobréje serbskeje tradicije. Ansambl započa svůj program z přejnej sadžbu Strieglerowe „Serbskeje rapsodie“. Orchestr hraješe eksaktne pod nawodom našeho lawreata Narodneho mytha Juria Winarja. Snano pak by so interpretacia hišće lěvie poradžila, by-li orchestr na kózdy pokív dirigenta reagoval. Myslu při tom wosebie na kontrast mjez cunim pianissimo a wótrum fortissimo. Orchestr je dla toho někotre efekty slabil. Wosebie ma so riec oboistam a klarinetistam zo nieměi tak iara po swojim hrač. ale wiele bóle po woli dirigenta.

Spěwy, kiž nam chór zaniese, je ansambl zděla hižo jónu poskičil. To pak nas nieje na žadyn pad wostudžilo, nawopak, dokelž je chór w posledním časni kwalitativně chětro postupil, běstei přednošk a interpretaci dokonjanišej.

Wieršk chórów a cappella běstei hríje Krawcowej kompozicji „Sněženští“ a „Boža noc“. Spěwaj staj překrasnei a chór je z nimai wšitkim wutroby zhrěl, hačruniež ani hišće adwent niebyl. Při Krawcowym „Šapariku“ móhloj pianissimie, kiž matej drie byc někaiki echo, trochu bóle so wuhľadkowač: běše přejara výtnyc, štò ie wotmołwiwał. Z wulkej dokonjanosć interpretowáše chór Krawcowou idylku, kiž pač je skomponowana w $\frac{2}{4}$ a nic w $\frac{3}{4}$ také. Zeilerjowa „Myslička nazymna“ bě jenički nazymski spěw, kiž slyšachmy na tutym pření nowómskim nazymskim koncerce.

Malý chór a cappella nas wosebie zwieseli ze spěwom wo lizaniu smietaný. Wulkotnie je J. Winar jón wobdžela, tak zo žada sei wot spěwárow wěstu wumělsku zralösć. Naše wiesne skupiny bychu wšak za tajke a podobne spěvy triebale trochu lóše wobdželania. Čehodla nieje malý chór w podohnej formje wustupil kaž na poslednjej premjerie? Wobraz

Serbski lud ma cyly rjad rjanych a dobrych tradicijow. Mnohe z nich su džensa hišće žiwe, a jara so proucujemy, zo sej je zdžeržimy a druhe woziwimy. Nazymske koncerty docpěchu za čas Wajmarskeje republiky wuznam, kajkiž ma jón něhdže džensa Ptaci kwas. Z koncertami su zwiazane mjenia wuznamnych serbskich prôcovarjow, kaž n. p. Michala Nawki, Jurja Słodečka a druhich, su zwiazane mjenia dobrych serbskich wjesnych chórow.

Po druher swětovje wojnje pospytachu někotre chóry župy „Michal Hörnik“ tradicju nazymskich koncertow wobnowiť. Mějachu samo chwalobne wuspěchi; myslu wosebie na skutkowanje zjednočeneho župneho chóra. Je wulka škoda, zo někotre chóry hižo njespěwaja. Naša narodna organizacija Domowina so džensa proucje, cyly naš lud dobyc za hajenje a pěstowanje našeje, narodneje kultury, kiž je naše najdrohotniše kublo.

bě tehdv žiwiší a wuzběhowaše bóle wobsah spěwa. To same móhlo so riec wo lěsnę hospozu. Je čežko rjec, komu lud bóle přikleskowaše: S. Šramej, kiž spěwaše solo abo J. Winarjei, kiž te „Smjetanulizanje“ wobdžela. Mi so zda, zo poslednjemu.

Holci chór nam zaniese „Za Ka-

mjencem“, „Dželenje“ a „Lubožne džěčo“. Ze wšech poskičenior wě wustup holčeho chóra najlepši.

Zónske hlosy ansambla, wosebie soprany, su derie zdželâne. Zestajenje holčeho chóra pak nimam za najzbožowniše soprany je přesvlny a dusy pření a druhí alt. Nieby snano lěje bylo. solistam hižo w chórje sobuspěwac niedač? Někotre slyniše.

derie skublane soprany čascišo přesvlnje spěwachu a tak přednoškej škodžachu. Holci chór nam wospět dopokaza, zo je J. Winar mištrski interpret serbskej spěva.

Jara wušiknie je J. Winar wuptyal spěwy „z“ solistow. Stó nieby so radowal, zaslýšo „Wiečor je blisko“ abo „Mi róžička je zakčela“? Naš lud ie tola sam hišće po wšednym čežkim džele spěwa. Solistu Rudolfa Dratnala znajemy z poslednje, premiery. Tehdy spěwaše žiwe a bě wšitkim sympatiski. Hinak skutkowaše začlu wutoru. Mi so zda, zo nieje spěv tak prawie zrozumił. Je nám nětko skoro fatalnie, přeco zaso wo tym pišac, zo špatne wurekowanje chětro myli. Pola druhich solistow směmy swěru riec, zo

iara věknie spěwachu, wosebie L. Sołćina-Winarje a S. Šram. „Wiečor je blisko“. Škoda, zo ie orchestr tak wótře přewodžal: w čueče za soprany a alt nieběštei L. Sołćina-Winarje a L. Meseršmitec nimale scyla slyšeć.

Bě dobra mysl, zapříjeć do programu koncerta recitacie. Žadyn druhni nieby basnie Čišinskeho, M. Witkojc a J. Nowaka wustoinišo předniesi „hač“ intendant SLDž. Jan

Nova Doba

25. 11. 1955

Krawe. Wón derie zamó. Publikum sputava a basnie zrozumliwie předniesc.

Někotre slova hišće k programu samemu. Doňho so wieselich na tutón koncert. Myslach, zo zeznaju so z nowymi chórami z Kocóroweho oratoria „Nazyma“. Sym pak so myli. Slváčkym po wobsahu a forme nanaivšelakoriše věśnie, ale ienož jednu nazymsku. Mamy džensa možnosće, wuhotowac riane kon-

Zjimujo chcu hišće raz wuzběhnyč, zo je pření nazymski koncert so poradžil a zo je chór jara derie wobstał. Někottři wopytowarjo pak njeh sej dadža prají, zo njeje jara zdwórliwie, přestawku swojowólne podlăšić a druhich slucharjow a sobu skutkowacyeh mylić.

Lětsa wuhotowaſtej so nazymské koncertaj w Budyšinje a Pancicach. Njeh je to započat wozívjenja stareje rjaneje tradicije. Njeh sei staia naše kulturne skupiny zamér. k lětu někotre nazymské koncerty wuhotowač. Chcemy docpěć, zo so wotměia w kózdej centralnje ležacej wsy nazymské koncerty.

A. Brankač

certy. Chcemy pak na to džiwač, zo svěwamv w nalécu spěv přewažnie z „Naléča“, nazymu přewažnie z „Nazymy“, we wotpowědnym róčnym času „Israelowu zrudobu a trošť“ a k hodam, znaimierša pak nic do adwenta, hodowne spěv. Prošu, miecnic wobak zrozumić, nochcemv na žadym pad šablonować. Prajach hižo, zo bě program po wobsahu a forme chětro barbojty. Wobsahowáše načasne a nabožne, ludove a narodne spěwy, věśnie chutneho a wieselého razu atd. Niebě pak přeco lochko, prawie program scěhowač, dokelž nieje tak jednorie, zažiwi so wot nabožnego do wobsaha nowočasneho spěva. Poslednie čistio „Pěseň wo měřie“, potajkim nieskutkowaše a tež niemóžeše skutkować. Bě to zbytny přiklesk, a njeť tuž docpěl zamér, tworíc wieršk programu. Bychú-li po wobsahu čeče a chutniše spěwy na spočatku so spěwale a lóše, wieselše a načasne w durhím dželu programu, niebvhcu triebali sluchario tak často so překoncentrować a koncentraciia by byla lěpsa.

Zjimujo chcu hišće raz wuzběhnyč, zo je pření nazymski koncert so poradžil a zo je chór jara derie wobstał. Někottři wopytowarjo pak njeh sej dadža prají, zo njeje jara zdwórliwie, přestawku swojowólne podlăšić a druhich slucharjow a sobu skutkowacyeh mylić.

Lětsa wuhotowaſtej so nazymské koncertaj w Budyšinje a Pancicach. Njeh je to započat wozívjenja stareje rjaneje tradicije. Njeh sei staia naše kulturne skupiny zamér. k lětu někotre nazymské koncerty wuhotowač. Chcemy docpěć, zo so wotměia w kózdej centralnje ležacej wsy nazymské koncerty.

19. Juli 1955 Lietzow Tuba

Jurij Winar: Republika je naša domizna a wótčina

Wulki wuspěch našeho Statneho ansambla w Rostocku

(ADN/nd.) Kaž smy njedawno rozprawjeli, je Statny ansambl serbskeje ludoweje kultury tu chwilu na wulkej turneji při Baltiskim morju. Kónc zašleho tydženja zahori wón na wulkim zrjadowanju pod holym njebjom w Rostocku na Naměscé młodziny něsto tysac wobydlerjow hlowneho města přibrjožnego wobwoda. Wosebitý přiklesk dóstna ansambl za swoju rejwansku scenu „Camprowanje“, w kotrejž so předstajeja delnjoserbske póstnske wašnja. Z wulkej zahoritoscí přijimachu přihladowarjo tež holču reju „Ze škličkami“ a temperamentnu reju „Na koniku“, kotrejž je sej rejwanska skupina ansambla přiwjezla ze swojego zajězda do Mongolskeje ludoweje republiky.

Po předstajenju rysowaše direktor Statneho ansambla serbskeje ludoweje kultury, laureat Narodneho myta Jurij Winar, kak ćežko su Serbja za čas hitlerskeho fašizma dyrbjeli wojować za wuchowanje swojeje narodneje kultury. Hakle z wutworjenjom mócnarstwa dželačerjow a ratarjow w ranju Němskeje je so serbska ludowa kultura zbudzila k nowemu rozkćewej. „Džensa mamy my Serbja samsne prawa kaž kózdy Němc. Knježerstwo Němskeje demokratiskeje republiki naš ansambl wulkomyslnje podpěruje. Republika je za nas domizna a wótčina“, wuzběhny Jurij Winar. „Zo by to tak wostało a zo njebychu hižo ženje škórniye esesakow serbsku kulturę teptali, za to dyrbimy wojować, zhromadnje wojować, wšitcy Serbja a wšitcy Němey.“

Sachničke
reverze drážníček

21. 12. 1955

Das „Maibaumwerfen“ ist der Mittelpunkt des neuen Programms

Rumänische Gäste bei Jurij Winar / Experten der Volkskunst im Gespräch

Bautzen. Mein Besuch beim Staatlichen Ensemble für sorbische Volkskultur stand offensichtlich unter einem glücklichen Stern, denn sein Leiter, Nationalpreisträger Jurij Winar, sagte mir gleich zu Beginn meines Besuches, daß er heute rumänische Gäste erwarte. Aber bis dahin war immer noch ein gutes halbes Stündchen Zeit, und wir plauderten ein bißchen in Zahlen.

„Ueber 900 000 Besucher hatten wir in den vier Jahren unseres Bestehens“, zählte Jurij Winar zusammen. Im nächsten Jahr wird der millionste Besucher erwartet. Er darf sich schon heute auf einen prächtigen Blumenstrauß freuen. Bisher fanden drei Sinfoniekonzerte statt und ebensoviel Oratorien. „Das vierte Ensembleprogramm ist jetzt gerade in Arbeit.“ Wir hakteten ein: „Und was erwartet uns im nächsten Jahr?“ „Da müßte ich Ihnen etwas verraten, was ich selber noch nicht weiß“, lachte Herr Winar, aber so viel konnte er uns schon sagen: Das Programm ist vorwiegend auf die Volkskultur der Niederlausitz abgestimmt. Ein Spinnräderanz wird einstudiert.

Aha, deshalb das Spinnrad in einer Ecke des Zimmers. „Ja, von der Sorte werden zehn Stück angeschafft.“ Der Mittelpunkt des ganzen Programms wird ein großes Tanzbild „Maibaumwerfen“.

Mit der Einstudierung des ganzen Programms sind die ersten Monate des neuen Jahres schon besetzt. „Aber auch vom übrigen Jahr ist nichts mehr frei, alles völlig ausverkauft“, blättert Jurij Winar stolz in seinem Terminkalender. Uns interessierten noch die übrigen Pläne für 1956: Die „Schöpfung“ soll endlich herauskommen, außerdem ein Oratorium von Schostakowitsch „Das Lied von den Wäldern“.

Aber da mußten wir schon unser Plauderstündchen beenden, denn die beiden rumänischen Freunde waren eingetroffen und mit ihnen der Vorsitzende der Domowina, Kurt Krenz, und ein Vertreter der Gesellschaft für kulturelle Verbindungen mit dem Ausland, der auch als Dolmetscher fungierte. Vom ersten Moment an herrschte eine herzliche Atmosphäre, wie sie nur unter Freunden möglich ist. Und vom ersten Moment an war

auch ein reges Gespräch im Gange. Worüber? Was liegt näher als das weite und interessante Gebiet der Volkskunst, wo doch die beiden Gäste Experten waren: der Direktor vom Zentralhaus für Laienkunst und ein Vertreter des Ministeriums für Kultur der Rumänischen Volksrepublik.

Jurij Winar langte ein flötähnliches Instrument vom Schrank. „Das ist 2000 Jahre alt und wurde bei uns über 200 Jahre nicht mehr gespielt“, kommentierte er. Ein altes Hirtenlied klang getragen durch den Raum, und die Rumänen lauschten interessiert. Dann ließen sie übersetzen: „Bei uns in Rumänien ist ein ganz ähnliches Instrument noch sehr beliebt und wird noch gern gespielt.“

So kam im Gespräch ein lebendiger Erfahrungsaustausch zustande, der in dem Wunsche mündete, daß die Zusammenarbeit auf volkskünstlerischem Gebiete in unseren beiden Ländern noch enger gestaltet werden möchte. Vieles Interessante und Wertvolle birgt die Volkskunst. Das wurde an diesem Nachmittag überzeugend sichtbar.

E. U.

STATNY ENSEMBLE SERBSKEJE LUDOWEJE KULTURY

wuhotuje wutoru, 22. nowembra 1955, wječor 20 hodž. w salomaj „Města Budyšin“ w Budyšinje

Wulki serbski nazymski koncert

Chóry - sola - duety - kwartety - orchestr

Najrjeńše serbske skladby Kocora, Krawca, Winarja

Wukonjeja: Solisća, chór a. orchestr Statneho ensemble serbskeje ludoweje kultury

Cyłkowny nawod: Laureat Nar. myta Jurij Winar

Zastup 3,-; 2,-; 1,50 hr.

(Sulerjc a wumjenkarjo 50% potunš.)

Cisty wunošk za Serbski dom

Kartki w Serbskej kniharni a pola Gudera

Das „Maibaumwerfen“ ist der Mittelpunkt des neuen Programms

Rumänische Gäste bei Jurij Winar / Experten der Volkskunst im Gespräch

Bautzen. Mein Besuch beim Staatlichen Ensemble für sorbische Volkskultur stand offensichtlich unter einem glücklichen Stern, denn sein Leiter, Nationalpreisträger Jurij Winar, sagte mir gleich zu Beginn meines Besuches, daß er heute rumänische Gäste erwarte. Aber bis dahin war immer noch ein gutes halbes Stündchen Zeit, und wir plauderten ein bißchen in Zahlen.

„Ueber 900 000 Besucher hatten wir in den vier Jahren unseres Bestehens“, zählte Jurij Winar zusammen. Im nächsten Jahr wird der millionste Besucher erwartet. Er darf sich schon heute auf einen prächtigen Blumenstrauß freuen. Bisher fanden drei Sinfoniekonzerte statt und ebensoviel Oratorien. „Das vierte Ensembleprogramm ist jetzt gerade in Arbeit.“ Wir haktten ein: „Und was erwarten uns im nächsten Jahr?“ „Da müßte ich Ihnen etwas verraten, was ich selber noch nicht weiß“, lachte Herr Winar, aber so viel konnte er uns schon sagen: Das Programm ist vorwiegend auf die Volkskultur der Niederlausitz abgestimmt. Ein Spinnräderanz wird einstudiert.

Aha, deshalb das Spinnrad in einer Ecke des Zimmers. „Ja, von der Sorte werden zehn Stück angeschafft.“ Der Mittelpunkt des ganzen Programms wird ein großes Tanzbild „Maibaumwerfen“.

Mit der Einstudierung des ganzen Programms sind die ersten Monate des neuen Jahres schon besetzt. „Aber auch vom übrigen Jahr ist nichts mehr frei, alles völlig ausverkauft“, blättert Jurij Winar stolz in seinem Terminkalender. Uns interessierten noch die übrigen Pläne für 1956: Die „Schöpfung“ soll endlich herauskommen, außerdem ein Oratorium von Schostakowitsch „Das Lied von den Wäldern“.

Aber da mußten wir schon unser Plauderstündchen beenden, denn die beiden rumänischen Freunde waren eingetroffen und mit ihnen der Vorsitzende der Domowina, Kurt Krenz, und ein Vertreter der Gesellschaft für kulturelle Verbindungen mit dem Ausland, der auch als Dolmetscher fungierte. Vom ersten Moment an herrschte eine herzliche Atmosphäre, wie sie nur unter Freunden möglich ist. Und vom ersten Moment an war

auch ein reges Gespräch im Gange. Worüber? Was liegt näher als das weite und interessante Gebiet der Volkskunst, wo doch die beiden Gäste Experten waren: der Direktor vom Zentralhaus für Laienkunst und ein Vertreter des Ministeriums für Kultur der Rumänischen Volksrepublik.

Jurij Winar langte ein flötenähnliches Instrument vom Schrank. „Das ist 2000 Jahre alt und wurde bei uns über 200 Jahre nicht mehr gespielt“, kommentierte er. Ein altes Hirtenlied klang getragen durch den Raum, und die Rumänen lauschten interessiert. Dann ließen sie übersetzen: „Bei uns in Rumänien ist ein ganz ähnliches Instrument noch sehr beliebt und wird noch gern gespielt.“

So kam im Gespräch ein lebendiger Erfahrungsaustausch zustande, der in dem Wunsche mündete, daß die Zusammenarbeit auf volkskünstlerischem Gebiete in unseren beiden Ländern noch enger gestaltet werden möchte. Vieles Interessante und Wertvolle birgt die Volkskunst. Das wurde an diesem Nachmittag überzeugend sichtbar.

den Nachrichten senden

Pofestiwalowe myslički

Přínošk našeho dopisowarja H. Zemana z Olkuša w Ludowej Polskej

Waršawski festiwal je hižo dawno nimó. Při wšednvh naležnosćach a winowatoscach smy hižo zaso tute dny zabvli kiž zwiazowachu nas z nimale wšemi ludami zemie w boju wo zhromadny zbožowny přichod, swobodu a wuchowanje měra.

Ja sam njebech za čas festiwalu we Waršawie. Bych radv tam dojel. Tola nimam we Waršawie znatyh, pola kotrychž bych přenocować móhl a po nazhonieniu wěm, zo je jera čežko, za čas tajkich wulkich zariadowaniow we Waršawskich hoścencach kwartér namakać. A tak wostach doma. Tola z festiwalnikami sym so často w Krakowie a tež w Stalinogrodze (Katowicach) zetkawać — jězdžachu woni wšak wo cylym kraju. Najwšelakoriše kapaly hrajchu w dwórniščowvh čakerniach a wotpućiacym hosćom z wukraysia samo orchestry železnicarjow cesto božemje.

*

Mjez přichadnikami sym serbskich krajaniow pytał, bohužel pak bjez wuspěcha. Jónu nadefidžech w Krakowie skupinu němsce rěčavch ludži. Myslo, zo móhl wot tutvch pozdatnych Němcov něšto wo městnie přebvywania delegacie Statneho ansambla serbskeje ludoweje kultury zhonić, přistupich a wobročich zo němsce na cuzych hosći. Němcy to

pak njebechu. Běchu Chorwatojo, koftiž z Polakami němsce biesadowachu. Potajkim njeisym člonkov serbskeho ansambla zetkał Při wšem tym sym tolá něšto wo swojich krianach slyšal. Bě to hnydom, hdźy wróćich so po pródzinach do Krakowskie uniwersity. Móli něhdvě student a nětčiši asistent katedry słowjanske filologije, kol. Wagner powědaše mi mjenujcy, kak je we Waršawie z wulkej prôcu serbsku delegaciju pýtal a skónčnie tež namakał. Hačruniež znaje móli kolega serbsku rěč — je ze mnú wjele serbsce čital — přizna, zo ze Serbami serbsce rěčał nieje, ale zo je so z nimi „někak dorozumil“. Zhonich, zo su jemu sobustawy ansambla wo wopytomai w Mongolskej a Albanskej powědali a zo rěčachu tež wo planowanym wopyće cyłego ansambla w Polskej w přichodnym lěće.

Po tutej rozmolowie z mojim kolegu myslach hiše doňo na festiwal. Myslach na jeho wuběrnou organizaci, na začišć, kotryž je festiwal wukrainv wopytariam zawostaił a na powěscé, kotrež roznošuja někto hiše wo nim — w Polskej, w kriach ludoweje demokratije a wo nimale cyłym swěće docvla. Taiki festiwal ma niewšedny wuznam. Je z hořskej manifestaciju za měr a swo-

bodu, za zhromadnosć zajimow wšich ludow a statow a měrniweho wubědžowanja mjez narodami. Nicchamby pak zabyć, zo je w tak mjezwonym „swobodnym swěće“ wjele ludži, kiž prócuja so, přez nowiny a rozhłos dopokazować, zo je taiki festiwal jenož z wohidnej komunistiskej propagandu. Slyšiš-li jich blady móžeš skoro wusudzić, zo je měr z hroznej komunistiskej wunamakaniku a zo je swoboda jeničce tam, hdźež smědza koncerny a trusty člowieka niewobmjezowanie wuklukować. Je jasno, zo nimaia taise elementy a mocy zrozumienia za zaměry festiwalu. Tuž prócowachu so tež, wobdželeniu młodžin z kapitalistiskich krajow zadžewać. Kormiene lžě, za kotrež samo derje płaća, dyrbichu zajimcow wottrašeć. Boia so prawdy a wěđa derje. zo dopóznaia wopowtarjow festiwalu runje tam tutu prawdu.

*

Młodźina, kiž wopyta pólsku stolicu za čas festiwalu, běše z cyłego swěta a nic jenož z krajow ludoweje demokratije. Wietšina wopowtarjow njebechu socialisca abo komunisca a mnozy samo pochadżachu z kapitalistiskich kruhow. Niemało z nich strachua so socializma komunizma, a jenož přiědžech i, zo bvczu sei túto „šerienje“ raz zbliska wobladali. A runje tuči festiwalnicy mě-

jachu wotawriene woči, pytachu niedostatki a sledžachu za słabymi dypkami. Nō, sym wěsty, zo móžeja doma jenož najlepše powědać — wo natwarje přez wólinu zničenego pólskeho kraja, wo natwarje našeje socialistiskeje industrie, wo postuach a hořskich wuspěchach džławeho pólskeho luda na wšich polach. A njemóžeja-li tuči zastupnicv kapitalistiskeho wukraja oficjalnie prawdu wo natwarje Ludowej Polskej ronšterje, budžeja-li w nowinach dale lžęć, dokelž ie to iich winowatosć, za kotruž dóstanu swoje pleniezy, móžemy so tola nadžijet, zo dadža prawdze podobnu rozprawu w kole swójb a najblijsich znatych. A to je tež hižo wuspěch.

*

Nimamy přičiny, so prawdy hańbować. Niech kapitalistiske nowiny a rozhłos změrom dale lža. Ludy cyłego swěta zhonia wěrność z er tow tysacow sprawnych nawiocnych swědkow. A tohoda sym wo tom přeswědčeny, zo zadania so za přihotowwanje a wuhotowanie festiwalu wudate miliony přisporejo dowěru k Ludowej Polskej a ke krajam ludoweje demokratije a zo dobudu nam naše prícowania dobré vřeća milionow sprawnie myslacvh ludži za naš měrniwy bój wo zbožowny přichod cyłego „Nowjestwa“.

Pofestiwalowe myslički

Přinošk našeho dopisowarja H. Zemana z Olkuša w Ludowej Polskiej

Waršawski festiwal je hižo dawno nimo. Při wšednvh naležnosćach a wiñowatosčach smy hižo zaso tute dny zabvli kiž zwiażowachu nas z nimale wšenii ludam; zemie w boju wo zhromadny zbożowny přichod. swobodu a wuchowanie mera.

Ja sam nieběch za čas festiwalu we Waršawie. Bych rady tam dojel. Tola nimam we Waršawie znatyh. bola kotrvchž bych přenocować mohł a po nazhonieniu wěm, zo je jara čežko, za čas tajkich wulkich zariadowaniow we Waršawskich hoścencach kwartér namakać. A tak wostach doma. Tola z festiwalnikami, sym so často w Krakowie a tež w Stalingrodze (Katowicach). zetkawał — jězidzachu woni wšak po cvlym kraju. Naiwšelakoriše kapata hraju w dwórniščowych čakarniach a wotpućujacym hoscom z wukrajachu samo orchestry železnicarjow vsto božemje.

*

Mjez přichadnikami sym serbskich krajanoñ pytał, bohužel pak bjez wuspěcha. Jónu nadefidzech w Krakowie skupinu němsce rěčavych ludzi. Myslo, zo mohł wot tutych pozdatnych Němcow něšto wo městnie přebvwania delegacie Statneho ansambla serbskeje ludoweje kultury zhonić, přistupich a wobročich so němsce na cuzych hosći. Němcy to

pak nieběchu. Běchu Chorwatojo, kořiž z Polakami němsce biesadowachu. Potajkim njeisym člonkow serbskeho ansambla zetkał. Při wšem tym sym tola něšto wo swojich kraiach slyšal. Bě to hnydom, hdýz wróich so do prázdninach do Krakowskeje uniwersity. Mói něhdys student a nětiši asistent katedry słowjanskeje filologie, kol. Wagner nowědaše mi jmienyc, kak je we Waršawie z wulkej prôcu serbsku delegaciju pytał a skónčne tež namakał. Hačruniež znaie mój kolega serbsku rěč — je ze mnou wjèle serbsce čital — přizna, zo ze Serbami serbsce rěčal nije, ale zo je so z nimi „někak dorozumiť“. Znich, zo su jemu sobustawy ansambla wo wopytomaj w Mongolskej a Albanskéj powědali a zo rěčachu tež wo planowanym wopyće cvlym ansambla w Polskej w přichodnym lěce.

Po tutej rozmowie z mojim kolegu myslach hiše doho na festiwal. Myslach na jeho wuběrnu organizaci, na začišć, kotryž je festiwal wukrainym wopvtarjam zawostařil a na powěsc, kotrež roznošua někto hiše wo nim — w Polskej, w krajach ludoweje demokratie a wo nimale cvlym swěće docvla. Taiki festiwal ma niewsedy wuznam. Je z hobskej manifestaciju za mér a swo-

bodu, za zhromadnosć zajimow wšich ludow a statow a měrnivého wubědžowanja mjez narodami. Njecham pak zabyć, zo je w tak mjezwonym „swobodnym swěće“ wjèle ludži, kiž proučaja so, přez nowiny a rozhłos dopokazovać. zo je taiki festiwal ienož z wohidnej komunistiskej propagandu. Słyšiš-li jich bladv móžeš skoro wusudžić, zo je měr z hroznej komunistiskej wunamakanu a zo je swoboda jeničce tam, hdžež smědza koncerny a trusty člowieka niewobmjezowanie wuklukować. Je iasno, zo nimaia taiki elementy a mocy zrozumienia za zaměry festiwalu. Tuž prócowachu so tež, wobdženiu młodziny z kapitalistiskich krajow zadžewać. Kormiene lžě, za kotrež samo derie płaća, dvrbiachu zaimcow wottrašeć. Boja so prawdy a wědza derie, zo dopóznaia wopytowarjo festiwalu runje tam tutu prawdu.

*

Młodźina, kiž wopyta polsku stolicu za čas festiwalu, běše z cyleho swěta a nic ienož z krajow ludoweje demokratije. Wietšina wopytowarjow nieběchu socialistica abo komunisca a mnoz samo dochadzachu z kapitalistiskich kruhow. Niemało z nich strachuja so socializma komunizma, a ienož přijedzeli, zo bvhu sej tuto „šerienie“ raz zbliska wobladali. A runje tuči festiwalnicy mě-

jachu wotewriene woči, pytachu niedostatki a slědžachu za slabymi dypkami. Nó, sym wěsty, zo mōžeja doma ienož najlepše nowědać — wo natwarje přez wójnu zničenego pólskeho kraja, wo natwarje našeje socialistiskeje industrie, wo postuzech a hobskej wuspěchach džěławeho pólskeho luda na wšich polach. A njemóžeja-li tuči zastupnicv kapitalistiskego wukraja oficjalne prawdu wo natwarje Ludowej Pólskeje rozřejeć, budžeja-li w nowinach dale lžęć, dokelž ie to iich wiñowatosć, za kotruž dóstanu swoje djeniezy, móžemy so tola nadžieć, zo dadža prawdzie podobno rozprawu w kole swóiby a najbližich znatych. A to je tež hižo wuspěch.

*

Nihamy přičiny, so prawdy hańbować. Niech kapitalistiske nowiny a rozhłos změrom dale lža. Ludy cyleho swěta zhonia wěrnost z erow tysacow sprawnych nawočnych swědkow. A tohodla sym wo tom přeswědčeny, zo zadania so za přihotowanie a wuhotowanie festiwalu wudate miliony přisporiejo dowěru k Ludowej Pólskej, a ke krajam ludowej demokratie a zo dobudu nam naše prácowania dobré přeča milionow sprawnie mysłacich ludži za nás měrnivy ból wo zbożowny přichod cyleho člowjestwa.

Uw. Olk.

Ze serbskeho k

J. Winar hudžbu za další serbski film napisal

(nd) Lawreat Narodneho myta Jurja Winar je dokónčil partituru za hudžbu k serbskemu filmej „Hdyž Jan a Leňka kwas świećitaj“, kotryž je zhotovił studio DEFA za popularno-wědomostne filmy pod režiu G. Kadena. Mnóhe sceny za tutón film wierčachu w serbskej wsy Zabrodze. Džensa štvortk komponist hudžbu w Babelsbergu hižo za film diriguje, tak zo je rětko zaso nowy serbski film po knize Měřcina Nowaka a z hudžbu Juria Winarja hotowy.

Sławny hōsc w Statnym ansamblu

(nd) Póndzeliu, 7. a wtutoru, 8. nowembra wopyta sławny němski komponist a dirigent Kurt Striegler z Mnichowa na Statny ansambl serbskeje ludoweje kultury. Mištr Striegler, kiž je ze serbskim ludom přečelsce zwiazany, dirigowaše dwě wobšérnej pruze orchestra, zo by so informował wo kwalifikaciji hudžbnikow. Dale slubi waženy hōsc načolničej ansambla, zo je zwolnivv, w januaru a februaru 1956 nawjedować dalše pruwu orchestra.

**DIE KAMERA
hält fest**

Einen Höhepunkt im Dorfleben Wurschens bildet der alljährliche Besuch des Staatlichen Sorbischen Volkskunstensembles. Von nah und fern waren wieder die Besucher herbeigeströmt, um Chor und Tänzer zu sehen und zu hören. (Foto: Heine)

Nazymskej koncertaj w Budyšinje a Pančicach

(nd) Po rjanej dobrej tradiciji wotmě so wtoru, 22. nowembra 1955, w Budyskim hotelu „Město Budyšin“ wulki serbski nazymski koncert, kotryž wuhotowa naš Statny ansambl serbskeje ludoweje kultury pod nawodom swojeho direktora, lawreatu Narodneho myta, Jurja Winarja. Wjèle stam přichwatanyem serbskim a němskim zajimcam

chestralne twórby z džel- low našich hudžbnych mištrow Korle Awgusta Kocora, Bjarnata Krawca a Jurja Winarja. K tomu intendant Serbskeho ludoweho džiwadla, Jan Krawc, recitowaše basnje Jakuba BartáČiinského, Miny Witkojc a Józefa Nawaka.

Připoslucharstwo wosebje zahoriče witaše duet „Wječor je blisko“, kiž zanjeseštaj Leňka Sołćina-Winarjec a Sigfrid Šram, kaž tež interpretaciju Kocohowacy chory, sola, rowych twórbow „De duety, kwartety a or- profundis“, „Při Baby-

lonskich rěkach“ a „Ow najswječiša jutrownička“ přez chor a orchestr ansambla. Na kóncu džakowachu so dirigente wječora, Jurjej Winarjej, za wumělsce přenjorjadny program z mnohimi kwětkami.

Wčera wječor přewjedźe so w Pančičanskim Konsumowym hospencu wulki nazymski koncert Kamjenskeje župy, kotryž wuhotowachu lajske kulturne skupiny župy „Michał Hórník“. Ze swojimi poskičenjemi namakachu mjez publikom dobrý wothlós.

Ze serbskeho kulturneho živ'jenja

J. Winar hudžbu za další serbski film napisal

(nd) Lawreat Narodneho myta Jurij Winar je dokončil partituru za hudžbu k serbskemu filmej „Hdyž Jan a Lenka kwas swiećtaj“, kotryž je zhotovil studio DEFA za popularno-wědomostne filmy pod režiju G. Kadena. Mnöche scény za tuťón film wierčachu w serbskej-wsy Zabrodže. Džensa štvortk komponist hudžbu w Babelsbergu hižo za film diriguje, tak ze je nětko zaso nowy serbski film po knize Měrcina Nowaka a z hudžbu Juria Winarja hotowy.

Sławny hósc w Statnym ansamblu

(nd) Pónđzelu, 7. a wutoru, 8. nowembra wopyta sławny němski komponist a dirigent Kurt Striegler z Mnichowa naš Statny ansambl serbskeje ludoweje kultury. Mištr Striegler, kiž je ze serbskim ludom přečelsce zwjazany, dirigowaše dwě wobšernej pruze orchestra, zo by so informował wo kwalifikaciji hudžníkow. Dale slubi waženy hósc načolničkej ansambla, zo je zwolnivv, w januaru a februaru 1956 nawjedować dalše pruwu orchestra.

Wulkí to dobytk za načolnika an-sambla.

30.11.55 CDA

Dóstanjemy serbske tačeles

Wutoru, dnia 29. 11. spěwaše naš Statny ansambl wšelké serbske spěvy na gramafonowe tačeles. Pod nawodom Jurja Winarja slyšimy na tačelach serbskej chóraj „Dobry vječor maćerka“ a delnioserbski „Šaparik“. Jako solistai zwjeselitaj nas Lenka Sołcina a Siegfried Šram. Komorný chor pak spěva

„Lubka lilija“ a „W smjetanje“. Rjany to hodowny dar za našich Serbow.

30.11.55

Nazymskej koncertaj w Budyšinje a Pančicach

(nd) Po rjanej dobrej tradiciji wotmě so wutoru, 22. nowembra 1955, w Budyskim hotelu „Město Budyšin“ wulkí serbski nazymski koncert, kotryž wuhotowa naš Statny ansambl serbskeje ludoweje kultury pod nawodom swojego direktora, lawreata Narodneho myta, Jurja Winarja. Wjele stam přichwatanim serbskim a němskim zajimcam serbskeje hudžby, ko- třiž pjelnjachu wobě duet „Wječor je blisko“, žurli hotela, poskičiú a solisca, chór a orchestr Statneho ansambla wubrany program wobsa- howacy chóry, sola, duety, kwartety a or-

chestralne twórby z džělow našich hudžbnych mištrow Korle Awgusta Kocora, Bjarnata Krawca a Jurja Winarja. K tomu intendant Serbskeho ludovo- weho džiwadla, Jan Krawc, recitowaše basnje Jakuba Barta- Cišinskeho, Miny Witkojc a Józefa Nwaka.

Připoslucharstwo wosebje zahoriće witaše třiž pjelnjachu wobě duet „Wječor je blisko“, ko- třiž zanjeséštaj Lenka Sołcina-Winarjec a Sigfrid Šram, kaž a tež interpretaciju Koco- rowych twórbow „De profundis“, „Při Baby-

lonskich rěkach“ a „Ow najswječiša jutrownička“ přez chór a orchestr ansambla. Na kóncu džakowachu so dirigen- tej vječora, Jurjej Winarjej, za wumělsce přenjorjadny program z mnohimi kwětkami.

*

Wčera vječor přewje- dze so w Pančičanskim Konsumowym hosencu wulkí nazymski koncert Kamjenskeje župy, ko- třiž wuhotowachu lajske kulturne skupiry župy „Michał Hórnik“. Ze swojimi poskičenje- mi namakachu mjez pu- blikom dobrý wothlós.

Film Jurja Brézana předstaiachu w Pančicach

(nd) Zašly pjatki pokazowachu w Pančicach film Jurja Brézana „52. njedžel so wjerci lěto”, prěni hrajny film DFFA kiž nam powěda wo žiwjenju Serbow we Lužicy. Hižo dolho čakaše serbska ludnosć na tutón podawk. Serbj a Němcy z Pančic a wokoliny běchu w sylach do Pančic přichwatali. Na žanym filmowym předstajenju njemějachmy hišće tajki bohaty wopyt. Žurla bě hač na poslednie městno wobsadzena a někotryzkuli njedosta ani městno. Na spočatku powita direktor Serbskeje wyšeje šule w Pančicach, kol. Handrik, přitomnych a pokaza w krótkej narěci na wuznam tutoho filma za dalše zhromadne dželo mjez Serbami a Němcami.

Po předstajenju ludnosć žiwje wo filmje diskutowaše. Rozmołwjachu so wo tym, što je so jim lubilo a što nie. Někotražkuli serbska žona zwurazni: „Ach běchu te draste rjane.“ Druha měnješe: „Ja husto do filma njechodžu, ale tuto předstajenje je so mi wopravdze lubilo.“ Někotři młodostni prajachu: „Drasty filma su so nam jara lubile, wobsah běše tohorunja jara dobrý, ale film njeměje husto praweho zwiska, někotre džele běchu kaž wotrubane.“ Tute słowa nam pokazaja, zo wobhlađuje serbska ludnosć tutón film jako swój, a runje tohodla tak žiwje wo nim diskutuje. Myslu, zo je so film wšitkim lubil.

Zwickau 1. 10. 55

Keiner lasse sich dieses Erlebnis entgehen

Das Staatliche Sorbische Volkskulturensemble gastiert in unserem Kreis

Mit überaus großen Erfolgen von den V. Weltfestspielen in Warschau und einer längeren, ebenso erfolgrei-

chen Gastspielreise durch die Volksrepublik Polen zurückgekehrt, erleben auch die Einwohner unseres Kreises das Auftreten des Staatlichen Sorbischen Volkskulturensembles mit 170 Mitwirkenden unter der Leitung von Nationalpreisträger Winar.

Die Regierung der DDR fördert mit allen Mitteln die alte sorbische Volkskultur, die vor allem in der Gründung des Staatlichen Sorbischen Volkskulturensembles ihren Ausdruck fand. Mit ihrem Auftreten werden die sorbischen Volkskünstler auch den Einwohnern unseres Kreises Zeugnis ablegen von dem hohen Stand ihrer Kultur. Die Darbietungen des Ensembles werden allen Besuchern ein unvergessliches Erlebnis werden.

Das Ensemble tritt am Sonntag, dem 2. Oktober 1955, um 19.30 Uhr im Klubhaus „Clara Zetkin“ in Cainsdorf und am Dienstag, dem 4. Oktober 1955, 19.30 Uhr, im Kulturhaus der Textilarbeiter (ehem. Gesellschaftshaus) in Mülsen St. Jacob auf. Es wird nach Beendigung einer kurzen Zwischen-tournee nach der Volksrepublik Albanien fahren.

Ein sorbisches Mädchen in ihrer farbenprächtigen Tracht

(Archivbild)

Koncert Ansambla w Kulowie

(nd) Zašly štvortk wuhotowa naš Statny ansambl serbskeje ludoweje kultury w Kulowskim „Ludowym domje“ wulkí nazymski koncert, na kotrymž poskičeše wurjadne twórby našich wulkich hudźbnych mištrow. Něndže 350 wopytowariow bě so zešlo, kotriž slyšachu wustojne přednjesene chóry, sola a orchestralne poskićenja. Intendant SLDZ, Jan Krawc, wobohaći program hišće z někotrymi basniami. Cyłkowny nawod koncerta měješe lěwreat Narodneho myta a direktor Statneho ansambla. Jurij Wiuar,